

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Vymahatelnost sankcí ukládaných
za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému
soužití a majetku v právní teorii
a praxi**

Marek Mikloš

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Marek Mikloš

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v právní teorii a praxi

Název anglicky

Enforcement of sanctions imposed for infringements against public order, civil coexistence and property in legal theory and practice

Cíle práce

Obecným cílem práce je objasnění celkové problematiky ukládání sankcí za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, včetně jejich následné vymahatelnosti. Dílčími cíli práce jsou seznámení s důležitými právními termíny v dané oblasti, přiblížení vývoje související legislativy v právním systému České republiky, zejména ve spojitosti s novelou zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, čímž je vymezena právní úprava nově zavedené Centrální evidence přestupků, zjištění vlivu Centrální evidence přestupků na preventivní i represivní funkci sankcí za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku. V závěru práce budou vyhodnoceny zjištěné nedostatky s návrhy na jejich řešení.

Metodika

Studium odborné literatury, internetových odkazů, právních předpisů týkající se dané problematiky. Studium důvodových zpráv k daným právním normám z oblasti veřejných zakázek. Popis a analýza získaných údajů a informací v dané problematice, konzultace s vedoucím práce, porovnání, vlastní zjištění prováděné metodou rozhovorů, syntéza zjištěných skutečností a shrnutí výsledků. Závěr s vyhodnocením zjištěných skutečností.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Centrální evidence přestupků, přestupek, přestupkové řízení, sankce, skutková podstata přestupků, správní řád, správní řízení, vymahatelnost, zákon o přestupcích, veřejný pořádek, občanské soužití

Doporučené zdroje informací

HENDRYCH, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 600 s. ISBN: 978-80-7400-624-1

<http://www.mvcr.cz/>

PIKOLA, Pavel, Jana BORSKÁ a Renáta KORCOVÁ. Správní právo prakticky. 1. Vydání. Česká zemědělská univerzita v Praze. 2014. 111 s. ISBN: 978-80-213-2503-6

PRŮCHA, P. – ČESKO. SPRÁVNÍ ŘÁD (2004, NOVELA 2014). *Správní řád : s poznámkami a judikaturou : podle stavu k 1.6.2015*. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-051-2.

PRŮCHA, P. *Jak řídit kraj, město, obec : rukověť územní samosprávy. I. díl, Právo, normotvorba, veřejný pořádek*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2002. ISBN 80-210-2954-4.

TRIVIS – STŘEDNÍ ŠKOLA VEŘEJNOPRÁVNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA PREVENCE KRIMINALITY A KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ (PRAHA, ČESKO), – MASARÍK, J. – KRICNER, V. *Správní právo : obecná část*. Praha: Armex, 2005. ISBN 80-86795-16-0.

ÚZ 1147 Správní řád, Soudní řád správní, Přestupky. Praha: Sagit, 2016. 160 s. ISBN: 978-80-7488-178-7

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Pavel Pikola, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2017

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 01. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci na téma „*Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v právní teorii a praxi*“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2018

Marek Mikloš

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu JUDr. Ing. Pavlu Pikolovi, Ph.D. za jeho odborné vedení mé bakalářské práce a dále za jeho užitečné připomínky a cenné rady k dané problematice. Rovněž tímto děkuji všem pracovníkům Úřadu Městské části Praha 13 a Úřadu Městysu Jince za projevenou ochotu a součinnost v rámci získání podkladů pro praktickou část bakalářské práce. V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu během let mého studia i za jejich trpělivost.

Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v právní teorii a praxi

Abstrakt

Práce se zabývá celkovou problematikou ukládání sankcí za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, a jejich následnou vymahatelností. V teoretické části práce je nejprve vymezena samotná úloha správního trestání a jeho odlišení od soudního trestání, včetně vymezení přestupku jako druhu veřejnoprávního deliktu. Dále je pozornost blíže věnována hmotněprávní i procesně-právní stránce ukládání sankcí za přestupky, včetně přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, a výkonu již pravomocného rozhodnutí o přestupku. Praktická část zahrnuje nejprve srovnání možností postihu pachatele přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, podle vývoje legislativy v České republice. Dále jsou analyzovány statistické údaje týkající se přestupkové činnosti, včetně zdůvodnění jejich vývoje v letech 2011 - 2016 i souvisejících ekonomických ukazatelů. Nezbytnou součástí je zjištění problémů spojených s vymahatelností sankcí ukládaných za přestupky v praxi. Na základě takto zjištěných skutečností jsou shrnuty výsledky s návrhy na zlepšení problémů, a to především v otázkách postihu fyzických osob za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku.

Klíčová slova: Centrální evidence přestupků, přestupek, přestupkové řízení, sankce, skutková podstata přestupku, správní řád, správní řízení, vymahatelnost, zákon o přestupcích, veřejný pořádek, občanské soužití

Enforcement of sanctions imposed for infringements against public order, civil coexistence and property in legal theory and practice

Abstract

The bachelor thesis deals with the problematics about imposing sanctions for infringements against public order, civil coexistence and property, including their enforcement. In the theoretical part of the thesis there is distinguished the administrative punishment from the judicial punishment, even with the definition of infringement as a kind of public-law offense. There is also paid attention both to the substantive and to the procedural law common with infringements, included infringements against public order, civil coexistence and property, together with the execution of the final decision on the infringement. The practical part of the thesis is primarily focused on comparison of conviction of the offender, in case of committed infringements against public order, civil coexistence and property, in accordance with development of legislation in the Czech Republic. In the practical part of the thesis there are also presented statistical data about criminal offense in practice, even with explanation of their development from 2011 to 2016 and with common economic indicators. The author also focuses on enforcement of sanctions imposed for infringements in practice and its problems. Finally, on the basis of found facts about the problematics, the results are summarized with proposals to improve the current situation, especially in the part of conviction of natural persons for having committed an infringement against public order, civil coexistence and property.

Keywords: Central record of infringements, infringement, infringement proceedings, sanction, factual basis of infringement, administrative procedure, administrative proceedings, enforcement, offense law, public order, civil coexistence

Obsah

1 Úvod.....	15
2 Cíl práce a metodika	16
2.1 Cíl práce	16
2.2 Metodika	16
3 Teoretická východiska	18
3.1 Správní delikty a jejich druhy	18
3.1.1 Správní delikt a jeho obecné znaky	19
3.1.2 Správní delikty a jejich druhy	19
3.1.3 Prameny přestupkového práva.....	21
3.1.4 Časová působnost zákona	22
3.1.5 Územní působnost zákona	23
3.1.6 Osobní působnost zákona	24
3.1.7 Znaky skutkové podstaty přestupku	25
3.1.8 Odpovědnost za přestupky.....	25
3.1.9 Okolnosti vylučující protiprávnost	27
3.1.10 Zánik trestnosti	27
3.1.11 Délka promlčecí doby a její běh	27
3.2 Vybrané přestupky na různých úsecích veřejné správy	28
3.2.1 Přestupky proti veřejnému pořádku.....	29
3.2.2 Přestupky proti občanskému soužití	30
3.2.3 Přestupky proti majetku	32
3.3 Sankce ukládané za přestupky a ochranná opatření.....	32
3.3.1 Vybrané druhy sankcí za přestupky.....	34
3.3.2 Ochranná opatření.....	35
3.4 Centrální evidence přestupků.....	36
3.4.1 Přístup a zápis údajů do evidence přestupků	37
3.4.2 Vyřazování údajů z Centrální evidence přestupků	39
3.4.3 Námitkové řízení.....	39
3.5 Příslušnost správních orgánů k projednávání přestupků proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku	40
3.6 Účastníci řízení o přestupcích, ostatní subjekty.....	41
3.6.1 Úkony účastníků řízení	42
3.6.2 Úkony zvláštních subjektů řízení.....	42
3.7 Postup před zahájením řízení o přestupcích.....	43
3.8 Zahájení řízení o přestupcích	44
3.9 Základní postupy v řízení o přestupcích	45

3.9.1	Změny v některých procesně-právních institutech podle PřesZ 2016	45
3.9.2	Základní zásady správního řízení aplikované v řízení o přestupcích	46
3.10	Mladistvý jako obviněný z přestupku	46
3.11	Zvláštní druhy řízení	47
3.11.1	Společné řízení.....	47
3.11.2	Řízení o náhradě škody a o vydání bezdůvodného obohacení	47
3.11.3	Příkazní řízení	48
3.11.4	Příkazní řízení na místě.....	48
3.12	Rozhodnutí o přestupku	49
3.13	Řízení o odvolání	50
3.14	Postup po nabytí rozhodnutí o přestupku právní moci.....	50
3.15	Vymahatelnost uložených sankcí za přestupky, výkon rozhodnutí	51
3.15.1	Vymahatelnost pokuty jako sankce ukládané za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku	51
3.15.2	Vymahatelnost zákazu pobytu jako sankce ukládané za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku	52
4	Vlastní práce	53
4.1	Porovnání možnosti postihu za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku podle vývoje platné právní úpravy v ČR.....	53
4.1.1	Vývoj horních hranic sazeb pokuty jako sankce ukládané za přestupky proti veřejnému pořádku	54
4.1.2	Vývoj horních hranic sazeb pokuty jako sankce ukládané za přestupky proti občanskému soužití	56
4.1.3	Vývoj horních hranic sazeb pokuty jako sankce ukládané za přestupky proti majetku	58
4.1.4	Legislativní vývoj v ukládání zákazu pobytu jako sankce za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, včetně jeho vymahatelnosti	60
4.1.5	Náhrada sankce zákazu pobytu omezujícím opatřením.....	61
4.2	Vliv Centrální evidence přestupků na preventivní i represivní funkci sankcí ukládaných za přestupky	62
4.3	Statistické přehledy přestupků projednaných orgány obcí a krajů na území celé ČR v letech 2011 - 2016.....	64
4.3.1	Vývoj v odhalování přestupků proti veřejnému pořádku v letech 2011 – 2016.....	67
4.3.2	Vývoj v odhalování přestupků proti občanskému soužití v letech 2011 – 2016.....	68
4.3.3	Vývoj v odhalování přestupků proti majetku v letech 2011 – 2016.....	69
4.4	Projednávání a odhalování přestupků na území hl. m. Prahy	71
4.5	Přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku projednané úřadem MČ Praha 13	72
4.5.1	Základní údaje o městské části Praha 13	73
4.5.2	Projednané přestupky za uplynulé roky 2011 - 2016	74

4.5.3	Pokuty vybrané na přestupcích proti veř. pořádku, občanskému soužití a majetku	76
4.5.4	Ekonomické ukazatele spojené s pokutami uloženými za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku.....	79
4.5.5	Zjištěné poznatky z problematiky vymahatelností sankcí za přestupky v praxi.....	81
5	Výsledky a diskuse	83
5.1	Zjištěné skutečnosti	83
5.1.1	Souhrn výsledků zjištěných statistických údajů	83
5.1.2	Zhodnocení vývoje legislativy v oblasti přestupkového práva.....	84
5.1.3	Zhodnocení vlivu legislativních změn na vymahatelnost sankcí za přestupky v praxi.....	86
5.2	Návrhy na zlepšení stavu	87
6	Závěr.....	88
7	Seznam použitých zdrojů	89
8	Přílohy	94

Seznam obrázků

Obrázek č. 1	Znak Městské policie hl. m. Prahy	72
Obrázek č. 2	Vymezení správního obvodu MČ Praha 13.....	73

Seznam tabulek

Tabulka č. 1	Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut ukládaných za opakovaně spáchané přestupky proti veř. pořádku od 1. 7. 2017 v ČR.....	55
Tabulka č. 2	Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut ukládaných za opakovaně spáchané přestupky proti obč. soužití od 1. 7. 2017 v ČR.....	58
Tabulka č. 3	Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut ukládaných za přestupky proti majetku od 1. 7. 2017 v ČR.....	59
Tabulka č. 4	Základní údaje o městské části Praha 13.....	73
Tabulka č. 5	Příjmy do rozpočtu MČ Praha 13 získané z pokut uložených za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku v letech 2011 – 2016.....	80

Seznam grafů

Graf č. 1	Přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku projednané orgány obcí a krajů po 1. 10. 2017, spáchané pachateli staršími 18-ti let	63
Graf č. 2	Přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku projednané orgány obcí a krajů po 1. 10. 2017, spáchané pachateli staršími 18-ti let	64
Graf č. 3	Celkový počet přestupků projednaných orgány obcí a krajů v letech 2011 - 2016.....	65
Graf č. 4	Počet pokut uložených za přestupky projednané orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016.....	66
Graf č. 5	Součet celkově uložených pokut za přestupky projednané orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016.....	67
Graf č. 6	Počet přestupků proti veř. pořádku projednaných orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016.....	68
Graf č. 7	Počet přestupků proti obč. soužití projednaných orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016.....	69
Graf č. 8	Počet přestupků proti majetku projednaných orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016.....	70
Graf č. 9	Počet pravomocných rozhodnutí o přestupcích proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku vydaných Úřadem MČ Praha 13.....	74

Graf č. 10	Počty sankcí uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti veř. pořádku v letech 2011 – 2016.....	75
Graf č. 11	Počty sankcí uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti obč. soužití v letech 2011 – 2016	76
Graf č. 12	Počet sankcí uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti majetku v letech 2014 – 2016	76
Graf č. 13	Celková výše pokut uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti veř. pořádku v letech 2011 – 2016.....	77
Graf č. 14	Celková výše pokut uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti obč. soužití v letech 2011 – 2016	78
Graf č. 15	Celková výše pokut uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti majetku v letech 2011 – 2016.....	79

Seznam použitých zkratek

BIS	Bezpečnostní Informační Služba
CzechPOINT	Český Podací Ověřovací Národní Terminál
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
DŘ	Daňový řád
EÚLP	Evropská úmluva o ochraně lidských práv
FO	Fyzická osoba
GIBS	Generální Inspekce Bezpečnostních Sborů
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
ISEP	Informační systém evidence přestupků (Centrální evidence přestupků)
LZPS	Listina základních práv a svobod
MČ	Městská část
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NOZ	Nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů)
OSŘ	Občanský soudní řád
PO	Právnícká osoba
PřesZ	Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

PřesZ 2016	Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
SpŘ	Správní řád
SŘ	Správní řízení
SŘS	Soudní řád správní
SZR	Správa základních registrů
TrŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
TrZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ÚMČ	Úřad městské části
ÚSC	Územní samosprávný celek
VS	Veřejná správa
ZMHP	Zastupitelstvo hlavního města Prahy

1 Úvod

Bakalářská práce na téma „*Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v právní teorii a praxi*“ byla autorem zvolena především z důvodu aktuálnosti řešeného problému. Správní trestání jak vedle soudního trestání, tak v celé oblasti správního práva, vždy představovalo důležitý význam v právním řádu České republiky i cizích zemí. Problematika týkající se postihu za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, i vymahatelnost uložených sankcí pachateli, jemuž se prokázala vina ze spáchaného přestupku, je i v současné době velmi důležitá a aktuální. Přestupková činnost je každoročně velmi častá na území celé České republiky, orgány obcí a krajů ročně čítají až statisíce projednávaných přestupků v celé ČR, z nichž nemalý zlomek tvoří přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku. Právní úprava přestupkového práva prochází v letech 2016 a 2017 zásadními změnami. K první významné změně dochází v důsledku novely zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, s účinností od 1. října 2016, čímž se zavádí zpřísněný postih přestupkové recidivy a provoz Centrální evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů. Dne 1. července 2017 vstupují v účinnost zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, čímž pozbývá platnost původní zákon o přestupcích, a nastává tak odpovědnost podnikajících fyzických osob i právnických osob za přestupky. Nezbytnou záležitostí spojenou s ukládáním sankcí za přestupky je též jejich následná vymahatelnost, tedy výkon rozhodnutí vydaných příslušnými správními orgány, a to jak v souladu s prostředky, které dovoluje právní řád České republiky, tak v mezích setrvávajících problémů v praxi. Z těchto důvodů se autor práce pokusí objasnit celkovou problematiku ukládání sankcí za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku i jejich vymahatelnost s ohledem na tyto významné změny legislativy v České republice a dále i z hlediska právní praxe.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Obecným cílem práce je objasnění celkové problematiky ukládání sankcí za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, včetně možností jejich následné vymahatelnosti. Dílčím cílem teoretické části práce je seznámení s důležitými právními termíny v oblasti přestupkového práva. Dílčím cílem teoretické i praktické části práce je přiblížení vývoje legislativy přestupkového práva, zejména ve spojitosti s novelami zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, čímž je zakotvena právní úprava Centrální evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů. V rámci tohoto cíle jsou rovněž zmapovány legislativní změny v důsledku platnosti zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Souvisejícím dílčím cílem praktické části je zjištění vlivu evidence přestupků na preventivní i represivní funkci sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku. Na těchto základech budou zjištěny případné nedostatky a výstupem předložené práce jsou návrhy na zlepšení stavu.

2.2 Metodika

V teoretické části práce je aplikována metoda popisná, neboli deskriptivní. Na základě studia odborné literatury, odborných publikací, právních předpisů správního práva i souvisejících odvětví, a internetových odkazů, je popsána současná situace týkající se odpovědnosti pachatelů za přestupky, včetně jejich postihu. Při tvorbě praktické části je ze začátku využita metoda srovnávací, neboli komparativní, kdy dochází k porovnání možnosti postihu pachatele přestupku proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, vzhledem k vývoji a celkovým změnám právního řádu v České republice v letech 2016 a 2017. V praktické části dále dochází k analýze statistických údajů o přestupcích projednávaných orgány obcí a krajů v České republice pouze za roky 2011 – 2016. S údaji za rok 2017 v této práci není možné pracovat, jelikož nejsou k datu zhotovení práce kompletně vypracovány, vzhledem k vymezeným zákonným lhůtám pro patřičné správní orgány. Na tuto část navazuje analýza statistických údajů o přestupcích proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku projednaných Úřadem MČ Praha 13 za roky 2011-2016, včetně souvisejících ekonomických ukazatelů.

K analýze stavu dochází také vlastním šetřením metodou rozhovorů s odbornými pracovníky správních orgánů, a to z důvodu zkreslenosti přesnějších statistických údajů i jejich ztížené dostupnosti, zejména v oblasti vymahatelnosti sankcí. Nedílnou součástí při tvorbě teoretické i praktické části jsou konzultace s vedoucím práce. Před závěrem práce nastává syntéza zjištěných skutečností, shrnutí výsledků s opatřeními a návrhy na zlepšení stavu. Závěrem dochází k zhodnocení celkové problematiky z hlediska celospolečenského kontextu.

3 Teoretická východiska

V právním systému České republiky se trestání, tedy rozhodování o vině, druhu a výši trestu za porušení určitého práva, v základě rozlišuje na trestání soudní a správní. Takto trestaná protiprávní jednání jsou rozlišována na soudní delikty, neboli trestné činy, a správní delikty.

V právní teorii i praxi je nezbytně nutné brát v potaz alespoň nejzákladnější objektivní kritéria, která od sebe dokáží rozlišit tyto typy deliktů, vzhledem k jejich povaze i vnitřním znakům a rysům. Nutno však dodat, že taková hranice není dosud obecně platná, jelikož se neustále posouvá mezi oběma oblastmi trestání, výjimku v tomto netvoří ani právní řád platný v České republice. Přesto lze vycházet alespoň ze základních kritérií, tudíž je možné přiblížit se ideální hranici. Mezi stěžejní kritéria nesporně patří **závažnost deliktu**, přičemž správní delikty jsou lehčí oproti deliktům soudním. Uvedené kritérium je posuzováno zejména v závislosti na požadovaném druhu a výši sankce, morální závadnosti či rozsahu následků protiprávního jednání. Je rovněž důležité zahrnout **typový stupeň společenské škodlivosti** jako další z kritérií. Neméně důležitý je jako kritérium **objekt deliktu**, v případě správního trestání jde ve většině případů o výkon veřejné správy, naproti tomu typickým objektem soudního deliktu je ochrana práv a svobod člověka. Za zvláštní pozornost stojí také **kritérium difamace**, jde o společenské odsouzení osoby, která se dopustila daného protiprávního jednání, a následky spojené s jejím potrestáním, mezi nejčastější příklady se řadí její uplatnění na trhu práce. Obdobně lze zahrnout řadu dalších objektivních kritérií, která jsou i podrobnějšího charakteru, aby proměnlivost mezi oběma typy deliktů byla ve veřejném zájmu co nejmenší. [1, s. 294]

3.1 Správní delikty a jejich druhy

Správní delikt je pouze souborným pojmem, představuje tak své konkrétní druhy, které jsou vymezeny na základě platné právní úpravy. [1, s. 298] Správní delikt lze tedy definovat jako „*protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní orgán trest stanovený normou správního práva*“. Při takovémto porušení se jedná o ukládání správních trestů. [2, s. 70]

3.1.1 Správní delikt a jeho obecné znaky

Znaky jakéhokoliv deliktu musí být stanoveny zákonem. Aby bylo možné pachatele za správní delikt postihovat a uložit mu příslušný správní trest, je nezbytně nutné, aby byly naplněny všechny znaky daného deliktu a dále ze zákona vyplývající znaky konkrétní skutkové podstaty. Obecnými znaky správního deliktu jsou **jednání, protiprávnost, trestnost, odpovědná osoba a zavinění**. Za zvláštní pozornost zde stojí **zavinění** správního deliktu, které se zakládá, stejně jako deliktní odpovědnost fyzické osoby (dále též FO), na složce volní (resp. složce vůle) a dále na složce intelektuální (složce vědění). [1, s. 300] V případě právnických osob (dále též PO), ale i fyzických osob podnikatelů při výkonu jejich podnikatelské činnosti, jde o odpovědnost, u které není podmínkou vzniku zavinění (jde o objektivní odpovědnost). [3, s. 5] V základě jsou rozlišovány formy zavinění na úmyslné a z nedbalosti. Kromě tohoto členění lze úmyslné zavinění dále klasifikovat jako zavinění v přímém úmyslu (pachatel chtěl porušit nebo ohrozit právem chráněný zájem společnosti) nebo v nepřímém, resp. eventuálním, úmyslu (jde o případ, kdy pachatel věděl, že může porušit či ohrozit vlivem svého jednání právem chráněný zájem, a pokud se tak skutečně stalo, dozvěděl se to). Nedbalost je v zavinění rozlišována na vědomou (oproti případu nevědomé nedbalosti byl pachatel seznámen s tím, že může porušit či ohrozit právem chráněný zájem, ale spoléhal na to, že k tomu nedojde) a nevědomou (pachatel nevěděl, že se může dopustit protiprávního jednání). [2, s. 71]

3.1.2 Správní delikty a jejich druhy

Existuje několik možných hledisek, jak klasifikovat jednotlivé správní delikty. Jak je začátkem předchozí podkapitoly zmíněno, správní delikt představuje souborný pojem, do kterého je zahrnuta rozsáhlejší skupina protiprávních činů. Podle právní úpravy platné v České republice do 30. června 2017, jsou správní delikty jako druhy protiprávního jednání rozlišovány na dvě základní kategorie, a to na přestupky a na jiné správní delikty. [1, s. 302]

V § 2, odst. 1, zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též přestupkový zákon, PřesZ), je definován přestupek jako „*zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo v jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů nebo o trestný čin.*“ Mezi správní delikty jiné než přestupky

patří především jiné správní delikty FO (určitý správní delikt FO nepodnikatele, který není klasifikován jako přestupek a jeho znaky jsou uvedeny v zákoně). Kromě jiných správních deliktů FO jsou do této kategorie zařazeny také správní delikty PO (nezkoumá se však, jestli ke spáchání správního deliktu došlo přímo důsledkem podnikatelské či naopak vedlejší činnosti dané PO) a správní delikty FO podnikatelů. Dále jsou do této skupiny zařazeny správní disciplinární a správní pořádkové delikty. [3, s. 5]

Dne 1. července 2017 však vstupuje v účinnost zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále též přestupkový zákon z roku 2016, PřesZ 2016), čímž se zrušuje původní přestupkový zákon. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich definuje v § 5 přestupek jako „*škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin*“. Vlivem této rekodifikace přestupkového práva dochází především k pozměnění formálního pojetí přestupku, pojem přestupek tak nově zahrnuje též správní delikty fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob, čímž sjednocuje jejich odpovědnost za přestupky. Nová právní úprava rovněž zavádí jednotné řízení o přestupcích. [1, s. 326]

Zůstává negativní vymezení přestupku vůči trestnému činu. Podle § 12, odst. 1, zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále též TrZ) je trestný čin definován jako „*protiprávní čin, který trestní zákon označuje jako trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*.“ Jak je úvodem zmíněno, dosud neexistuje obecně platná hranice mezi oblastí soudního a správního trestání. Přesto však existují důležitá kritéria, na základě kterých lze najít rozdíly mezi správními delikty a trestnými činy. U trestných činů lze v obecné rovině uvést, že jde o závažnější protiprávní jednání a dosahuje tak vyššího stupně společenské nebezpečnosti. [4, s. 102]

Rovněž setrvává negativní vymezení přestupku vůči disciplinárním a pořádkovým deliktům. Subjektem správního disciplinárního (podle platné právní úpravy též kázeňského nebo kárného) deliktu se může stát FO jako nositel zvláštních práv a povinností, které vyplývají ze služebního či zaměstnaneckého vztahu osob k určité instituci, například ke služebnímu úřadu. Právě státní zaměstnanci, jejichž postavení podléhá právní úpravě podle nového služebního zákona (zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů), se mohou řadit k nejčastějším příkladům takových osob.

Disciplinární odpovědnost se však netýká pouze státních zaměstnanců, jde i o jiné osoby, které vykonávají služební poměr k ČR, tedy zejména o příslušníky bezpečnostních sborů, vojáků z povolání či vojáků v záloze. Dále může jít například o příslušníky BIS, GIBS, Vězeňské služby ČR, Celní správy ČR nebo HZS ČR. Disciplinární odpovědnosti rovněž podléhají členové profesních komor. Správního pořádkového deliktu se může dopustit osoba, která jako účastník správního řízení poruší nebo nesplní potřebnou procesní povinnost ukládanou zákonem nebo jiným právním předpisem. Příslušný správní orgán ukládající pořádkovou sankci tímto nutí odpovědnou osobu ke splnění dané porušené či nesplněné povinnosti. U správního pořádkového deliktu není zkoumáno zavinění. Důležitá je zde aplikace principu oportunitity, to znamená, že na straně správního orgánu vzniká pouze právo uložit odpovědné osobě příslušnou sankci, nikoliv povinnost. [1, s. 323] Podle § 62, odst. 1, zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též SpŘ), lze uložit pořádkovou pokutu **až do výše 50.000,- Kč**. [5, § 62]

3.1.3 Prameny přestupkového práva

Prameny v oblasti přestupkového práva, resp. celého správního práva trestního, jsou zakotveny už v mezinárodních smlouvách. Podle Článku 6, odst. 1, Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (dále též EÚLP), má každý právo na spravedlivé řízení projednané spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě, nezávislým a nestranným soudem. [6, Článek 6] Ve věcech správního trestání je tím zaručena možnost soudního přezkumu rozhodnutí vydaného příslušným správním orgánem. [3, s. 14] Právo na soudní a jinou právní ochranu z důvodu přezkumu zákonnosti rozhodnutí je dále zahrnuto v Článku 36, Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále též Listina, LZPS). [7, Článek 36] Soudní přezkum je uskutečňován ve správním soudnictví podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též SŘS). [3, s. 14]

V právním řádu ČR dlouhodobě zůstával zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, nejvýznamnějším pramenem právní úpravy přestupkového práva. Předmětem úpravy tohoto zákona nejsou zdaleka všechny přestupky, už samotná definice přestupku vyplývající z tohoto zákona připouští i rozsáhlejší právní úpravu, která se může zabývat přestupky ve specializovanějších oblastech práva a z hlediska právní teorie i praxe je nepostradatelná. Zákon o přestupcích, od 1. července 2017 zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, totiž definuje pouhou generální klauzuli přestupku, jednotlivé skutkové podstaty jsou blíže vymezeny ve zvláštních

zákoněch, které definují přestupky na konkrétních úsecích veřejné správy. Zvláštní zákony přestupkového práva taktéž ustanovují druhy a výše sankcí, včetně jejich ukládání za spáchané přestupky, a dále jsou obsaženy případné odchylné hmotně-právní i procesně-právní náležitosti. Existuje značný počet těchto zvláštních zákonů, které jsou v právním systému ČR dosud platné. Mezi nejbližší příklady je nesporně zařaditelný zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (dále též zákon o silničním provozu), který upravuje konkrétní skutkové podstaty přestupků spáchaných v silničním provozu, dále lze uvést zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále též stavební zákon) nebo zákon ČNR č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, a nemalý počet dalších zvláštních zákonů. [1, s. 303]

Přestupkové právo lze označit za částečně kodifikované. Částečná kodifikace přestupkového práva setrvává i nadále, k 1. červenci 2017 se však zrušuje původně platný přestupkový zákon a nahrazuje jej zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který tímto dnem nabývá právní účinnosti. Tento zákon rovněž nezahrnuje veškeré přestupky a jiné správní delikty, naopak oproti původnímu přestupkovému zákonu již neupravuje průřezové skutkové podstaty některých z přestupků, například přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití nebo majetku, ty jsou upraveny v zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Dalším faktem je, že přestupkový zákon z roku 2016 nezahrnuje zcela procesně-právní úpravu řízení o přestupcích, stále má subsidiární funkci zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. [1, s. 327]

3.1.4 Časová působnost zákona

Časová působnost přestupkového zákona, respektive nově platného přestupkového zákona z roku 2016, řeší odpovědnost za spáchaný přestupek v určitý čas. Zásady správního trestání, které jsou uplatňovány v přestupkovém právu, jsou shodné se zásadami platnými v právu trestním. Retroaktivita je z hlediska zákona nepřípustná. Dále platí zásada, že se odpovědnost za spáchaný přestupek zakládá na účinnosti příslušného zákona v době spáchání přestupku. Existuje však situace, kdy je odpovědnost posuzována podle pozdějšího zákona, a to v případě, kdy jde ve prospěch pachatele o příznivější situaci. Důležitou zásadou rovněž je, že podle zákona je přestupek jeho pachatelem spáchán v době, kdy konal nebo konat měl (přestupku se dopustil opomenutím), bez ohledu na dobu nastání následku. Rovněž je nutno vycházet z takového zákona, který je v době spáchání

přestupku právně účinný, v případě jeho změny se vychází z doby dokončení daného protiprávního jednání. [3, s. 43]

Zvláštní pozornost je věnována případům změny zákona v průběhu pokračování v přestupku,¹ trvajících přestupku² a hromadného přestupku.³ Jestliže jde o pokračování v přestupku, je nutno orientovat se zákonem, který je právně účinný v době nastání posledního dílčího útoku. Při spáchání trvajících přestupku je nutno použít zákon, který je účinný v době odstranění protiprávního stavu. V případě spáchání hromadného přestupku je rozhodující právní účinnost zákona v době spáchání posledního útoku.

Jiný případ nastane, změní-li se zákon až po spáchání daného přestupku, rozhodující tehdy je, které ustanovení je ve prospěch pachatele mírnější. Druh a vyměřenou výši sankce lze pachateli uložit pouze na základě právně účinného zákona v době, kdy je o daném přestupku rozhodováno. Obdobná ustanovení platí pro rozhodnutí o ochranném opatření. [8, § 2]

3.1.5 Územní působnost zákona

Nejen podle přestupkového zákona z roku 2016, ale i jakéhokoli jiného zákona v právním řádu ČR, který upravuje jednotlivé přestupky, je posuzována odpovědnost za příslušný přestupek, pokud byl spáchán na území ČR. To znamená, že přestupek musel být zcela nebo zčásti spáchán na území ČR, ačkoliv tím měly být zcela nebo zčásti mimo území ČR narušeny či ohroženy zájmy chráněné zákony. V této věci však platí i opačný případ, tedy že pachatel se dopustil přestupku v cizině, přičemž měly být zcela nebo zčásti na území ČR narušeny či ohroženy zákonem chráněné zájmy.

Přestupkový zákon z roku 2016 dále připouští i okolnosti, za kterých může být podle tohoto zákona posuzována odpovědnost za přestupek spáchaný mimo území ČR, a to

¹ § 7, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, definuje pokračování v přestupku takto: „*Pokračováním v přestupku je takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují skutkovou podstatu stejného přestupku, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení, blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku.*“

² § 8, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, definuje trvajících přestupek takto: „*Trvajících přestupek je takový přestupek, jehož znakem je jednání pachatele spočívající ve vyvolání a následném udržování protiprávního stavu nebo jednání pachatele spočívající v udržování protiprávního stavu, který nebyl pachatelem vyvolán.*“

³ § 9, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, definuje hromadný přestupek takto: „*Hromadný přestupek je takový přestupek, u kterého zákon vyžaduje pro vznik odpovědnosti za přestupek více útoků spojených společným záměrem.*“

buď státním občanem ČR, dále osobou bez české státní příslušnosti, ale s povolením k trvalému pobytu na území ČR, nebo FO podnikatelem či PO se sídlem či nemovitým majetkem na území ČR. Nejčastěji mohou taková ustanovení, týkající se odpovědnosti za přestupky spáchané výše uvedenými osobami v cizině, vyplývat z mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu ČR. [8, § 3]

3.1.6 Osobní působnost zákona

Existují určité osoby, které sice jsou způsobilými subjekty přestupku, z příslušných zákonných důvodů však nemohou být za spáchání přestupku stíhány, respektive přestupky těchto osob nelze projednat správním orgánem, který je pro to ze zákona způsobilý.

Typickými subjekty, kterých se týká toto ustanovení, jsou osoby požívající výsad a imunit podle jiného zákona nebo podle mezinárodního práva. Tato imunita se rovněž týká osob, kterým byl ještě před jejím nabytím uložen příslušný správní trest, a tak jej nelze vykonat ani v něm pokračovat, v případě nabytí této imunity, s výjimkou osoby, která se takto stala poslancem nebo senátorem Parlamentu ČR. Poslanci nebo senátoři Parlamentu ČR, jakožto případní pachatelé přestupků, podléhají projednání podle PřesZ i PřesZ 2016, v případě, že v této souvislosti nepožádají orgán příslušný k projednávání přestupků o projednání jejich přestupku v disciplinárním řízení podle jiného zákona. [3, s. 45] Je-li projednáván přestupek poslance nebo senátora Parlamentu ČR jako disciplinární delikt, zákonodárce jako pachatel podléhá disciplinárnímu řízení v rámci té komory, které je členem, tedy pokud zákon nestanoví jinak. [9, Článek 27]

Osoba, která má podle Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, stanovenou imunitu, je prezident ČR, nemůže být zadržen ani stíhán za žádný přestupek, správní delikt nebo trestný čin spáchaný v době výkonu své funkce. Prezident ČR může být pouze na základě podané ústavní žaloby stíhán pro ústavní delikt velezrady nebo pro hrubé porušení Ústavy nebo jiné části ústavního pořádku. [9, Článek 65] Kromě prezidenta ČR nelze pro spáchání přestupku stíhat soudce Ústavního soudu. [10, § 4]

Podle zvláštního zákona se dále projednávají protiprávní jednání se znaky přestupku, kterých se dopustily osoby ve služebním poměru k ČR, jde například o příslušníky bezpečnostních sborů, osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci, příslušníky Vězeňské služby ČR, HZS ČR nebo Celní správy ČR. Podle jiných zákonů

se rovněž posuzují protiprávní jednání se znaky přestupku u osob ve výkonu vazby, ve výkonu trestu odnětí svobody či zabezpečovací detence. [8, § 4]

3.1.7 Znaky skutkové podstaty přestupku

Skutkovou podstatou přestupku je souhrn typových znaků určitého přestupku. Znaky jednotlivých skutkových podstat přestupků jsou v základě rozlišovány na **znaky materiální a formální**.

Materiálním znakem skutkové podstaty přestupku je jednání ohrožující či narušující zájmy společnosti, jedná se tedy o nebezpečné nebo společensky škodlivé protiprávní jednání. U společenské škodlivosti je však nutno vzít v potaz její stupeň, z důvodů potřeby odlišení přestupků od trestných činů.

Skutkové podstaty přestupku obsahují nadále i **formální znaky**, jsou jimi především čtyři obligatorní znaky, a to **objekt, objektivní stránka, subjekt** a **subjektivní stránka**. **Objekt přestupku** jako formální znak skutkové podstaty zpravidla představuje zákonem chráněné zájmy společnosti, proti kterým směřuje dané protiprávní jednání. Na objekt přestupku úzce navazuje **hmotný předmět útoku**, představující fakultativní znak (není nutné jej zahrnovat mezi znaky skutkových podstat všech přestupků), kterým je konkrétní věc, na kterou je pachatelem útočeno. **Objektivní stránku** přestupku představují jednání a jeho následek, jsou spojovány příčinnou souvislostí. Nezbytným formálním znakem je rovněž **subjekt**, tedy pachatel, který naplnil svým protiprávním jednáním všechny znaky přestupku. **Subjektivní stránka** jako další ze znaků zahrnuje zavinění, je tedy nutná subjektivní odpovědnost za spáchání přestupku. Nestanoví-li však zákon výslovně, že je potřeba úmyslné zavinění, postačuje zavinění z nedbalosti. [1, s. 304]

3.1.8 Odpovědnost za přestupky

Pozbytím právní účinnosti původního přestupkového zákona k 1. červenci 2017, nastávají změny v konstrukci zavinění jako jednoho z nezbytných formálních znaků skutkové podstaty přestupku. Přestupkový zákon z roku 2016 tak kromě subjektivní odpovědnosti nepodnikající fyzické osoby nově upravuje odpovědnost fyzické osoby podnikatele i PO za přestupky, ovšem bez zavinění, jde tedy o objektivní odpovědnost. [1, s. 328]

Fyzická osoba je za spáchání přestupku odpovědna, dovršila-li v době jeho spáchání patnáctý rok svého věku a byla-li příčetná, tedy netrpěla takovou duševní poruchou, vlivem které nemohla rozpoznat protiprávnost jednání nebo jej ovládat. Jestliže svým protiprávním jednáním fyzická osoba naplnila znaky přestupku, případně i pokusu přestupku, je-li podle zákona trestný, stává se pachatelem. Pachatelem se však stane i FO, pokud užije jiné FO, která není za daný přestupek odpovědná pro svůj věk, nepřičetnost nebo okolnosti vylučující protiprávnost jejího jednání, obdobná ustanovení platí i pro případ užití PO, která za daný přestupek rovněž není odpovědná. Dále se FO stává pachatelem, jestliže se úmyslně podílí na spáchání přestupku formou účastenství, tedy jako organizátor, návodce nebo pomocník. Právní řád ČR upravuje také odpovědnost zákonného zástupce nebo opatrovníka FO ve věcech spáchání přestupku, zákonný zástupce nebo opatrovník tak odpovídá za spáchání přestupku, jestli při spáchání přestupku jednal za zastoupenou osobu. Rovněž je nutné vycházet z faktu, jestli jednal pachatel protiprávně vlivem neshody svého vědění či objektivní reality, která se týká skutkových nebo právních okolností, tímto je připouštěn skutkový nebo právní omyl, u právního omylu je však rozhodující, mohl-li se mu pachatel vyvarovat. [11, s. 121]

Přestupkový zákon z roku 2016 připouští i postih PO za spáchání přestupku. Odpovědnost PO za přestupek je však odvozena od odpovědnosti FO, která se dopustila protiprávního jednání se znaky přestupku, přičemž v danou chvíli jednala za danou PO a jednání se jí přičítá. Právní osobu je navíc možné postihnout za přestupek před jejím vznikem nebo v období mezi jejím zrušením a zánikem, i v případě, kdy soud po jejím vzniku rozhodl o její neplatnosti. Právní osobě tak lze přičítat jednání se znaky přestupku, jestliže se jej dopustil například statutární či jiný orgán nebo člen takového orgánu, případně zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění úkolů z jejich postavení vyplývajících. [8, § 20]

Pro podnikající fyzické osoby a jejich odpovědnost za přestupky, jsou použita obdobná ustanovení jako pro právnické osoby. Za přestupek je odpovědna podnikající FO, jestliže v daný okamžik jednala při výkonu své podnikatelské činnosti nebo v přímé souvislosti s ní. Této odpovědnosti se nezprošťuje ani osoba, jejíž jednání je podnikající FO přičitatelné a byla tím porušena určitá právní povinnost, v zájmu či ku prospěchu dané podnikající FO. Osobou, jejíž jednání je podnikající FO přičitatelné, je v nejčastějších případech její zaměstnanec či osoba v obdobném postavení, která plní pro podnikající FO

úkoly z toho vyplývající. Odpovědnosti za spáchaný přestupek se podnikající fyzická osoba nezbavuje ani v případě, kdy přestane být podnikatelem. [8, § 23]

3.1.9 Okolnosti vylučující protiprávnost

Právní řád zahrnuje okolnosti, za kterých je vyloučena protiprávnost jednání obvykle vykazujícího znaky přestupku, které by jinak bylo právně postižitelné. Jedná se tedy o taková jednání, kterými se naplňují formální znaky přestupku, avšak ze zákonných důvodů se o přestupek nejedná. Jako okolnosti vylučující protiprávnost výslovně upravuje přestupkový zákon **krajní nouzi a nutnou obranu**, obdobná úprava je zavedena taktéž v trestním nebo občanském právu. V přestupkovém zákoně z roku 2016, obdobně jako v trestním zákoně, jsou výslovně uvedeny i další okolnosti, kterými jsou **svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně**. [2, s. 78]

3.1.10 Zánik trestnosti

V případě zániku trestnosti přestupku dochází ke ztrátě oprávnění stíhat osobu, jež se dopustila protiprávního jednání vykazujícího znaky přestupku, dochází tak k zániku odpovědnosti za přestupek. Podle zákona zaniká odpovědnost za přestupek **uplynutím promlčecí doby, smrtí fyzické osoby, zánikem právnické osoby**, jestliže nemá svého právního nástupce, nebo **v případě vyhlášení amnestie**. Amnestie je ve věcech přestupků udělována prezidentem ČR, ta nabývá právní účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů. Vyhlášením amnestie lze nařídit, aby se řízení o přestupku nezahajovalo či zastavilo, dále aby se odpustil či zmírnil uložený správní trest pachateli přestupku, nebo aby byl daný přestupek vyřazen z Centrální evidence přestupků. [1, s. 328]

3.1.11 Délka promlčecí doby a její běh

Oproti předchozí právní úpravě dochází k prodloužení některých z promlčecích dob. Stanovená délka promlčecí doby se ze zákona odvíjí od závažnosti spáchaného přestupku a možnosti uložení správního trestu a jeho výše. Od 1. července 2017 je výchozí promlčecí dobou 1 rok, u přestupků, za který zákon stanoví horní hranici sazby pokuty alespoň 100.000,- Kč, činí promlčecí doba až 3 roky. [8, § 30] Promlčecí doba, která se vztahuje na odpovědnost za přestupek, začíná běžet ode dne následujícího po dni, kdy byl přestupek spáchán. U pokračujícího, hromadného nebo trvajícím přestupku začíná promlčecí doba běžet následující den po posledním dílčím útoku, posledním útoku nebo

po odstranění protiprávního stavu. Jestliže se pachatel dopustil více přestupků, vztahuje se na každý z nich promlčecí doba zvlášť. [8, § 31]

Do promlčecí doby se ovšem ze zákona určitá doba nezapočítává. V jednom z případů jde o dobu, kdy se pro tentýž přestupek vedlo trestní řízení. Stejná situace nastává v případě, že je řízení o přestupku přerušeno z důvodu obvinění pachatele z trestného činu a lze tak předpokládat, že vedle uložení trestu v trestním řízení bude případné uložení správního trestu za spáchaný přestupek bezvýznamné, tedy s ohledem na závažnost spáchaného trestného činu. Mezi případy, ve kterých se nezapočítává promlčecí doba, taktéž spadá doba, po kterou je o této věci vedeno soudní řízení správní, nebo po kterou trvá podmíněné upuštění od uložení správního trestu. Zejména z důvodů souvisejících s průběhem řízení o přestupku, je nutné, aby se v potřebných případech promlčecí doba přerušila, přičemž přerušením počíná nová promlčecí doba. Promlčecí doba se konkrétně přerušuje oznámením o zahájení řízení o přestupku, vydáním rozhodnutí, na základě kterého je obviněný uznán vinným, nebo vydáním rozhodnutí o schválení dohody o narovnání. Jestliže promlčecí doba byla z příslušného důvodu přerušena, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 3 roky po jeho spáchání, odpovědnost za přestupek však zaniká nejpozději za 5 let, je-li za daný přestupek zákonem stanovena jako správní trest peněžitá pokuta s horní hranicí alespoň 100.000,- Kč. [8, § 32]

3.2 Vybrané přestupky na různých úsecích veřejné správy

Zákon o přestupcích z roku 2016, jehož vstupem v účinnost se zrušuje dosud platný zákon o přestupcích, již nezahrnuje právní úpravu přestupků na některých úsecích veřejné správy. Existuje řada zvláštních zákonů, které blíže upravují jednotlivé skutkové podstaty přestupků na konkrétních úsecích veřejné správy. Současně s PřesZ 2016 vstupuje v účinnost zákon o některých přestupcích, ten upravuje určité přestupky vyskytující se na více úsecích veřejné správy, zahrnuje i druhy a výše správních trestů, které za jejich spáchání může věcně příslušný správní orgán uložit. [1, s. 326]

Mezi zmiňované přestupky se taktéž řadí **přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku**. Za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku lze stíhat jak FO, tak podnikající FO nebo PO, na základě jednání FO, které se těmto osobám přičítá. Tyto **přestupky jsou spáchány opakovaně, pokud neuplynulo 12 měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí o stejném přestupku, z něhož**

byl obviněný uznán vinným. Jako správní trest (v PřesZ je stále užíván termín sankce) lze pachateli uložit **pokutu** ve výši stanovenou zákonem, je-li pachatelem některého z přestupků FO, **spolu s pokutou je možné uložit i omezující opatření.** Pravomocná rozhodnutí o těchto přestupcích podléhají zápisu do Centrální evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů. [12, § 12]

3.2.1 Přestupky proti veřejnému pořádku

Většina ze skutkových podstat přestupku proti veřejnému pořádku jsou, v případě nepodnikajících fyzických osob za ně odpovědných, převzaty ještě ze zákona č. 204/2015 Sb., kterým byl novelizován zákon o přestupcích, s účinností od 1. října 2016. Výjimku ale tvoří například neoprávněné založení skládky, které je pozbytím platnosti PřesZ postižitelné podle jiného zákona. [11, s. 100]

Podle znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, hrozí nejmírnější postih fyzické osobě, podnikající fyzické osobě nebo právnické osobě, dopustí-li se **úmyslného zničení, poškození, znečištění** nebo **neoprávněného odstranění, pozměnění, zaměnění, případně přemístění turistické značky** či **jiného orientačního označení.** Za přestupek lze tehdy správním orgánem uložit **pokutu do výše 5.000,- Kč.** Jde o výjimku, kdy není pravomocné rozhodnutí o přestupku zapsáno do Centrální evidence přestupků.

Ke spáchaným přestupkům nepodnikající FO dochází též v případě **neuposlechnutí výzvy úřední osoby** nebo podle zákona o některých přestupcích i **znevážení jejího postavení při výkonu její pravomoci.** FO je možné také stíhat pro **vzbuzení veřejného pohoršení.** Pro přestupek proti veřejnému pořádku lze také postihnout FO, jestliže má obličej zakrytý takovým způsobem, který ztěžuje či znemožňuje její identifikaci během organizovaného sportovního utkání, včetně doby její cesty na takové utkání nebo zpět. FO, ale také podnikající FO nebo PO, jsou dále povinny dodržovat podmínky, které jsou uloženy pro ochranu veřejného pořádku během kulturní, sportovní, pietní nebo jakékoli jiné společenské akce, tato ustanovení se rovněž týkají ochrany veřejného pořádku na místech, která jsou určena k rekreaci, turistice nebo pohřbívání, v opačném případě se taková osoba rovněž stává pachatelem přestupku proti veřejnému pořádku. Ve všech těchto případech lze pachateli za spáchaný přestupek uložit **pokutu do výše 10.000,- Kč,** jde-li o opakovaně spáchaný přestupek, hrozí **pokuta o horní sazbě až 15.000,- Kč.**

Přestupku proti veřejnému pořádku se FO, podnikající FO i PO dopustí také **znečištěním veřejného prostranství**, popřípadě zanedbáním povinnosti jeho úklidu, **znečištěním veřejně přístupného objektu nebo veřejně přístupného zařízení**. Neméně závažné je dopuštění se FO přestupku proti veřejnému pořádku **mařením vykazání ze společného obydlí**, které bylo provedené na základě zákona o Policii ČR nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření. Za výše uvedených podmínek je možné uložit pachateli **pokutu s horní hranicí sazby až 20.000,- Kč**, jde-li o opakovaně spáchaný přestupek, hrozí **pokuta až do výše 30.000,- Kč**.

FO, podnikající FO i PO může být pro přestupek proti veřejnému pořádku stíhána i za **poškození či neoprávněný zábor veřejného prostranství, objektu či veřejně prospěšného zařízení**, nelze-li pachatele za takový čin postihnout na základě jiného zákona. Pachateli přestupku tak může být uložena **pokuta do výše až 50.000,- Kč** a v případě jeho opakovaného spáchání **až 75.000,- Kč**.

Jak je již zmíněno, častým případem spáchání přestupku proti veřejnému pořádku je **porušení nočního klidu**. Podle zákona se dobou nočního klidu rozumí časový úsek mezi 22:00 a 6:00 následujícího dne, obce však v rámci své samostatné působnosti mohou stanovit obecně závaznou vyhláškou výjimečné případy, kdy může být doba nočního klidu zkrácena nebo nemusí být vůbec dodržena, jedná se zejména o slavnosti a obdobné rodinné a společenské akce. [12, § 5] Obce mohou i mimo toto ustanovení obecně závaznými vyhláškami stanovit a zabezpečit potřebné místní záležitosti veřejného pořádku, v mezích své samostatné působnosti. [13, § 10]

3.2.2 Přestupky proti občanskému soužití

Z poslední novely PřesZ přebírá zákon o některých přestupcích většinu ze skutkových podstat přestupku proti občanskému soužití, v případě postihu nepodnikajících fyzických osob jako pachatelů.

Jestli se fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, dopustí přestupku proti občanskému soužití **ublížením na cti jiné osoby zesměšněním** nebo **jiným způsobem jinou osobu hrubě urazí**, lze jí uložit **pokutu do výše 10.000,- Kč** a jestli jde o opakované spáchání přestupku, **horní hranice sazby pokuty je 15.000,- Kč**.

FO se stává pachatelem přestupku, jestli jinému **ublíží na zdraví** nebo úmyslně naruší občanské soužití **vyhrožováním jiné osobě újmou na zdraví, nepravdivým obviněním jiné osoby z přestupku, dopuštěním se vůči jiné osobě schválnosti nebo jiného hrubého jednání**. Za ublížení jiné osobě na cti zesměšněním nebo hrubým uražením, případně za narušení občanského soužití nepravdivým obviněním jiné osoby z přestupku, nebo dopuštěním se vůči jiné osobě schválnosti či jiného hrubého jednání, lze též stíhat PO. Správní orgán může pachateli přestupku uložit **pokutu do výše 20.000,- Kč** a v případě opakovaného spáchání přestupku **až do výše 30.000,- Kč**. Dojde-li k ublížení na cti jiné osobě, lze zahájit řízení o přestupku nebo v něm pokračovat, dala-li k tomu souhlas osoba, která byla spácháním tohoto přestupku přímo postižena, obdobná ustanovení platí pro ostatní výše zmíněné případy, je-li přestupek spáchán mezi blízkými osobami. Při projednávání přestupku v případě ublížení na cti, je správní orgán při jeho projednávání povinen pokusit se účastníky řízení usmířit, podaří-li se tak správnímu orgánu učinit, přestupkové řízení je na základě usnesení zastaveno.

Zákon o některých přestupcích upravuje též případy, za kterých lze za přestupek proti občanskému soužití postihnout jak fyzickou osobu, tak i podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu. Fyzická, podnikající fyzická nebo právnická osoba se též stane pachatelem přestupku proti občanskému soužití, jestli se dopustí **omezování či znemožňování příslušníku národnostní menšiny výkonu jeho práv**. [12, § 7] V četných případech nastává postih též pro způsobení osobě újmu, ke které měl pachatel přestupku podobné motivy.⁴ Jako správní trest lze rovněž uložit **pokutu do výše 20.000,- Kč** a jestli se jedná o opakované spáchání přestupku, horní hranice sazby pokuty je **až 30.000,- Kč**. [12, § 7]

⁴ § 7, odst. 3, písm. b), zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, definuje postih pro přestupek proti občanskému soužití takto: „Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že způsobí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, věk, zdravotní postižení, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho rodinný stav.“

3.2.3 Přestupky proti majetku

Většina skutkových podstat přestupku proti majetku, které se vztahují na jednání fyzických osob, je taktéž převzata z poslední novely přestupkového zákona, obdobně jako v případě jiných přestupků vyskytujících se na více úsecích veřejné správy. [11, s. 102]

Fyzickou osobu jako pachatele přestupku proti majetku lze stíhat za **úmyslné způsobení škody na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem, popřípadě zničením či poškozením věci z takového majetku**, už pokus přestupku je v těchto případech trestný, to platí i pro organizátora, návodce nebo pomocníka jako spolupachatele přestupku. Ve výše uvedených případech je možné zahájit či pokračovat v přestupkovém řízení pouze tehdy, jestli osoba přímo postižená spácháním tohoto přestupku k tomu dá souhlas, byl-li přestupek spáchán mezi osobami blízkými. Dále lze FO postihnout za přestupek proti majetku, v případě **úmyslného neoprávněného užívání cizího majetku** nebo **přisvojení si cizí věci nálezem či jiným způsobem** a osoba k tomu oprávněná mu to nepřivolí. FO se dopustí přestupku proti majetku též **úmyslným ukrytím, užíváním nebo převedením** na sebe či jinou osobu takové věci, která byla získána jinou osobou spáchaným přestupkem, případně může jít o to, co bylo za takovou věc opatřeno.

Za přestupek proti majetku může správní orgán uložit pachateli **pokutu do výše 50.000,- Kč** a jde-li o opakované spáchání přestupku, **horní hranice sazby pokuty se zvyšuje na 70.000,- Kč**. Obdobná ustanovení se vztahují též na FO podnikatele nebo PO. [12, § 8]

3.3 Sankce ukládané za přestupky a ochranná opatření

Sankce a ochranná opatření na základě zákona definují právní následky spáchání přestupku. Termín sankce je užíván v právních předpisech z oblasti přestupkového práva, které jsou právně účinné do 30. června roku 2017, jde zejména zákon o přestupcích. V PřesZ 2016 je namísto toho užíván termín správní trest, který v nové právní úpravě přestupkového práva lepším způsobem vystihuje podstatu souvisejícího právního následku. Kromě nahrazení víceznačnějšího termínu sankce termínem správní trest, včetně pozměnění jejich druhů, je podrobnějším způsobem zahrnuto vyměřování správních trestů a jejich výše, s ohledem například na povahu a závažnost spáchaného přestupku nebo na polehčující a přitěžující okolnosti. [1, s. 329]

V rámci rozhodnutí o druhu a výši správního trestu za spáchaný přestupek, je zejména nutno přihlídnout k potřebným okolnostem, za kterých pachatel přestupku jednal, jde zejména o závažnost spáchaného přestupku, polehčující a přitěžující okolnosti, osobní poměry FO jako pachatele, včetně možnosti potrestání za spáchaný čin v jiném řízení, popřípadě jestli o některém z více přestupků spáchaných jedním či více skutky nebylo rozhodnuto ve společném řízení. Jestliže se jedná jen o pokus přestupku, musí správní orgán přihlídnout k tomu, jak se jednání pachatele blížilo k dokonání přestupku, včetně okolností a důvodů, proč nebyl přestupek dokonán. U spolupachatelů je nutno vzít v potaz, jakou měrou jejich jednání přispělo ke spáchání přestupku. V případě podnikající FO nebo PO jako pachatele přestupku, je nezbytné zohlednit povahu její činnosti a u jejich právních nástupců výnosy, užitky či jiné výhody, které jim na základě spáchaného přestupku vznikly. Za patřičných okolností může správní orgán rozhodnout o upuštění od uložení správního trestu, případně o podmíněném upuštění od uložení správního trestu.

Jestliže jsou projednávány dva či více přestupků spáchaných stejným pachatelem ve společném řízení, je nutno uložit pachateli odpovídající správní trest, a to podle ustanovení vztahujícího se na nejpřísněji trestný spáchaný přestupek. Jako správní trest lze v tomto případě uložit pokutu i ve vyšší sazbě, jelikož se za těchto okolností zvyšuje horní hranice sazby pokuty u nejpřísněji trestného přestupku až o 50 %, ta však nesmí přesahovat součet horních sazeb pokut, které je možné uložit za jednotlivě spáchané přestupky. Vedle pokuty je možné uložit i jiný druh správního trestu (obdobně jako u sankcí), jestliže je možné jej uložit za některý ze spáchaných přestupků. [8, § 37]

Zákon o přestupcích uvádí **napomenutí, pokutu, zákaz činnosti, propadnutí věci, nebo zákaz pobytu** jako sankci, kterou je možné uložit za spáchaný přestupek. [14, § 11] Přestupkový zákon z roku 2016, jehož vstupem v účinnost se zrušuje původní přestupkový zákon, zavádí jednotlivé druhy správních trestů, které jsou vymezeny odchylně od původně platných sankcí za přestupky, jsou jimi konkrétně **napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci nebo náhradní hodnoty, nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku**. [1, s. 329] Příslušný správní trest lze za spáchaný přestupek uložit buď samostatně, nebo společně s jinými správními tresty, přičemž napomenutí nelze uložit společně s pokutou, toto ustanovení je převzato ze zákona o přestupcích. [8, § 37]

3.3.1 Vybrané druhy sankcí za přestupky

Podle platné právní úpravy v české republice je nejčastěji možné uložit za spáchaný přestupek pokutu, v některých případech jde dokonce o jediný možný druh správního trestu (dříve sankce). Peněžitá pokuta se zpravidla stává příjmem do veřejného rozpočtu, činnost správního orgánu, který uložil tento správní trest, je tímto příjmem ze zákona financována. [3, s. 51] Z hlediska členění příjmů do územních rozpočtů jsou uložené pokuty za přestupky příjmy nahodilými, jedná se o kategorii nedaňových příjmů. [15, s. 93] Pokutu ukládá správní orgán ve výši, kterou stanoví zákon, pokud není stanovena, jedná se o výši nepřesahující částku 1.000,- Kč. Jestliže správní orgán nestanoví jinou lhůtu, pokuta je splatná do 30-ti dnů od nabytí rozhodnutí o přestupku právní moci. [8, § 46]

Jestliže je za spáchaný přestupek uložena pokuta jako správní trest, mohou též nastat okolnosti, které dovolují mimořádné snížení výměry pokuty. V těchto případech lze pachateli přestupku uložit pokutu o nižší částce, než stanoví její dolní hranice, přičemž musí zůstat alespoň ve výši jedné pětiny dolní hranice její sazby. [8, § 44] V rámci rozhodnutí o přestupku lze dále uložit pachateli zákaz činnosti, dovoluje-li tak zákon. Může se jednat o činnost, pro kterou je nutno získat veřejnoprávní oprávnění, nebo o činnost vykonávanou v pracovním či obdobném poměru, přestupek však musí být spáchán při výkonu této činnosti nebo v přímé souvislosti s ní. Zakázat ovšem nelze takovou činnost, jejíž výkon zákon ukládá. Správní orgán může uložit zákaz činnosti nejvýše na dobu stanovenou zákonem, jestli není stanovena, jde maximálně o dobu tří let. [8, § 47] Pachateli přestupku je možné jako správní trest (dříve sankci) uložit propadnutí věci nebo náhradní hodnoty. V takových případech se vlastníkem propadlé věci nebo její náhradní hodnoty stává stát. Propadnutí věci může správní orgán uložit jako správní trest, jestliže taková věc náležela pachateli, věc rovněž musela být užita či určena ke spáchání přestupku. Popřípadě mohla být pachatelem získána buď spácháním přestupku, nebo jako odměna za takový přestupek. Pachateli přestupku může též propadnout věc, kterou zcela nebo zčásti nabyl za věc získanou přestupkem nebo odměnou za něj, ta ovšem nesmí být zanedbatelná ve vztahu k nabyté věci tímto způsobem. Jestliže je hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze spáchaného přestupku, nelze uložit jako správní trest její propadnutí, výjimku by tvořil případ, kdyby to vyžadovala bezpečnost osob, majetku nebo jiný obdobný obecný zájem. [8, § 48]

Může nastat situace, kdy dojde ke zničení, poškození, zcizení, zatajení, učinění věci neupotřebitelnou nebo k jejímu zužitkování, popřípadě k jinému zmaření propadnutí věci. V takovém případě dochází k propadnutí náhradní hodnoty, tedy až do výše, která by odpovídala hodnotě takové věci. [8, § 49]

3.3.2 Ochranná opatření

Vedle správního trestu může správní orgán, dovoluje-li to zákon, uložit i ochranné opatření. Oproti správním trestům, ochranná opatření slouží k zabránění pachateli, aby se dále dopouštěl přestupkové recidivy. Ochranná opatření mají plnit preventivní funkci, ačkoliv mohou být i sankční povahy, jelikož pachatele omezují na určitých právech. Ochranná opatření se dělí na omezující opatření a zabrání věci nebo náhradní hodnoty.

Omezující opatření může být pachateli přestupku uloženo, jestliže je mu nutno zabránit, aby se nadále dopouštěl přestupků, které se vážou na určitý typ míst. [3, s. 56] Bližší vymezení jednotlivých ochranných opatření je uvedeno v § 52, odstavci 1, PřesZ 2016 takto: *„Omezující opatření spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce, popřípadě v povinnosti zdržet se styku s určitou osobou nebo vymezeným okruhem osob nebo v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování.“*

Podle zákona lze omezující opatření uložit fyzické osobě jako pachateli přestupku, musí však existovat přímá souvislost mezi spáchaným přestupkem a uloženým omezujícím opatřením, které musí být přiměřené povaze a závažnosti přestupku a osobním poměrům pachatele. Správní orgán může pachateli přestupku uložit omezující opatření pouze spolu se správním trestem a nejdéle na dobu 1 roku. [8, § 52] Dodržování omezujícího opatření kontroluje správní orgán, který o něm rozhodl a v jehož správním obvodu má omezující opatření účinky. Omezující opatření může mít účinky i mimo obvod správního orgánu, který omezující opatření takto uloží, v tomto případě jeho dodržování kontroluje i ten správní orgán, v jehož správním obvodu má rovněž omezující opatření účinky. Jestli osoba, které bylo uloženo omezující opatření v řízení o přestupku, omezující opatření nedodrží, stává se pachatelem přestupku proti pořádku ve státní správě vyskytujícího se na více úsecích státní správy, za což jí hrozí pokuta do výše 20.000,- Kč. [12, § 2] Důležitou preventivní úlohu tvoří omezující opatření, na jehož základě je pachatel povinen

podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování, včetně jeho kontroly, § 52, odstavec 6, PřesZ 2016 jej uvádí takto: *„Omezující opatření spočívající v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování může být uloženo fyzické osobě, která se dopustila přestupku vykazujícího zejména znaky užití násilí v rodině nebo partnerském vztahu. Při ukládání omezujícího opatření podle věty první správní orgán po konzultaci s pachatelem stanoví konkrétní typ vhodného programu, včetně obsahu, rozsahu a způsobu jeho provádění tak, aby zohledňoval výchovné a preventivní působení na pachatele a zároveň odpovídal jeho individuálním potřebám. Za účelem kontroly dodržování tohoto omezujícího opatření si správní orgán vyžádá od poskytovatele vhodného programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování písemnou zprávu obsahující informace o dodržování podmínek uloženého omezujícího opatření ze strany pachatele.“*

Dále existují případy, kdy je nutno pachateli přestupku zabránit, aby se užitím určité věci dále dopouštěl protiprávního jednání, z těchto důvodů je v zákoně zahrnut institut zabránění věci nebo její náhradní hodnoty, pro případ, že nebylo rozhodnuto o jejím propadnutí. Vlastníkem zabraně věci nebo náhradní hodnoty se v těchto případech stává stát. [3, s. 58]

3.4 Centrální evidence přestupků

Právní úpravu Centrální evidence přestupků (dále též evidence, evidence přestupků, ISEP) zahrnuje zejména zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů. Na základě tohoto zákona vede Rejstřík trestů celostátní evidenci těch přestupků, které zápisu do evidence podléhají, nejedná se ovšem o rozšíření trestní evidence, jde o zcela novou evidenci vedenou Rejstříkem trestů. V době zavedení evidence je stále právně účinný zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje především postup při zápisu přestupků do evidence. Spolu s PřesZ dále zahrnují právní úpravu evidence přestupků zvláštní zákony, které definují přestupky na konkrétních úsecích veřejné správy (dále též VS). [16] Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, společně s některými dalšími zákony, nabývá právní účinnosti dne 1. července 2017, čímž pozbývá platnost původní zákon o přestupcích. PřesZ 2016 a některé zvláštní zákony tak zahrnují zákonná ustanovení týkající se evidence přestupků. [17, s. 1]

3.4.1 Přístup a zápis údajů do evidence přestupků

Do evidence přestupků jsou zapisovány pouze ty přestupky, které byly spáchány po 1. říjnu roku 2016. Zápisu do evidence podléhají pravomocná rozhodnutí o přestupku, kterými byla vyslovena vina, a pravomocná rozhodnutí o amnestii, stanoví-li tak zákon. Po zahájení řízení o přestupku nebo před vydáním příkazu, je-li příkaz prvním úkonem v řízení o přestupku, je správní orgán povinen opatřit si opis z evidence přestupků, týkající se obviněného či podezřelého z přestupku. Správní orgán musí podat žádost o opis z evidence přestupků na formuláři (podoba formuláře a jeho náležitosti jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 227/2016 Sb.) nebo pomocí elektronické aplikace, jež je přístupná způsobem umožňující dálkový přístup. Kromě webového rozhraní pro přístup do informačního systému evidence přestupků (ISEP) je dále možné v těchto záležitostech využít informačního systému CzechPOINT. Rejstřík trestů je správnímu orgánu povinen vydat opis z evidence přestupků bezodkladně a stává se veřejnou listinou. Opis z ISEP nebo žádost o něj je nutno předat způsobem umožňujícím dálkový přístup, není-li to možné, je nutné předat opis nebo žádost o něj způsobem umožňujícím ověřit jejich pravost. Údaje, které v rámci rozhodnutí o přestupku podléhají zápisu do ISEP, zapisuje správní orgán, který rozhodoval o přestupku v posledním stupni. [18, s. 15] Na technickém propojení evidence ISEP se Správou základních registrů (dále též SZR) se rovněž podílelo Ministerstvo vnitra České republiky. [19] Informační systém evidence přestupků podle výsledku výběrového řízení vytvořila a dále spravovala společnost CCA Group, a. s. [20]

Zápis údajů do evidence musí správní orgán nechat provést nejpozději do 5-ti pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku nebo ode dne obdržení podkladu pro provedení zápisu. Záznam je do evidence proveden zpětně ke dni nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku, popřípadě uložení pokuty příkazem na místě. Jestliže je nutno provést zápis do evidence přestupků na základě rozhodnutí o uložení pokuty příkazem na místě vydaného obecní policií, záznam provede obecní úřad, přičemž do 5-ti následujících pracovních dnů musí od obecní policie obdržet údaje potřebné k provedení tohoto záznamu. V hlavním městě Praze nebo v jiných statutárních městech provádí v těchto případech zápis městská policie. [8, § 107]

Podle § 16i, odstavce 2, zákona o Rejstříku trestů, jsou v evidenci přestupků obsaženy tyto údaje: „(2) Evidence přestupků obsahuje tyto údaje o rozhodnutí

o přestupku nebo o jednání majícím znaky přestupku (dále jen „přestupek“): a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení, nebo název pachatele přestupku, b) místo a okres narození pachatele přestupku, nebo jeho sídlo; u pachatele přestupku, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se narodil, c) rodné číslo nebo datum narození pachatele přestupku, anebo identifikační číslo osoby, bylo-li jí přiděleno, d) státní občanství pachatele přestupku, e) právní kvalifikaci přestupku, včetně formy zavinění, f) druh a výměru sankce, popřípadě ochranného opatření, bylo-li uloženo, g) údaje o výkonu sankce zákazu činnosti a zákazu pobytu, pokud byla uložena, h) označení a sídlo správního orgánu, který projednal přestupek v prvním stupni a v odvolacím řízení, i) číslo jednacích rozhodnutí o přestupku v prvním stupni a v odvolacím řízení, datum jeho vydání a nabytí právní moci, j) označení a sídlo správního orgánu a jméno a příjmení nebo služební nebo identifikační číslo oprávněné úřední osoby, která vydala příkazový blok, datum vydání a evidenční číslo příkazového bloku, k) označení a sídlo správního orgánu, který pravomocně rozhodl v přezkumném řízení o rozhodnutí o přestupku, pokud došlo ke změně údajů podle písmene e) nebo f), a číslo jednacích tohoto rozhodnutí, datum jeho vydání a nabytí právní moci, l) označení a sídlo správního orgánu, který na základě obnovy řízení o přestupku pravomocně rozhodl v novém řízení, pokud v novém řízení došlo ke změně údajů podle písmene e) nebo f), a číslo jednacích tohoto rozhodnutí, datum jeho vydání a nabytí právní moci, m) označení a sídlo soudu, který rozhodl o žalobě proti rozhodnutí o přestupku, pokud došlo ke změně údajů podle písmene e) nebo f), a číslo jednacích tohoto rozhodnutí, datum jeho vydání a nabytí právní moci, n) označení a sídlo správního orgánu nebo soudu, který vydal rozhodnutí mající odkladný účinek ve vztahu k rozhodnutím evidovaným podle odstavce 1 věty první, a číslo jednacích tohoto rozhodnutí, datum jeho vydání a nabytí právní moci, o) označení a sídlo orgánu a jméno, příjmení a funkci nebo služební nebo identifikační číslo oprávněné úřední osoby, která zápis do evidence přestupků provedla.“

V evidenci přestupků jsou dále vedeny údaje, které se týkají data zápisu pravomocného rozhodnutí o přestupku, včetně jeho změn. Stejně tak je zapsáno datum a čas vydání opisu z evidence přestupků, včetně údajů o obsahu opisu a na čí žádost byl opis vydán. Rovněž je nutné vést údaje o datu, času a důvodu zpracování osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci, obsaženy jsou i údaje o osobě, která osobní údaje zpracovala. [21, § 16j] V mezích zákona správní orgán též využívá při výkonu své

působnosti údaje ze základního registru obyvatel. Subjekty musí při řešení žádostí o informace týkající se zpracovávání souvisejících osobních údajů postupovat v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. [18, s. 14] Rejstřík trestů je na základě žádosti povinen vydat opis z evidence přestupků správnímu orgánu, který je oprávněný projednat přestupek, a to pro účely projednání daného přestupku. Kromě správních orgánů jde dále například o orgány činné v trestním řízení, Ministerstvo spravedlnosti nebo Kancelář prezidenta republiky. [21, § 16j]

3.4.2 Vyřazování údajů z Centrální evidence přestupků

Po uplynutí 5-ti let po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku jsou údaje z evidence přestupků vyřazeny, to platí i pro rozhodnutí vydaná v přezkumném řízení nebo rozhodnutí soudu o žalobě ve správním soudnictví. Jestli dojde ke změně pravomocného rozhodnutí o přestupku, tato lhůta začíná běžet od nabytí posledního rozhodnutí o přestupku právní moci. Rozhodnutí o přestupku se též vyřadí, je-li správním orgánem nebo soudem ze zákonných důvodů zrušeno. Po uplynutí časové lhůty jsou rozhodnutí o přestupku vymazávána automaticky. Vyřazené údaje a údaje o zrušených pravomocných rozhodnutích o přestupku jsou následně ukládány do úschovny dokumentace, a to na dobu 10-ti let od jejich uložení. Tyto údaje se na základě písemné žádosti poskytnou osobě, které se týkají. Údaje lze též poskytnout soudu nebo za okolností vymezených zákonem i Ministerstvu spravedlnosti. Stanoví-li tak zvláštní právní předpis, tyto informace mohou být poskytnuty i jinému orgánu. V úschovně dokumentace je za těchto okolností proveden záznam o datu a času poskytnutí údajů, včetně informace, na čí žádost se tak stalo. V úschovně dokumentace se dále provede záznam o datu, času a důvodu zpracování osobních údajů obsažených v úschovně dokumentace a údaje o osobě, která osobní údaje zpracovala. Údaje jsou dále uchovávány po dobu 11-ti let od doby uložení osobních údajů, k nimž se vztahují. [21, § 16k]

3.4.3 Námitkové řízení

V souvislosti s řízením o přestupku nebo v případě jiného řízení, při kterém je ze zákona nutné správním orgánem opatřit opis z evidence přestupků, je pachatel dříve spáchaného přestupku seznámen s případným záznamem údajů týkající se jeho osoby, dříve nikoliv. [18, s. 21] Může dojít k nesrovnalosti, při které údaje vedené v evidenci přestupků nejsou v souladu s provedeným řízením o přestupku, rozhodnutím o účasti

na amnestii nebo s rozhodnutím soudu. Osoba, o které jsou vedeny údaje v evidenci přestupků, může podat námitku orgánu, který takový zápis provedl. Jestliže správní orgán, který provedl záznam, proti kterému je vedeno námitkové řízení, zjistí oprávněnost námítky, musí údaje v evidenci přestupků bezodkladně opravit a vyrozumět o tom osobu, která námitku podala, v opačném případě správní orgán rozhodne, že je námitka neoprávněná. [14, § 88a] Jedná se o podání, podle § 37, SpŘ, proti rozhodnutí správního orgánu je možné odvolání. [5, § 37]

3.5 Příslušnost správních orgánů k projednávání přestupků proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku

V této věci je plněna funkce specializovaných územních orgánů státní správy, jde o výkon přenesené působnosti. [22, s. 356] Podle PřesZ (od 1. července 2017 PřesZ 2016) jsou takto způsobilými správními orgány k projednávání přestupků obecní úřady obcí s rozšířenou působností. V případě řízení o přestupcích proti pořádku v územní samosprávě, veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, se jedná o obecní úřady. [8, § 60] Ústředním správním orgánem ve věci těchto přestupků je Ministerstvo vnitra ČR (dále též MVČR). [8, § 103] Obec může uzavřít veřejnoprávní smlouvu týkající se přenosu příslušnosti k projednávání přestupků buď s obcí s pověřeným obecním úřadem, nebo může jít o obec s obecním úřadem s rozšířenou působností. Taková obec se musí nacházet ve správním obvodu obce, na kterou tímto způsobem přenáší svou příslušnost, veřejnoprávní smlouvou je tak přenesena veškerá příslušnost k projednávání přestupků. Veřejnoprávní smlouva musí být schválena krajským úřadem. [8, § 105] Obce I. typu vykonávají přenesenou působnost pouze v základním rozsahu, realizace souvisejících potřeb je pro tyto obce mnohdy administrativně náročná a přesahuje jejich možnosti. [23, s. 11] S obdobnými otázkami spojenými s přeneseným výkonem státní správy rovněž přichází do styku obce v zahraničních zemích. [24, s. 90]

Přestupky proti pořádku v územní samosprávě, veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, včetně ostatních přestupků, o kterých to stanoví jiný zákon, je oprávněna projednávat Komise pro projednávání přestupků (dále též komise), která může být zřízena starostou obce. Komise je příslušná projednávat místo obecního úřadu typy přestupků, o nichž rozhodne starosta při jejím zřízení. Předsedu této komise, včetně dalších jejích členů, jmenuje a odvolává starosta obce, přičemž komise musí mít lichý počet členů. [8, § 61]

K řízení o přestupcích je příslušný ten správní orgán, v jehož správním obvodu byl spáchán daný přestupek, existují však okolnosti, na základě kterých není takto možné místní příslušnost určit, tehdy je nutné, aby byla místní příslušnost určena jinými zákonnými způsoby. Původní místně příslušný správní orgán nemůže přestupek projednávat též v případech vyloučení z projednávání a rozhodování věci (například je-li podezřelým z přestupku ÚSC a jeho orgán je příslušný k projednávání tohoto přestupku). Jestliže se na základě zjištěných skutečností prokáže, že správní orgán není příslušný k projednávání daného přestupku, musí jej bezodkladně předat věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, orgánu činnému v trestním řízení, nebo orgánu příslušnému podle jiného zákona. Usnesení, které se týká předání věci, je nutné poznamenat do spisu. Při řízení o přestupcích nastávají též okolnosti, za kterých musí správní orgán přijít do právního styku s cizinou, a to v případech dožádání cizozemského správního orgánu o poskytnutí právní pomoci, nebo naopak při poskytování právní pomoci cizozemskému správnímu orgánu, dále při doručování potřebných písemností při právním styku s cizinou, popřípadě v rámci uznávání a výkonu rozhodnutí cizozemského správního orgánu. V těchto věcech se při styku s cizinou postupuje podle zákona nebo mezinárodní smlouvy, jež je součástí právního řádu ČR. [11, s. 129]

3.6 Účastníci řízení o přestupcích, ostatní subjekty

Důležitým účastníkem řízení o přestupcích je obviněný. Kromě obviněného patří mezi účastníky řízení též poškozený, a to v té části řízení, která se týká uplatňování nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Další z osob, která v přestupkovém řízení má postavení účastníka řízení, je vlastník takové věci, která byla nebo může být zabráná v části přestupkového řízení týkající se zabránění věci či náhradní hodnoty. [8, § 68] Osoba, která je podezřelá ze spáchání přestupku, se stane obviněnou ve chvíli, kdy správní orgán provede první úkon v řízení o přestupcích. Do chvíle nabytí pravomoci rozhodnutí o přestupku, kterým je vyslovena vina obviněného z přestupku, se na obviněného hledí jako na nevinného, v případě pochybností je správní orgán povinen rozhodnout v prospěch obviněného. Při pochybnostech lze hledět na danou osobu jako na účastníka řízení, nezjistí-li se důkaz opaku. Postavení účastníka řízení nemá osoba přímo postižena spácháním přestupku, popřípadě též zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného a orgán sociálně-právní ochrany dětí, tyto osoby disponují

odlišnými procesními právy. [1, s. 329] V řízení o přestupcích mohou dále vystupovat osoby na řízení zúčastněné. [1, s. 261]

3.6.1 Úkony účastníků řízení

Mezi nejzákladnější procesní práva účastníků řízení o přestupcích je činit návrhy po dobu řízení až do vydání rozhodnutí, včetně navrhování souvisejících důkazů, ve spojitosti s projednáváním přestupku správním orgánem. Během řízení o přestupcích mají účastníci řízení právo vyjadřovat svá stanoviska. Požádá-li o to účastník řízení, správní orgán mu musí poskytnout informace, které se řízení týkají. Před vydáním rozhodnutí o přestupku může účastník řízení nahlédnout do souvisejících podkladů a vyjadřovat se k nim, účastníci řízení mají rovněž právo během projednávání přestupku nahlížet do spisu. Ve spisu se mohou vyskytovat určité části, které obsahují utajované informace, popřípadě se na některé skutečnosti může vztahovat povinnost mlčenlivosti, tyto části spisu jsou vyloučeny z nahlížení do něj, nejsou-li jimi prováděny důkazy. Jsou-li takovým způsobem prováděny důkazy, účastník řízení může nahlížet do těchto částí spisu pouze na základě sepsaného protokolu, v němž svým podpisem předem utvrzuje seznámení se s následky porušení mlčenlivosti. Účastník řízení má dále právo se v plném rozsahu odvolat proti rozhodnutí. [1, s. 265]

3.6.2 Úkony zvláštních subjektů řízení

Zvláštní subjekty řízení nedisponují shodnými procesními právy jako účastníci řízení. Osoba přímo postižena spácháním přestupku má právo na vyrozumění o zahájení řízení o přestupku, dále může v době celého řízení činit návrhy spojené s projednáváním spáchaného přestupku, včetně navrhování důkazů, vyjadřovat svá stanoviska, nahlížet do spisu, účastnit se ústních jednání v rámci řízení a být přítomna při všech dalších úkonech v řízení. Osoba přímo postižená spácháním přestupku má právo na oznámení rozhodnutí o přestupku, může se též vyjádřit před vydáním rozhodnutí o přestupku k souvisejícím podkladům, nemá však právo odvolat se proti rozhodnutí. [8, § 71]

Procesní práva zákonného zástupce, opatrovníka mladistvého obviněného a orgánu sociálně-právní ochrany dětí jsou v řízení o přestupcích i dále rozšířena, jedná se především o právo podat odvolání proti rozhodnutí o přestupku ve prospěch mladistvého obviněného. Podat odvolání lze též proti rozhodnutí o schválení dohody o narovnání. Tyto

subjekty poskytují také právem podat žádost o obnovu řízení nebo o vydání nového rozhodnutí. [8, § 72]

3.7 Postup před zahájením řízení o přestupcích

V případě, že oznamovatel přestupku podá oznámení o přestupku orgánu policie, může být na základě požádání do 30-ti dnů vyzooměn o provedených opatřeních. Existují rovněž okolnosti, za kterých má povinnost oznámit přestupek orgán Policie ČR, Vojenské policie nebo jiný správní orgán. Jestliže má orgán Policie ČR, Vojenské policie nebo jiný správní orgán důvodné podezření, že byl spáchán přestupek, je bezodkladně povinen to nahlásit správnímu orgánu, který je k tomu příslušný, není-li takový správní orgán k jeho projednání příslušný sám. [8, § 73] Orgán policie je povinen učinit nezbytná šetření, která se týkají zjištění podezřelé osoby ze spáchání přestupku a zajištění potřebných důkazních prostředků, jestli nasvědčují okolnosti tomu, že byl spáchán určitý typ přestupku, včetně přestupku proti veřejnému pořádku, majetku, nebo občanskému soužití, došlo-li v jeho důsledku k ublížení na zdraví z nedbalosti. Orgán policie je o těchto skutečnostech povinen sepsat úřední záznam, který je přiložen k oznámení o přestupku. Do 30-ti dnů ode dne, kdy se orgán policie o přestupku dozvěděl, musí provést oznámení příslušnému správnímu orgánu. Zjistí-li se během této doby, že jde o jednání se znaky přestupku nebo okolnosti nenasvědčují tomu, že jde o trestný čin, orgán policie je povinen věc předat příslušnému správnímu orgánu, v opačných případech orgán policie věc odloží. [8, § 74] Na žádost správního orgánu, který je příslušný k projednávání přestupku, provede bezodkladně orgán policie nebo jiný správní orgán, který je k tomu příslušný, potřebné úkony spojené s prověřováním oznámení o přestupku, k projednání přestupku nebo výkonu rozhodnutí. [1, s. 310]

Správní orgán je za zákonem stanovených okolností povinen věc usnesením odložit, aniž by zahájil řízení (například nedovršení věku 15-ti let podezřelého, nepřítčetnost, smrt podezřelého, zánik podezřelé osoby nebo rozhodnutí o skutku jako o disciplinárním deliktu). Věc je rovněž správním orgánem odložena, jestliže je v téže věci vedeno trestní řízení, aniž by řízení o přestupku bylo zahájeno. Usnesení o odložení věci je nutné poznamenat do spisu, přičemž o tom musí správní orgán vyzoomět osobu, která byla přímo postižena spácháním přestupku, je-li správnímu orgánu známa. Mezi důvody pro odložení věci dále patří též případ, že osoba přímo postižena spácháním přestupku

nedala souhlas k zahájení řízení nebo takový souhlas vzala zpět, musí se však jednat o přestupek, kdy je ze strany osoby přímo postižené nutné udělení tohoto souhlasu (například některé přestupky proti občanskému soužití nebo majetku). [8, § 76]

Během trestního řízení může též dojít k odevzdání věci správnímu orgánu k projednání přestupku formou jiného vyřízení věci, zjistí-li se, že nejde ve věci o podezření z trestného činu. V tomto případě policejní orgán nebo státní zástupce odloží věc usnesením. [25, § 159a]

3.8 Zahájení řízení o přestupcích

Řízení o přestupcích je správním orgánem zahájeno z moci úřední, a to o každém přestupku, který správní orgán zjistí. Přestupkové řízení může být zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení podezřelému ze spáchání přestupku, popřípadě ústním vyhlášením tohoto oznámení, přičemž správní orgán musí účastníkům řízení vydat potvrzení, požádají-li o to. Oznámení o zahájení přestupku musí obsahovat popis skutku, o němž má být v takovém řízení rozhodováno, včetně jeho předběžné právní kvalifikace. Je-li vedeno společné řízení jako zvláštní druh řízení o přestupcích, je zahájeno doručením oznámení o zahájení všem podezřelým ze spáchání přestupku, o němž je takové řízení vedeno. Během řízení může být správním orgánem zjištěno, že v řízení má být rozhodováno též o jiném skutku, tehdy se postupuje obdobně jako při zahájení řízení. Změní-li na základě zjištěných skutečností správní orgán právní kvalifikaci skutku, který byl projednáván jako určitý typ přestupku, musí o tom vyrozumět obviněného. [8, § 78]

Ve stanovených případech, které jsou vymezeny zákonem, musí osoba přímo postižená spácháním přestupku udělit souhlas k zahájení řízení nebo k pokračování v něm, včetně případů přestupků proti občanskému soužití nebo majetku. Je-li takových osob více, postačuje udělení tohoto souhlasu pouze ze strany jedné osoby. Správní orgán osobě přímo postižené spácháním přestupku musí určit lhůtu k udělení tohoto souhlasu, která však nesmí být kratší, než 30 dní. Tato osoba může kdykoliv vzít tento souhlas zpět, po provedení tohoto úkonu nebo po uplynutí lhůty k podání souhlasu již nemůže tento souhlas dát. Správní orgán může zahájit řízení o přestupku nebo v něm pokračovat bez udělení tohoto souhlasu, jestliže byl přestupek důvodem vykázání ze společného obydlí nebo osoba přímo postižená spácháním přestupku je mladší 18-ti let. [8, § 79] Tato ustanovení se rovněž týkají spáchání přestupku mezi osobami blízkými,

ve smyslu § 22, zákona č. 90/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též NOZ). [26, § 22]⁵

3.9 Základní postupy v řízení o přestupcích

Řízení o přestupcích představuje správní řízení (dále též SŘ), které však vyžaduje zvláštní právní úpravu, ta je zakotvena do zvláštních právních předpisů. V řízení o přestupcích je v četných případech nezbytné postupovat podle specifických a v některých ustanoveních též odchylných procesních institutů od správního řízení. Nejedná se o zvláštní správní řízení, správní řád je v přestupkovém řízení používán subsidiárně, tedy nejsou-li určité procesně-právní instituty upraveny podle zvláštního právního předpisu, použije se ustanovení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Princip subsidiarity je uplatňován z důvodu zvláštní povahy přestupkového řízení, které si v určitých procesních otázkách vyžaduje odchylnou právní úpravu. [1, s. 308] Přestupkové řízení může být podle PřesZ 2016 ukončeno **vydáním rozhodnutí o přestupku, kterým je obviněný uznán vinným**, dále **usnesením o zastavení řízení**, nebo **rozhodnutím o schválení dohody o narovnání**. [1, s. 330] Řízení je možné usnesením přerušit, nikoliv však zastavit, například pokud byla ve věci podána kasační stížnost podle soudního řádu správního, dále pro neschopnost chápat obviněného smysl řízení pro jeho přechodnou duševní poruchu, nebo lze-li očekávat, že obviněnému bude za jiný skutek v trestním řízení uložen přísnější trest. [8, § 85]

3.9.1 Změny v některých procesně-právních institutech podle PřesZ 2016

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, pozměňuje též některé z procesně-právních institutů, které vycházejí z posledního znění zákona o přestupcích, a to především v souvislosti se zavedením odpovědnosti podnikajících fyzických osob a právnických osob za přestupky. Dále například ústní jednání již není upraveno jako obligatorní, správní orgán jej však za patřičných podmínek může nařídit, ke změnám dochází také v dokazování (důkazem je i samotná výpověď obviněného). Nově je zavedena možnost schválení dohody o narovnání, podobně jako v trestním řízení, obviněný může s poškozeným tuto dohodu uzavřít, musí ji však schválit správní orgán.

⁵ § 22, odst. 1, NOZ: „Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství, jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.“

[1, s. 329] Narovnání je občanskoprávním institutem, jehož účelem je odstranění původního závazku, v důsledku jeho pochybnosti či spornosti, a nahrazení závazkem novým. [27, s. 765]

3.9.2 Základní zásady správního řízení aplikované v řízení o přestupcích

Při řízení o přestupcích je nutno vycházet ze zásad činnosti správních orgánů, tyto zásady správního řízení představují nezbytně důležité rysy výkonu správní působnosti, které mohou být v zákonných ustanoveních SpŘ, popřípadě ve zvláštních právních předpisech, blíže specifikovány. Případné odchýlení se od zásad správního řízení může obnášet vady v procesních úkonech a v konečném důsledku ovlivní celý postup v řízení. [1, s. 253] K nejdůležitějším zásadám správního řízení patří **zásada zákonnosti**, správní orgány musí při šetření postupovat v souladu se zákony či jinými právními předpisy platnými v právním řádu ČR, včetně mezinárodních smluv. Dále se jedná o **zásadu proporcionality** (přiměřenosti), správní orgány mohou zasahovat do práv osob pouze podle zákonných ustanovení ve stanoveném a nezbytném rozsahu, tyto zásahy musí být ve veřejném zájmu. Mezi významné zásady patří také **zásada součinnosti**, dotyčný správní orgán musí při šetření spolupracovat s jinými orgány VS a postupovat souladně. Mezi další hlavní zásady správního řízení se řadí například **zásada rovnosti účastníků řízení, zásada rychlosti a hospodárnosti, zásada materiální pravdy, zásada volného hodnocení důkazů, zásada zákazu zneužívání pravomoci, a v neposlední řadě zásada souladu s veřejným zájmem a s okolnostmi daného případu**. [1, s. 257] U přestupkového řízení jde také o zásadu neveřejnosti, zásadu presumpce nevinny, zásadu in dubio pro reo, nebo o zásadu zákazu reformance in peius. [2, s. 73]

3.10 Mladistvý jako obviněný z přestupku

Je-li obviněný z přestupku mladistvý, tedy fyzická osoba, která v době spáchání přestupku již dovršila patnáctý rok, ale stále nepřekročila osmnáctý rok svého života, správní orgán je povinen postupovat podle zvláštních ustanovení. Pokud je obviněný mladistvý uznán vinným, správní orgán musí při ukládání správního trestu přihlídnout k jeho osobnosti, včetně jeho individuální volní a rozumové vyspělosti. Rovněž je nezbytné přihlídnout k jeho osobním poměrům, aby byl v budoucnu další všestranný vývoj mladistvého pachatele ohrožen co nejméně. [8, § 56] Lze-li za spáchaný přestupek mladistvému uložit pokutu jako správní trest a není-li mladistvý podnikající fyzickou

osobou, horní hranice sazby pokuty se vždy snižuje na polovinu, přičemž **nesmí přesáhnout částku 5.000,- Kč**. Mladistvému pachateli přestupku lze též uložit jako správní trest zákaz činnosti, avšak nejdéle na dobu jednoho roku a pouze v případě, že výkon zákazu činnosti by neomezoval pachatele v přípravě na jeho budoucí povolání. Mírnější povaha spáchaného přestupku i dosavadní způsob života mladistvého pachatele mohou v mezích zákona též přispět k upuštění od uložení správního trestu, lze-li očekávat, že omezující opatření zajistí lepší pachatelovu nápravu. [11, s. 128] Mezi subjekty přestupkového řízení, je-li obviněným mladistvý, patří také jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo orgán sociálně-právní ochrany dětí, přičemž zákonný zástupce a opatrovník mají právo mladistvému obviněnému zvolit zmocněnce. [8, § 72]

3.11 Zvláštní druhy řízení

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, oproti poslednímu znění zákona o přestupcích, zavádí nové, popřípadě pozměňuje, některé procesně-právní instituty týkající se některých druhů řízení o přestupcích. Podle PřesZ 2016 jsou zvláštními druhy řízení o přestupcích **společné řízení, řízení o náhradě škody a o vydání bezdůvodného obohacení, příkazní řízení a příkazní řízení na místě** (namísto původního blokového řízení). [1, s. 330]

3.11.1 Společné řízení

Společné řízení jako zvláštní druh řízení o přestupcích je použito v případě, že podezřelý z přestupku se dopustil více přestupků, avšak takto naplněná skutková podstata se musí vyskytovat na stejném úseku veřejné správy a k projednání přestupků musí být příslušný stejný správní orgán. Obdobně se postupuje v případě projednávání spolu souvisejících přestupků více podezřelých. Za podobných okolností rozhodne správní orgán o společném řízení, je-li podezřelým z přestupku mladistvý. Společné řízení však nelze aplikovat na přestupek spáchaný již po zahájení přestupkového řízení. Existují-li pro to důležité důvody, správní orgán může na základě usnesení konkrétní skutek vyčlenit ze společného řízení a vést o něm nadále samostatné řízení. [8, § 88]

3.11.2 Řízení o náhradě škody a o vydání bezdůvodného obohacení

Při naplnění skutkové podstaty přestupku může být pachatelem způsobena újma i z hlediska soukromoprávních důvodů. Uplatní-li poškozený nárok na náhradu škody nebo

nárok na vydání bezdůvodného obohacení v řízení o přestupku nebo v předcházejícím trestním řízení podle TrŘ, správní orgán je povinen působit na pachatele přestupku, aby vzniklou škodu uhradil nebo vydal bezdůvodné obohacení. Na žádost poškozeného přizná správní orgán náhradu účelně vynaložených nákladů řízení spojených s nárokem na náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení. Musí však být prokazatelné, že ke škodě nebo k bezdůvodnému obohacení došlo spácháním přestupku, výše škody či bezdůvodného obohacení musí být spolehlivě zjištěna, v opačném případě správní orgán nepřizná poškozenému ani samotný nárok na náhradu škody a odkáže jej na příslušný soud nebo na jiný orgán veřejné moci. Správní orgán postupuje obdobně, například pokud poškozený uplatňuje tento nárok opožděně nebo zjišťování škody pravděpodobně způsobí značné průtahy v průběhu řízení. [8, § 89] Na základě úhrady vzniklé škody či vydání bezdůvodného obohacení poškozenému, rozhodne správní orgán dohodou o narovnání, čímž je přestupkové řízení ukončeno. [8, § 87]

3.11.3 Příkazní řízení

Příkazní řízení jako zvláštní forma řízení o přestupku představuje zkrácenou formou přestupkového řízení. Nemá-li správní orgán pochybnosti o tom, že je obviněný pachatelem přestupku, může rozhodnout o přestupku příkazem. PřesZ 2016 rozšiřuje možnosti v ukládání správních trestů a dovoluje tak **uložit napomenutí, pokutu, zákaz činnosti** nebo **propadnutí věci nebo náhradní hodnoty**. Nadále však zůstávají případy, kdy nelze rozhodnout příkazem, například má-li být uložen správní trest mladistvému. Proti příkazu může být v mezích správního řízení podán odpor. [8, § 90]

3.11.4 Příkazní řízení na místě

Zvláštním druhem řízení o přestupku je rovněž příkazní řízení, při kterém je vydán příkaz na místě. Podle PřesZ 2016 se ode dne jeho vstupu v právní účinnost hledí na původně bloková řízení jako na příkazní řízení, při němž je ukládán příkaz na místě. Správní orgán může uložit pachateli napomenutí nebo pokutu jako správní trest, souhlasí-li pachatel s celkovým zjištěným stavem věci, dále včetně právní kvalifikace jeho skutku, uložení pokuty a její výše i vydání příkazového bloku. [1, s. 330] Příkazový blok obdrží obviněný z přestupku, jestliže je v rámci příkazu na místě uložena pokuta, popřípadě peněžitá záruka za splnění povinnosti. Peněžitá pokuta uložena v rámci příkazu na místě však **nesmí přesahovat částku 10.000,- Kč** (oproti blokovému řízení jde o dvojnásobek)

a je-li pachatelem mladistvý a není-li podnikající FO, **nesmí pokuta přesahovat částku 2.500,- Kč**. Není-li obviněný z přestupku schopen uhradit pokutu či peněžitou záruku za splnění povinnosti, je mu vydán příkazový blok na peněžitou povinnost na místě nezaplacenou, součástí je též poučení o lhůtě její splatnosti a o případných následcích spojených s jejím nezaplacením. Příkazové bloky vydává Ministerstvo financí ČR a správní orgány je odebírají od krajského úřadu, popřípadě vybrané správní orgány od celního úřadu. [8, § 92] Za určité přestupky mohou rovněž ukládat napomenutí nebo pokutu příkazem na místě strážníci obecní policie, orgány Policie ČR, Vojenské policie, státní báňské správy, nebo inspekce práce. [14, § 86]

3.12 Rozhodnutí o přestupku

Řízení o přestupku může být ukončeno rozhodnutím o přestupku, které vydá příslušný správní orgán. Rozhodnutí o přestupku vydané správním orgánem obsahuje výrokovou část, dále odůvodnění a poučení účastníků řízení, musí splňovat potřebné formální i obsahové náležitosti podle SpŘ a PřesZ (od 1. července 2017 PřesZ 2016). PřesZ, popřípadě PřesZ 2016, blíže specifikuje obsah výrokové části rozhodnutí o přestupku. [1, s. 330] Je-li správním orgánem vydáno rozhodnutí o přestupku, podle kterého je obviněný uznán vinným, výroková část rozhodnutí musí dále obsahovat například vyslovení viny, formu zavinění, popis skutku, včetně označení místa, času, způsobu spáchání a jeho právní kvalifikace, popřípadě též výrok o nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. V neposlední řadě je nutno uvést druh a výši sankce (podle PřesZ 2016 jde o správní trest), výrok o uložení ochranného opatření, popřípadě upuštění od správního trestu či mimořádném snížení výměru pokuty. Jestliže je rozhodnutím o přestupku schválena dohoda o narovnání, musí se do výrokové části rozhodnutí zahrnout také například výrok o zastavení řízení, výrok o schválení této dohody, včetně jejího obsahu zahrnujícího výši náhrady škody, vydání bezdůvodného obohacení, popřípadě jiného způsobu odčinění. [8, § 93] Nezbytně důležitý je též výrok o úhradě nákladů řízení, obviněný z přestupku, který byl uznán vinným, je povinen nahradit náklady řízení stanovené paušální částkou. Vstupem PřesZ 2016 v právní účinnost se spolu s PřesZ zrušuje i vyhláška č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, od 1. července 2017 se tak stanovení paušální částky odvíjí od úpravy vyhláškou č. 520/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, výše paušálních částek nákladů řízení o přestupcích však zůstávají nezměněny

(za výchozích okolností jde o částku 1.000,- Kč). [28, § 6] Paušální částka však může být vzhledem k náročnosti řízení navýšena, i podle původní právní úpravy. [29, § 1]

3.13 Řízení o odvolání

Řádně podané a přípustné odvolání má odkladný účinek, v jehož důsledku rozhodnutí dosud nenabývá právní moci, není tedy ani vykonatelné. Proti rozhodnutí vydanému v přestupkovém řízení se lze vždy odvolat, s výjimkou případů, kdy to stanoví zákon. [5, § 81] Účastníci řízení mají právo odvolat se proti rozhodnutí o přestupku, kterým byla vyslovena vina, přičemž obviněný z přestupku v plném rozsahu, poškozený jen proti výroku o nároku na náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení a vlastník věci jen proti výroku o zabránění věci nebo náhradní hodnoty. Právo odvolat se proti rozhodnutí má též zákonný zástupce a opatrovník ve prospěch mladistvého obviněného, popřípadě orgán sociálně-právní ochrany dětí, avšak pouze proti výroku o vině, sankci (resp. správním trestu) či ochranném opatření a nároku na náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení. Odvolací lhůta je 15 dní ode dne oznámení rozhodnutí. Podle PřesZ 2016 se lze též odvolat proti rozhodnutí o schválení dohody o narovnání. [8, § 96] Odvolání je nutné podat u toho správního orgánu, který vydal rozhodnutí, odvolacím správním orgánem je nejbližší nadřízený správní orgán (pro orgány obce je nadřízeným správním orgánem krajský úřad). Správní orgán, který vydal napadené rozhodnutí, je povinen předat spis odvolacímu orgánu. Odvolací správní orgán je povinen provést přezkoumání napadeného rozhodnutí i předcházejícího řízení a jejich soulad s právními předpisy. V průběhu odvolacího řízení mohou účastníci řízení uvádět nové důkazy či jiné zjištěné skutečnosti. [11, s. 28] Odvolací správní orgán může svým rozhodnutím zrušit napadené rozhodnutí, popřípadě jeho část, a řízení buď zastavit, nebo k novému projednání vrátit tomu správnímu orgánu, který napadené rozhodnutí vydal. [5, § 90] Dále může odvolací správní orgán napadené rozhodnutí či jeho část změnit, ovšem nemůže změnit v neprospěch obviněného z přestupku uloženou sankci (resp. správní trest) nebo výrok o náhradě škody či vydání bezdůvodného obohacení. [8, § 98]

3.14 Postup po nabytí rozhodnutí o přestupku právní moci

Existují též případy, kdy je ze zákona možné zasáhnout do již pravomocného a vykonatelného rozhodnutí. Usnesení o odložení a o zastavení řízení lze přezkoumávat samostatně, jiná usnesení je možné přezkoumávat pouze spolu s rozhodnutím. Účastník

řízení může sám podat podnět k provedení přezkumného řízení, lze-li důvodně pochybovat o tom, že pravomocné rozhodnutí je v souladu s právními předpisy, správní orgán je povinen přezkoumat jej z moci úřední. Například zjistí-li se skutečnosti odůvodňující posouzení skutku, který byl již projednán jako přestupek, jako trestný čin, správní orgán je v přezkumném řízení povinen pravomocné rozhodnutí zrušit. Dále musí správní orgán zrušit pravomocné rozhodnutí o přestupku, bylo-li vydáno, přestože orgán činný v trestním řízení pravomocně rozhodl, například že se skutek nestal, obviněný jej nespáchal, obviněnému se neprokázalo, že je skutek trestným činem nebo trestní stíhání bylo zastaveno. Přezkumné řízení je nutno zahájit nejpozději do tří let od zahájení trestního stíhání nebo ode dne nabytí právní moci výše uváděných rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení. Řízení musí být zahájeno nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy se správní orgán o důvodech pro zahájení dozvěděl. Přezkumné řízení již nelze zahájit po uplynutí tří let od vydání pravomocného rozhodnutí. [8, § 100] Jak je již zmíněno, možný je též soudní přezkum rozhodnutí o přestupku, ve správním soudnictví, podle § 4, odst. 1, písm. a), zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. [30, § 4]

3.15 Vymahatelnost uložených sankcí za přestupky, výkon rozhodnutí

Nepostradatelnou část přestupkového práva tvoří též problematika vymahatelnosti sankcí ukládaných za přestupky, v rámci výkonu pravomocného a vykonatelného správního rozhodnutí. V záležitostech výkonu sankční povinnosti vyplývající z pravomocného rozhodnutí o přestupku platí podobné zásady jako pro výkon trestů nebo ochranných opatření uložených během trestního řízení. Výkon správního rozhodnutí je proveden z moci úřední, příslušné orgány jsou tedy povinny výkon provést, a to bezodkladně (v mezích zákonných lhůt co nejdříve po uložení sankce za přestupek) a bez přerušení, z důvodu dosažení účelu uložené sankce. Je-li správním orgánem uloženo napomenutí jako sankce za přestupek, účel této sankce je realizován jejím samotným uložením, vykonatelné jsou však i jiná peněžitá plnění uložená pravomocným rozhodnutím o přestupku, tedy náhrada škody a náhrada nákladů řízení paušální částkou. [1, s. 314]

3.15.1 Vymahatelnost pokuty jako sankce ukládané za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku

Lhůta splatnosti pokuty uložené za přestupek projednaný běžnou formou správního řízení je 30 dnů ode dne nabytí pravomoci rozhodnutí. [8, § 46] Výkon rozhodnutí

v případě uložení pokuty jako sankce za spáchaný přestupek je prováděn správní exekucí, která je řízena ustanoveními zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též DŘ). Při exekuci se dále postupuje podle ustanovení OSŘ, nestanoví-li DŘ jinak, DŘ však výlučně stanoví pravomoci exekučního orgánu. [31, § 177] Vykonalné rozhodnutí o přestupku se stává exekučním titulem. [31, § 176] V případě exekucí na nepeněžitá plnění je exekučním správním orgánem obecní nebo krajský úřad, je-li zároveň správním orgánem, který vydal pravomocné rozhodnutí v prvním stupni, popřípadě schválil smír. [5, § 107] tento správní orgán může požádat soud či soudního exekutora o provedení exekuce. [5, § 105] K nařízení daňové exekuce dochází vydáním exekučního příkazu. Exekuci lze provést na základě vydání exekučního příkazu na srážky ze mzdy, dále na přikázání pohledávky z účtu poskytovatele u poskytovatele platebních služeb, jiné peněžité pohledávky, prodej movitých věcí nebo prodej nemovitých věcí. [1, s. 314] K částce, pro kterou je exekuce nařízena, se přičítají exekuční náklady, které je povinen hradit dlužník, tyto náklady činí 2 % z částky, pro kterou je nařízena exekuce (**pohybuje se však ve stanoveném rozmezí 500,- Kč – 500.000,- Kč**). [31, § 183]

3.15.2 Vymahatelnost zákazu pobytu jako sankce ukládané za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku

Uloží-li správní orgán pachateli přestupku sankci zákaz pobytu za spáchaný přestupek, dochází k započetí jejího výkonu už nabytím rozhodnutí pravomoci. V těchto případech musí správní orgán bezodkladně oznámit související skutečnosti (uložení zákazu pobytu, místo a doba jeho trvání) Policii ČR i obecnímu úřadu té obce, na jejímž území má pachatel trvalý pobyt [1, s. 315]. V případě porušení tohoto zákazu hrozí pachateli trestní postih podle § 337, odst. 1, písm. d), TrZ. [32, § 337] Vstupem nové právní úpravy přestupkového práva v účinnost (dne 1. července 2017) lze pachateli přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku vedle pokuty uložit omezující opatření, jehož výkon začíná rovněž nabytím pravomoci rozhodnutí. Dodržování omezujícího opatření je povinen provádět ten správní orgán, kterým bylo rozhodnuto, nedodrží-li jej pachatel, hrozí mu postih za přestupek podle § 2, odst. 2, písm. h), zákona o některých přestupcích. [12, § 2]

4 Vlastní práce

Vzhledem k časovému průběhu vývoje legislativy související s přestupky a odpovědnosti za ně, zejména s ohledem na dobu rekonstrukce přestupkového práva zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, nabývajícím právní účinnost až dne 1. července 2017, níže zjištěná data nedílně tvořící část vlastní práce tak vycházejí zejména z původní právní úpravy účinné ve sledovaném období (uplynulé roky 2011 – 2016). Důležitou roli sehrávají především zjištěná a zpracovaná data, která se odvíjejí od vstupu zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona č. 204/2015 Sb., v právní účinnost dne 1. října 2016, přestože zasahují jen do posledních tří měsíců ve sledovaném období. Obdobně lze nahlížet na novelu zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, s účinností od stejného data, čímž rovněž dochází k vymezení právní úpravy Evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů (dále viz Kapitola 4.3 a 4.5).

4.1 Porovnání možnosti postihu za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku podle vývoje platné právní úpravy v ČR

V důsledku snahy o důkladnou reformu správního trestání dochází k rozsáhlé změně právní úpravy přestupkového práva. Zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, vstupuje v právní účinnost dne 1. října 2016, čímž je vymezena zejména právní úprava evidence přestupků v oblasti vybraných pravomocných rozhodnutí o přestupku, která podléhají zápisu do ní. Tato novela se nedílně týká též změn v horních hranicích sazeb pokut ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, včetně zavedení zpřísněného postihu recidivy, přičemž se tato nová úprava vztahuje na přestupky spáchané až po 1. říjnu 2016, včetně postupu při zápisu pravomocných rozhodnutí do evidence přestupků. [14]

Především vlivem zavedení odpovědnosti podnikajících fyzických osob a právnických osob za přestupky, dle PřesZ 2016, dochází k dalšímu navýšení horních hranic sazeb pokuty jako správního trestu ukládaného za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku. Vedle změn v ukládání pokut, včetně jejich výše, dochází dále k nahrazení zákazu pobytu jako druhu sankce ukládané za uvedené typy přestupků pouze omezujícím opatřením, které lze pachateli uložit vedle správního trestu. [8], [12]

4.1.1 Vývoj horních hranic sazeb pokuty jako sankce ukládané za přestupky proti veřejnému pořádku

Novela zákona o přestupcích, nabývající právní účinnost dne 1. října 2016, zahrnuje v oblasti přestupků proti veřejnému pořádku především postup při provádění zápisu pravomocných rozhodnutí o přestupku. Nedílnou součástí této novely jsou změny v ustanoveních týkajících se pokut jako jednoho z druhů sankce ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, především v jejich horních hranicích sazby.

Tato novela přestupkového zákona nemění možnost postihu za přestupek proti veřejnému pořádku spáchaný úmyslným zničením, poškozením, znečištěním nebo neoprávněným odstraněním, zaměněním či pozměněním, zakrytím, popřípadě přemístěním turistické značky nebo jiného orientačního označení (§ 47, odst. 2., PřesZ), pravomocné rozhodnutí o takto spáchaném přestupku proti veřejnému pořádku nepodléhá zápisu do evidence přestupků. V ostatních případech podle této novely hrozí pachateli, který se dopustil přestupku proti veřejnému pořádku, **pokuta do výše při nejmenším až 10.000,- Kč**, v případě spáchání přestupku podle § 47, odst. 1, písm. f), PřesZ se tedy jedná **až o 7.000,- Kč vyšší částku**. Navýšení horní hranice sazby pokuty za některé z přestupků lze odůvodnit průměrným růstem počtu spáchaných přestupků za uplynulé roky. Horní hranice sazby pokuty za spáchaný přestupek však nadále **zůstává o výši 50.000,- Kč**, pokud jde o spáchání přestupku podle § 47, odst. 1, písm. h) a i), PřesZ. Podle poslední novely PřesZ, tedy počínaje 1. říjnem 2016, lze nově naplnit skutkovou podstatu přestupku proti veřejnému pořádku, podle § 47, odst. 1, písm. b), mařením vykazání z obydlí provedeného podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření (dříve se jednalo o protiprávní jednání podle jiného zákona). Za přestupek lze v tomto případě uložit **pokutu až do výše 10.000,- Kč** (viz Příloha č. 1). [14, § 47]

Zákon o některých přestupcích přebírá většinu ze skutkových podstat přestupku proti veřejnému pořádku z poslední novely původního zákona o přestupcích, některé z nich jsou však rozšířeny na podnikající fyzické osoby a právnické osoby. Vedle neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci je v zákoně nově vymezeno znevážení postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci (§ 5, odst. 1, písm. b) zákona) jako samostatná skutková podstata. Naopak neoprávněné založení skládky je postižitelné podle jiného zákona, než podle zákona o některých přestupcích. Ve většině případů jsou dále

zachovány i horní hranice sazby peněžité pokuty jako správního trestu ukládaného za spáchaný přestupek proti veřejnému pořádku, **nejvyšší horní hranice tedy stále zůstává o výši 50.000,- Kč**. Naplnění skutkové podstaty přestupku proti veřejnému pořádku mařením vykázaní z obydlí nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření (§ 47, odst. 1, písm. b), PřesZ) je přísněji postihováno, oproti poslednímu znění PřesZ se horní hranice sazby pokuty zvyšuje **z částky 10.000,- Kč na 20.000,- Kč**, tedy až o dvojnásobek. [14, § 47] Zákon o některých přestupcích zpřísňuje též postih za přestupek proti veřejnému pořádku spáchaný například poškozením, zničením nebo zakrytím turistické značky nebo jiného orientačního označení, pachatelé lze za přestupek uložit peněžitou **pokutu do výše až 5.000,- Kč**, což představuje navýšení horní hranice sazby pokuty o 2.000,- Kč (viz Tabulka č. 1). [12, § 5] Novela PřesZ nabývající právní účinnost dne 1. října 2016 zahrnuje též zpřísněný postih recidivy (pachatel se dopustí přestupku opakovaně do 12 měsíců od nabytí pravomoci rozhodnutí o stejném přestupku), přičemž u přestupků proti veřejnému pořádku se recidiva posuzuje na základě jednotlivě naplněných skutkových podstat, tedy podle konkrétních písmen seskupených v § 47, odst. 1, PřesZ. [18, s. 27]

Tabulka č. 1 Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut ukládaných za opakovaně spáchané přestupky proti veř. pořádku od 1. 7. 2017 v ČR

Přehled změn výši horních sazeb pokut ukládaných za některé opakovaně spáchané přestupky proti veřejnému pořádku, srovnání podle posledního znění PřesZ a zákona o některých přestupcích v ČR			
Spáchání přestupku proti veř. pořádku:	Znění PřesZ do 30.6.2017	Znění zákona o některých přestupcích	Rozdíl
Porušení nočního klidu	15.000,- Kč	15.000,- Kč	0
Vzbuzení veř. pohoršení	15.000,- Kč	15.000,- Kč	0
Porušení veř. pořádku při veř. akcích	15.000,- Kč	15.000,- Kč	0
Znemožnění či ztížení identifikace osoby	15.000,- Kč	15.000,- Kč	0
Maření vykázaní z obydlí	15.000,- Kč	30.000,- Kč	+ 15.000,- Kč
Znečištění veř. prostranství apod.	30.000,- Kč	30.000,- Kč	0
Neoprávněný zábor veř. prostranství apod.	75.000,- Kč	75.000,- Kč	0

Zdroj: Vlastní zpracování, dle zákona ČNR č.200/1990 Sb., o přestupcích, v. z. p. p., a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Za opakované naplnění většiny ze skutkových podstat přestupku proti veřejnému pořádku lze podle této novely pachateli uložit **pokutu až do výše 15.000,- Kč**, ještě přísnější postih se vztahuje na opakované spáchání přestupku proti veřejnému pořádku znečištěním veřejného prostranství (§ 47, odst. 1, písm. e), PřesZ), za což je možné uložit **pokutu do výše 30.000,- Kč**, a v případě neoprávněného záboru veřejného prostranství (§ 47, odst. 1, písm. h), PřesZ) hrozí pachateli **pokuta až do výše 75.000,- Kč**. [14, § 47]

Zákon o některých přestupcích, který dne 1. července 2017 nabývá právní účinnost, přebírá úpravu zpřísněného postihu recidivy z poslední novely PřesZ, přestože dochází k úpravě některých ze skutkových podstat. Za opakované naplnění skutkových podstat přestupku proti veřejnému pořádku jsou horní hranice sazeb ukládaných pokut zachovány, výjimku však tvoří maření vykázání z obydlí nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření, podle § 5, odst. 1, písm. c), zákona o některých přestupcích. U této skutkové podstaty, která je oproti poslednímu znění PřesZ poupravena, je horní hranice pokuty zvýšena **z původní výše 15.000 Kč na 30.000,- Kč**, tedy o dvojnásobek. [12, § 5]

4.1.2 Vývoj horních hranic sazeb pokuty jako sankce ukládané za přestupky proti občanskému soužití

Zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon o přestupcích, s právní účinností od 1. října 2016, upravuje, podobně jako u přestupků proti veřejnému pořádku, postup při zápisu pravomocných rozhodnutí o přestupku do evidence přestupků a dále především navýšení horních hranic sazeb pokut jako jednoho z druhů sankce ukládaného za přestupky proti občanskému soužití, včetně případů opakovaného spáchání přestupku. Novela PřesZ s účinností od 1. října 2016 přebírá skutkové podstaty přestupku proti občanskému soužití z předchozího znění zákona. Některé ze skutkových podstat přestupku proti občanskému soužití jsou v této novele PřesZ blíže konkretizovány, například podle písmen seskupených v § 49, odst. 2, zákona. Dále zákon ponechává pouze skutkovou podstatu ublížení na zdraví, nerozlišuje již ublížení na zdraví od drobného ublížení na zdraví, zároveň je však možné dopustit se přestupku naplněním této skutkové podstaty i z nedbalosti, ne pouze úmyslně. [18, s. 28]

Novela PřesZ nabývající právní účinnost dne 1. října 2016 sjednocuje horní hranice sazeb pokut ukládaných za přestupek proti občanskému soužití, vzhledem k naplnění jeho jednotlivých skutkových podstat. Horní hranice sazby pokuty je u všech skutkových

podstat přestupku stanovena **ve výši 20.000,- Kč**, došlo tedy k jejímu navýšení pouze u spáchání přestupku ublížením na cti, podle § 49, odst. 1, písm. a), PřesZ, a to **až o částku 15.000,- Kč** (viz Příloha č. 2). [14, § 49] Zvýšení horní hranice pokuty u této skutkové podstaty přestupku zajišťuje potřebné posílení preventivní i represivní funkce sankce, toto opatření je pochopitelné, vzhledem k závažnosti společenských dopadů na klidné občanské soužití i k poměrně vysoké četnosti jejího naplnění.

Vstupem zákona o některých přestupcích v účinnost, tedy pozbytím platnosti PřesZ, jsou některé ze skutkových podstat rozšířeny též na podnikající fyzické osoby a právnické osoby, včetně případu ublížení na cti zesměšněním nebo hrubým uražením. Oproti poslednímu znění PřesZ je u této skutkové podstaty horní hranice sazby pokuty **snížena pouze na 10.000,- Kč**, tedy o 50 %. [12, § 7] V případě ostatních skutkových podstat podle PřesZ setrvávají horní hranice sazby pokuty na hodnotě 20.000,- Kč. U přestupků proti občanskému soužití je rovněž zpřísněn postih za recidivu, tedy za opakované spáchání přestupku za posledních 12 měsíců od nabytí pravomoci rozhodnutí o stejném přestupku, oproti přestupkům proti veřejnému pořádku je však recidiva posuzována pouze podle shodného paragrafu a odstavce zákona, nikoliv konkrétního písmene, při recidivě tedy není nutné naplnit přímo shodnou skutkovou podstatu přestupku. [14, § 49] Podle posledního znění PřesZ, ale i zákona o některých přestupcích, platí, že při opakovaně spáchaném přestupku proti občanskému soužití se horní hranice sazby pokuty zvyšuje až do výše 1,5 násobku původní hodnoty, tedy dopustí-li se pachatel přestupku ublížení na cti zesměšněním nebo hrubým uražením, podle § 7, odst. 1, písm. a), resp. § 7, odst. 2, písm. a), zákona o některých přestupcích, hrozí pachateli pokuta jen do výše 15.000,- Kč (viz Tabulka č. 2). [12, § 7]

Tabulka č. 2 Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut ukládaných za opakovaně spáchané přestupky proti obč. soužití od 1. 7. 2017 v ČR

Přehled změn ve výši horních sazeb pokut ukládaných za opakovaně spáchané přestupky proti občanskému soužití, srovnání podle posledního znění PřesZ a zákona o některých přestupcích v ČR			
Spáchání přestupku proti občanskému soužití:	Znění PřesZ do 30.6.2017	Znění zákona o některých přestupcích	Rozdíl
Ublížení jinému na cti apod.	30.000,- Kč	15.000,- Kč	- 15.000,- Kč
Ublížení na zdraví		30.000,- Kč	0
Vyhrožování jinému újmou na zdraví		30.000,- Kč	0
Nepravdivé obvinění jiného z přestupku		30.000,- Kč	0
Dopuštění se schválnosti vůči jinému		30.000,- Kč	0
Jiné hrubé jednání vůči jinému		30.000,- Kč	0
Omezování či znemožnění výkonu práv příslušníka národ. menšiny		30.000,- Kč	0
Způsobení jinému újmu pro příslušnost k národ. menšině apod.		30.000,- Kč	0

Zdroj: Vlastní zpracování, dle zákona ČNR č.200/1990 Sb., o přestupcích, v. z. p. p., a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

4.1.3 Vývoj horních hranic sazeb pokuty jako sankce ukládané za přestupky proti majetku

V oblasti přestupků proti majetku došlo v novele PřesZ s účinností od 1. října 2016 ke změně především v podrobnějším rozčlenění jednotlivých skutkových podstat do konkrétních odstavců a písmen. Kromě lepšího zpřehlednění je tímto rozčleněním vyřešena též otázka zpřísněného postihu recidivy, u přestupků proti majetku je posuzována recidiva obdobně jako u přestupků proti občanskému soužití, váže se tedy pouze k jednotlivým odstavcům pod příslušnými paragrafy. [18, s. 27]

Důležitou změnu rovněž představuje navýšení horních hranic sazeb pokuty jako jedné z možných ukládaných sankcí za přestupky proti majetku, došlo k navýšení až na **pokutu do výše 20.000,- Kč** (rozdíl + 5.000,- Kč). Na tento problém úzce navazuje otázka zpřísněného postihu recidivy, z tohoto důvodu hrozí podle novely PřesZ s účinností od 1. října 2016 za opakovaně spáchaný přestupek proti majetku peněžitá **pokuta do výše až 30.000,- Kč** (viz Příloha č. 3). [14, § 50]

Vstupem zákona o některých přestupcích v právní účinnost jsou všechny skutkové podstaty přestupku proti majetku přebrány ze zákona o přestupcích, jsou však rozšířeny dále na podnikající fyzické osoby a právnické osoby. I v souvislosti se zavedenou odpovědností podnikajících FO nebo PO za přestupek proti majetku je horní hranice sazby pokuty ukládané za přestupek navýšena **až na částku 50.000,- Kč** (rozdíl + 20.000,- Kč). Z obdobných důvodů dochází k navýšení horní hranice sazby pokuty ukládané za opakované spáchání přestupku proti majetku, a to **až na částku 70.000,- Kč**, tedy **s nárůstem o 40.000,- Kč** (viz Tabulka č. 3).

Tabulka č. 3 Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut ukládaných za přestupky proti majetku od 1. 7. 2017 v ČR

Přehled změn výši horních sazeb pokut ukládaných za opakovaně spáchané přestupky proti majetku, srovnání podle posledního znění PřesZ a zákona o některých přestupcích			
Spáchání přestupku proti majetku:	Znění PřesZ do 30.6.2017	Znění PřesZ 2016 od 1.7.2017	Rozdíl
Krádež	30.000,- Kč	70.000,- Kč	+ 40.000,- Kč
Zpronevěra			
Podvod			
Zničení či poškození majetku			
Neoprávněné užívání cizího majetku			
Přisvojení si cizí věci bez dovození			
Ukrytí či převod věci získané přestupkem			

Zdroj: Vlastní zpracování, dle zákona ČNR č.200/1990 Sb., o přestupcích, v. z. p. p., a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Nutno konstatovat, že ačkoliv peněžitá částka 70.000,- Kč zde představuje horní hranici sazby pokuty a jde až o případ opakovaného spáchání přestupku, tato změna plní spíše represivní funkci. Dále může uložení peněžité pokuty blízké se částce 70.000,- Kč pro pachatele přestupku představovat v kritických případech až existenční ohrožení, jde-li o fyzickou osobu z nízkopříjmové skupiny (obdobné problémy nelze vyloučit ani u podnikajících FO a PO). Na tento fakt úzce navazuje otázka reálných možností vymahatelnosti této pokuty, včetně jejího příslušenství. Obdobně lze uvažovat už o následcích uložení pokuty blízké se částce 50.000,- Kč, pokud se pachatel nedopustil

přestupku opakovaně, obdobné nebezpečí může podle platné legislativy představovat represivní postih za přestupky proti veřejnému pořádku (za opakovaně spáchaný přestupek hrozí **pokuta do výše 75.000,- Kč**) i občanskému soužití (viz Kapitola 4.5.5).

4.1.4 Legislativní vývoj v ukládání zákazu pobytu jako sankce za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, včetně jeho vymahatelnosti

Jak podle předchozího znění, tak podle znění zákona o přestupcích účinného od 1. října 2016, může správní orgán v určitých případech naplnění skutkové podstaty přestupku proti veřejnému pořádku, občanskému soužití nebo majetku uložit pachateli jako sankci spolu s pokutou zákaz pobytu. [14, § 14] Zákaz pobytu jako sankce uložená za přestupek plní zejména preventivní funkci, jejímž účelem je zabránit pachateli ve zdržování se na území, kde se opakovaně dopouštěl přestupku, lze jej však nejdéle uložit pouze na dobu tří měsíců. Po dobu trvání zákazu pobytu se pachatel přestupku nesmí zdržovat na území obce nebo její části, toto území je konkrétně vymezené pravomocným rozhodnutím o přestupku vydaným příslušným správním orgánem. Pro uložení sankce zákazu pobytu podle znění PřesZ od 1. října 2016 i nadále platí, že se pachatel musí dopustit přestupku opakovaně a zároveň musí jít o úmyslně spáchaný přestupek, který významně narušuje místní náležitosti veřejného pořádku. [14, § 15a]

Novela zákona o přestupcích, která nabývá právní účinnost dne 1. října 2016, prakticky nemá vliv na změny v ukládání zákazu pobytu jako jedné ze sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití nebo majetku. I podle přechozího znění PřesZ je možné ukládat tento druh sankce až za opakovaně spáchané přestupky, postih recidivy se podle tohoto znění zpřísňuje především vlivem navýšení horních hranic sazeb peněžitých pokut. Za naplnění stejných skutkových podstat jako podle znění PřesZ do 1. října 2016, lze spolu s pokutou uložit pachateli zákaz pobytu. [14]

Z hlediska zákona je problematika vymahatelnosti této sankce vcelku jednoduchá, přináší však v neprospěch pachatele především represivní dopady. Jak je již zmíněno, o zákazu pobytu pachatele přestupku musí být informována Policie ČR, popřípadě též úřad obce, na jehož území má pachatel trvalý pobyt. Pachatel je v mezích zákona povinen podrobit se výkonu tohoto trestu, v opačném případě mu hrozí trestní postih za naplnění skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí, podle § 337, odst. 1, písm. d), TrZ, za což lze pachateli uložit trest odnětí svobody na dobu až dvou let.

[32, § 337] V praxi tato represivní opatření přináší pro stát i pro pachatele negativní dopady související s výkonem trestu odnětí svobody, včetně nákladů státu spojených s výkonem trestu odsouzeného, nelze též opomenout následky společenské difamace (viz Kapitola 3).

4.1.5 Náhrada sankce zákazu pobytu omezujícím opatřením

Vstupem nové právní úpravy přestupkového práva v účinnost, tedy od 1. července 2017, dochází též ke změně v oblasti správního trestání pachatelů přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku. Za tyto přestupky lze pachateli uložit jako správní trest peněžitou pokutu a fyzické osobě jako pachateli také omezující opatření, existuje-li přímá souvislost mezi ním a spáchaným přestupkem. Funkce sankce zákazu pobytu se velmi blíží funkcím omezujícího opatření, které může spočívat například v zákazu navštěvovat veřejně přístupná místa, dále místa, na kterých se konají sportovní, kulturní či jiné společenské akce, případně se může jednat o povinnost zdržet se styku s určitou osobou či okruhem osob (viz Kapitola 3.3.2).

Omezující opatření je možné uložit pachateli přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití nebo majetku i podle původního zákona o přestupcích, přičemž jeho úmyslným nedodržením pachatel naplňuje skutkovou podstatu přestupku proti pořádku ve státní správě vyskytujícího se na více úsecích státní správy, podle § 21, odst. 1, písm. ch), PřesZ. [14, § 21] Změnou právní úpravy přestupkového práva, kdy se rozšiřuje funkce omezujícího opatření a v podstatě tak nahrazuje sankci zákazu pobytu, je samotné nedodržení omezujícího opatření přísněji postižitelné. Oproti znění PřesZ od 1. října 2016 postačuje zavinění z nedbalosti. Za nedodržení omezujícího opatření uloženého v řízení o přestupku lze pachateli podle zákona o některých přestupcích uložit pokutu místo částky 3.000,- Kč **do výše částky až 20.000,- Kč**, což teoreticky představuje navýšení horní hranice sazby pokuty až o 17.000,- Kč. [12, § 2] Je však nutno zohlednit fakt, že jsou funkce omezujícího opatření podle nové právní úpravy přestupkového práva rozšířeny a v podstatě též nahrazují sankci zákazu pobytu. Tedy nezdrží-li se pachatel přestupku, kterému bylo uloženo omezující opatření, například navštěvování veřejně přístupných míst nebo styku s určitou osobou, hrozí mu pouze postih za přestupek proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích veřejné správy, nikoliv trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí. Omezující opatření jsou ukládána za účelem preventivního působení vůči pachateli, k uváděným změnám dochází zejména z důvodu zmírnění represe, v řadě

případů omezující opatření dostatečně efektivně zabezpečují místní náležitosti veřejného pořádku. Toto zmírnění rovněž přispívá k lepšímu dodržení kritéria společenské difamace, pachatel tedy ponese mírnější následky spojené se svým případným ztíženým uplatněním ve společnosti. V otázce vymahatelnosti samotného dodržování tohoto omezujícího opatření však lze z hlediska praxe předpokládat, že bude posílen spíše význam problému vymahatelnosti pokut ukládaných až za nedodržení omezujícího opatření uloženého v řízení o přestupcích (viz Kapitola 4.5.5).

4.2 Vliv Centrální evidence přestupků na preventivní i represivní funkci sankcí ukládaných za přestupky

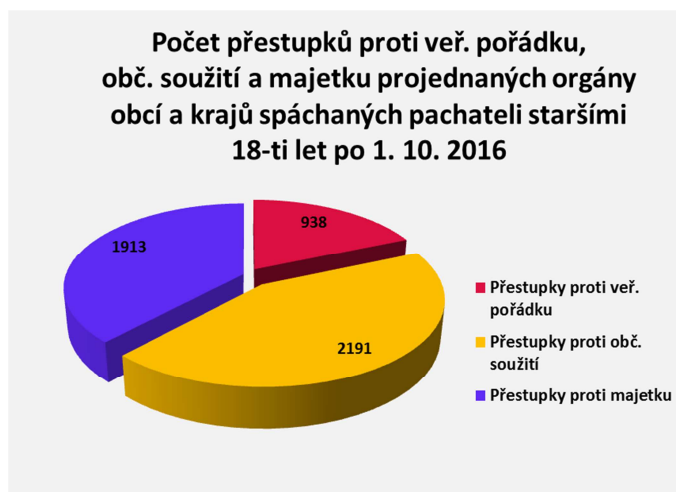
Centrální evidence přestupků vedena Rejstříkem trestů celostátně eviduje pravomocná rozhodnutí o přestupcích vydaná správním orgánem po 1. říjnu 2016, o nichž to výslovně uvádí zákon. Kromě přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku jde tedy o přestupky na úseku obrany, zemědělství a myslivosti, a dále též na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Kromě Centrální evidence přestupků i nadále existují dílčí evidence přestupků, jejichž působnost je vymezena jinými zákony.

Primární funkcí Centrální evidence přestupků je podle její koncepce zpřehlednění údajů pro správní orgány o spáchaných přestupcích pachatele, včetně přestupkové recidivy. Na těchto základech může být správní orgán lépe obeznámen s přítěžujícími okolnostmi spáchaní přestupku, tedy včetně případného zjištění, že se pachatel dopustil přestupku opakovaně. Novela PřesZ s účinností od 1. října 2016 zavádí též právní úpravu týkající se postupu při provádění zápisu pravomocných rozhodnutí o přestupku do evidence přestupků, provozem evidence přestupků je tak pro orgány obcí a krajů, dále včetně Policie ČR nebo obecní policie, usnadněný postih recidivy. [18, s. 10] Centrální evidence přestupků je v provozu relativně krátkou dobu, nicméně lze důvodně předpokládat, že se postup správních orgánů při řízení o přestupcích zefektivní, a to především v záležitostech rychlosti a hospodárnosti řízení. O přímém vlivu evidence přestupků na preventivní i represivní funkce sankcí (správních trestů) za přestupky nelze příliš hovořit. Samotný záznam v evidenci přestupků může přinášet pro pachatele minimální represivní účinky, jelikož se pachatel přestupku či jiné osoby dozví o záznamu v evidenci až v rámci řízení, kdy je související opis z evidence

vyžadován, jde například o možnost nahlédnutí do spisu. Nehrozí tedy ani následky případné společenské difamace. [18, s. 21]

Provoz Centrální evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, obdobně jako již dříve provozované dílčí evidence přestupků, z hlediska praxe rovněž představuje lepší přístup správních orgánů k statistickým údajům týkajících se počtu vydaných pravomocných rozhodnutí o přestupku, včetně druhu a výše sankce za spáchaný přestupek. Takto získané statistické údaje z evidence přestupků se však týkají pouze přestupků, které podle zákona podléhají záznamu do evidence. [39, s. 8] Z tohoto důvodu tak v otázkách zpracovávání statistických přehledů přestupků, včetně přístupu k nim, sehraává stěžejní roli Ministerstvo vnitra ČR jako ústřední orgán státní správy. Potřebu lepšího zpřehlednění odhalených přestupků správními orgány dokazuje též fakt, že během prvních tří měsíců provozu Centrální evidence přestupků byl orgány obce a krajů zjištěn poměrně vysoký počet spáchaných přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku (viz Graf č. 1). Zápisu do evidence přestupků podléhají pravomocná rozhodnutí o přestupcích, kterými je obviněný uznán vinným, níže uvedených:

Graf č. 1 Přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku projednané orgány obcí a krajů po 1. 10. 2017, spáchané pachateli staršími 18-ti let

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Výkazu MVČR o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů za rok 2016

Z počtu projednaných přestupků orgány obcí a krajů po 1. říjnu 2016, jejichž pravomocná rozhodnutí podléhají zápisu do evidence přestupků, jde celkem

o **149 přestupků spáchaných mladistvými osobami**, což v oblasti vývoje delikvence mladistvých představuje poměrně vysoké údaje (viz Graf č. 2).

Graf č. 2 Přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku projednané orgány obcí a krajů po 1. 10. 2017, spáchané pachateli staršími 18-ti let

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Výkazu MVČR o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů za rok 2016

Po 1. říjnu 2016 bylo na území celé ČR orgány obcí a krajů **odhaleno celkově 5191 přestupků** proti veřejnému pořádku, občanskému soužití nebo majetku, jejichž pravomocné rozhodnutí podléhá zápisu do evidence přestupků. Mezi výše uvedený počet odhalených přestupků proti veřejnému pořádku není započítán počet odhalených přestupků proti veřejnému pořádku spáchaných podle § 47, odst. 2, PřesZ (jde například o poškození, zakrytí či zničení turistické značky nebo jiného orientačního značení), jelikož v těchto případech nedochází k záznamu do evidence přestupků.

4.3 Statistické přehledy přestupků projednaných orgány obcí a krajů na území celé ČR v letech 2011 - 2016

Počty projednaných přestupků za uplynulé roky se již dlouhodobě pohybují v řadách stovek tisíc, výjimku netvoří ani období v letech 2011 - 2016. Prozatím nelze hovořit přímo o počtu odhalených přestupků, jelikož do takových hodnot by nemohly být započítány stále projednávané přestupky správními orgány, obviněnému z přestupku se v takových případech zatím neprokázala vina a správní orgán dosud nevydal pravomocné rozhodnutí o přestupku (viz Graf č. 3).

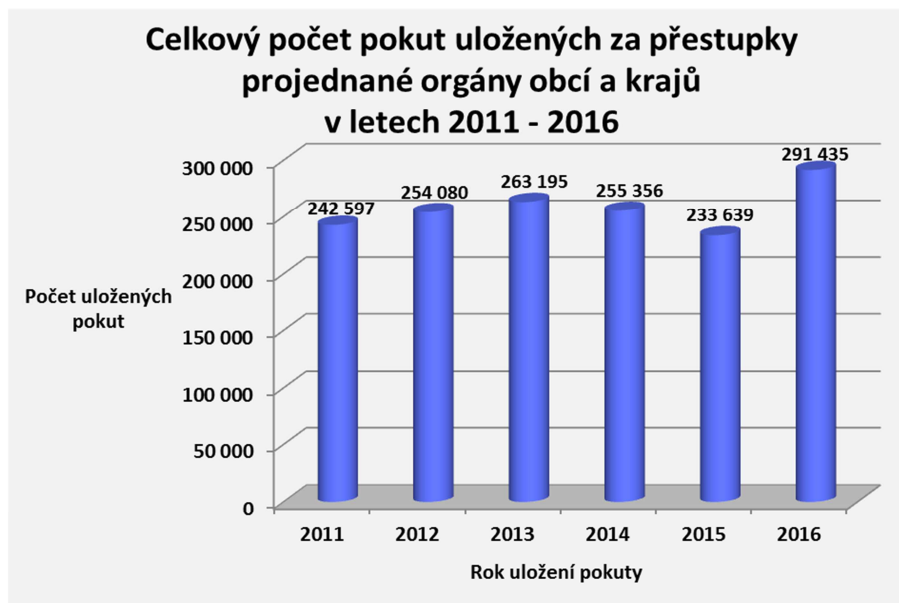

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Výkazů MVČR o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů za roky 2011-2016

Statistické přehledy týkající se počtů projednaných přestupků zahrnují přestupky projednané nejen běžnou formou správního řízení, ale i v příkazním řízení nebo blokově. Dosud neprojednané přestupky přecházejí k projednání do pozdějších období v mezích běhu promlčecí doby, která se na projednání přestupků vztahuje. Statistické přehledy skutečně svědčí o průměrném růstu počtu projednávaných přestupků v uplynulých letech, za roky 2011 - 2016 jde o průměrný nárůst až o 453 313 přestupků, nutno však dodat, že v roce 2016 jejich značný podíl byl projednán bez uložení sankce nebo opatření (zároveň jde o jiné přestupky projednané podle zvláštních právních předpisů, nikoliv o přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku).

Ve většině případů přestupkového řízení, kdy byl obviněný uznán vinným, včetně příkazního nebo blokového řízení, byla pachateli uložena pokuta jako sankce za spáchaný přestupek (viz Graf č. 4).

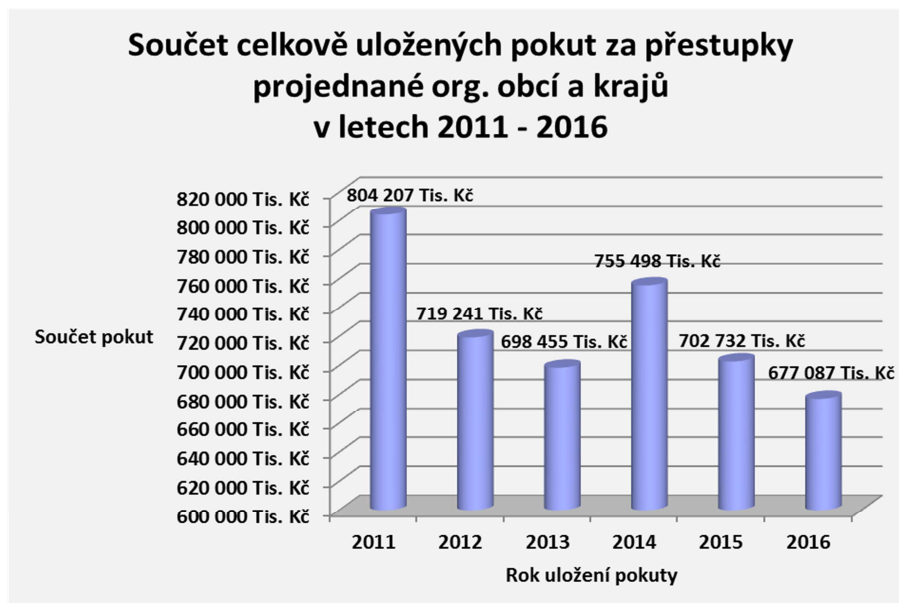
Graf č. 4 Počet pokut uložených za přestupky projednané orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Výkazů MVČR o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů za roky 2011-2016

Celkové počty pokut uložených správními orgány se za uplynulé roky taktéž pohybují v šesticiferných hodnotách, jelikož tvoří většinový zlomek sankcí uložených za přestupky projednané v běžné formě správního řízení, podobně jako v případě sankcí uložených v příkazním nebo v blokovém řízení. Za roky 2011 – 2016 byl zaznamenán průměrný nárůst celkového počtu pokut uložených za přestupky, a to **celkem o 48 838 pokut**, což v relativních číslích představuje **více než 20 %**. Celkový součet uložených pokut však zcela zjevně neprokazuje statistickou závislost na počtu uložených pokut za uplynulé roky, naopak dochází k průměrnému poklesu celkového součtu uložených pokut správními orgány. Za rok 2016 bylo na peněžitých pokutách vybráno správními orgány **celkem 677.087.332,- Kč**, oproti roku 2011 jde o 127.119.762,- Kč nižší částku, to znamená **průměrný pokles téměř o 19 %**. Takto znatelný průměrný pokles lze sice odůvodnit větším počtem projednaných přestupků, za které bylo důvodné uložit jako sankci peněžitou pokutu, avšak na základě zjištěných skutečností ve prospěch pachatele, včetně výčtu polehčujících okolností, rozhodoval správní orgán o uložení pokuty o nižší částce. Níže uvedené součty uložených pokut zahrnují pokuty uložené v přestupkovém řízení, včetně příkazního nebo blokového řízení (viz Graf č. 5).

Graf č. 5 Součet celkově uložených pokut za přestupky projednané orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016

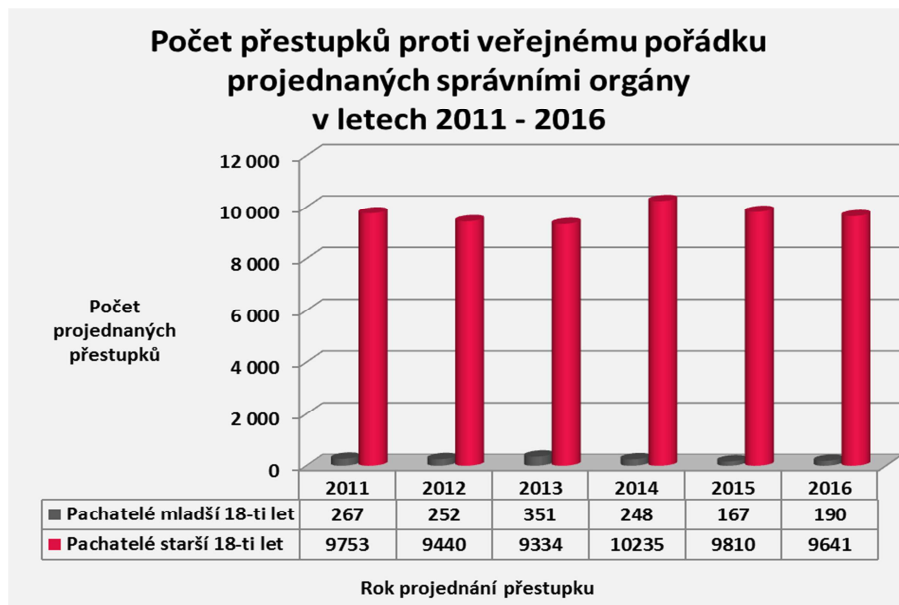
Zdroj: Vlastní zpracování, dle Výkazů MVČR o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů za roky 2011-2016

4.3.1 Vývoj v odhalování přestupků proti veřejnému pořádku v letech 2011 – 2016

Zjištěné počty projednaných přestupků proti veřejnému pořádku za uplynulé roky 2011 – 2016 vykazují vcelku vyrovnané hodnoty, bez větších výkyvů. Po srovnání počtu přestupků proti veřejnému pořádku projednaných v letech 2011 a 2016 byl ovšem zaznamenán nepatrný průměrný pokles, a to u přestupků spáchaných pachateli staršími 18-ti let (průměrný pokles o 112 přestupků, resp. o hodnotu lehce přesahující 1 %) i u přestupků spáchaných nezletilými pachateli (průměrný pokles o 77 přestupků, resp. o hodnotu blížíící se 29 %).

Po celkovém součtu přestupků spáchaných nezletilými i pachateli staršími 18-ti let v letech 2011 a 2016 **byl zjištěn průměrný pokles o 189 přestupků, resp. o hodnotu blížíící se 2 %, což nepředstavuje zvlášť významný rozdíl (viz Graf č. 6).**

Graf č. 6 Počet přestupků proti veř. pořádku projednaných orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Výkazů MVČR o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů za roky 2011-2016

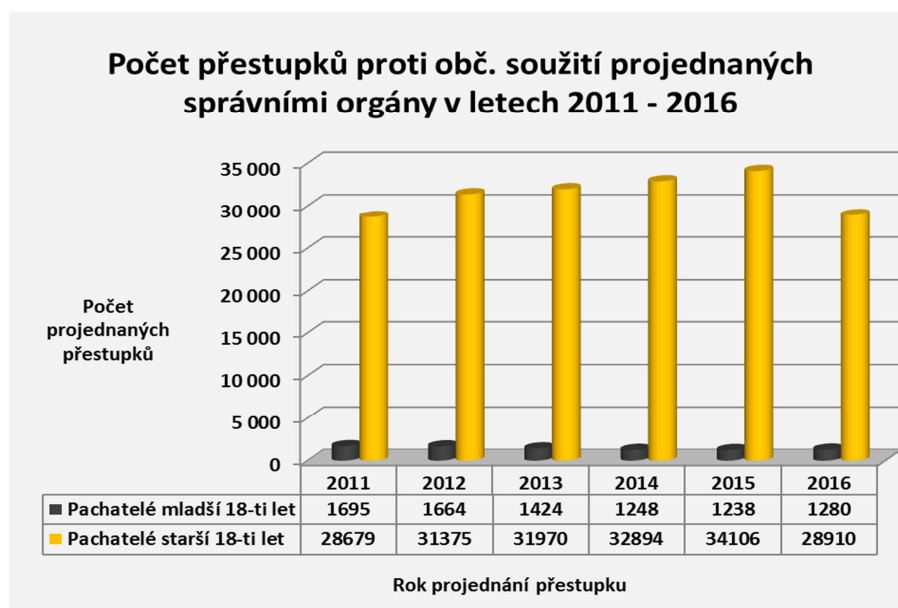
Projednané přestupky proti veřejnému pořádku spáchané mladistvými za uplynulé roky tvoří v průměru pouze podíl překračující 2 %, na druhou stranu se na úrovni celé ČR jedná až o trojčíferné hodnoty, což v otázkách delikvence mladistvých nepřináší pozitivní výsledek, přestože ne ve všech případech byla obviněnému z přestupku skutečně prokázána vina.

4.3.2 Vývoj v odhalování přestupků proti občanskému soužití v letech 2011 – 2016

Statistické výstupy týkající se přestupků projednaných na území celé ČR za roky 2011 – 2016 prokazují častější výskyt přestupků proti občanskému soužití, v porovnání s přestupky proti veřejnému pořádku jsou za jednotlivé roky vykazovány přibližně až trojnásobné hodnoty. V případě zletilých obviněných z přestupku byl za uplynulé roky 2011 – 2016 zaznamenán jen nepatrný průměrný nárůst počtu projednaných přestupků, celkem jde o rozdíl jen 231 přestupků, tedy o necelé 1 %. Naopak počet projednaných přestupků, ze kterých byl obviněn mladistvý, v průměru poklesl celkem o 415, což znamená hodnotu blížící se až 25 %. Nebude-li brán zřetel na rozlišení, byl-li obviněný z přestupku v době řízení již zletilý či nikoliv, v celkovém počtu přestupků proti občanskému soužití projednaných v letech 2011 – 2016 došlo v průměru jen k nepatrnému průměrnému poklesu (**pokles o 184 přestupků**, resp. rovněž **o necelé 1 %**). Podobně jako

u projednaných přestupků proti veřejnému pořádku, počty projednaných přestupků proti občanskému soužití vykazují vcelku ustálené hodnoty, vývoj celkového počtu projednaných přestupků v uplynulých letech tak nepředstavuje významný vliv na výskyt přestupků proti veřejnému pořádku nebo občanskému soužití, tedy včetně jejich následného projednání (viz Graf č. 7).

Graf č. 7 Počet přestupků proti obč. soužití projednaných orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Výkazů MVČR o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů za roky 2011-2016

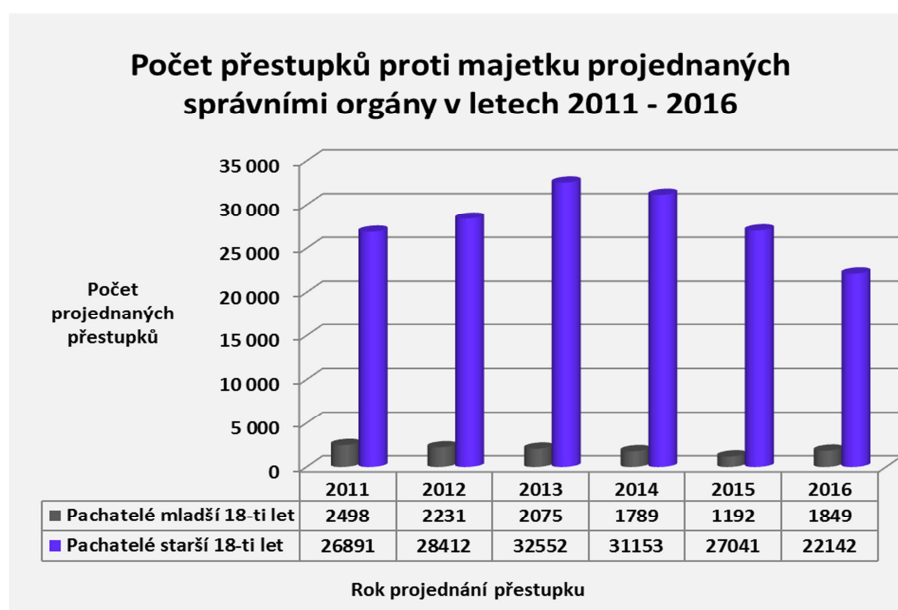
Podobné problémy jako u přestupků proti veřejnému pořádku jsou zjištěny též v otázkách delikvence mladistvých v oblasti přestupků. Vcelku nepatrný rozdíl je pouze v tom, že podíl mladistvých obviněných z přestupků tvoří v průměru hodnotu blízkou 5 %, což na problém přidává, jelikož v absolutní četnosti jde o hodnoty v průměru přesahující až 1424 přestupků. Nutno však dodat, že uvedené údaje o projednaných přestupcích proti občanskému soužití i veřejnému pořádku se dosud nemusí týkat pouze obviněných osob z přestupku, kterým již byla prokázána vina.

4.3.3 Vývoj v odhalování přestupků proti majetku v letech 2011 – 2016

Přestupky proti majetku projednané orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016 dosahují podobných hodnot jako u přestupků proti občanskému soužití, zjištěné hodnoty jsou v průměru vcelku ustálené, tyto údaje však vykazují významnější rozptýlení, zejména

v důsledku poměrně znatelného poklesu počtu projednaných přestupků proti majetku za rok 2016. Počet projednaných přestupků proti majetku, kdy byl obviněný z přestupku starší 18-ti let, v letech 2011 – 2016 v průměru klesl až o 2 749, tedy více než o 10 %. O poklesu lze též hovořit v případě počtu projednaných přestupků, kdy byl obviněný nezletilým, došlo k průměrnému poklesu o 649 přestupků, resp. až téměř o 26 %. V oblasti páchání přestupků proti majetku mladistvými se však stát potýká s podobně závažnými problémy jako u přestupků proti občanskému soužití, v průměru jde o počet lehce přesahující 5 % ze všech projednaných přestupků. Celkový počet projednaných přestupků proti majetku za uváděná období tedy **v průměru poklesl o 5 398**, to znamená **o více než 18 %** (viz Graf č. 8).

Graf č. 8 Počet přestupků proti majetku projednaných orgány obcí a krajů v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Výkazů MVČR o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů za roky 2011-2016

Důvody podmiňující rozdíly v počtech projednaných přestupků proti majetku za jednotlivé roky se mohou blížit důvodům, které ovlivnily celkový vývoj v projednávání přestupků orgány obcí a krajů na území celé ČR, do jisté míry tak lze uvažovat i o roku 2016, nezapočítá-li se většina z přestupků projednaných krajskými úřady (až 494 774 přestupků), kdy nebylo pachatelů uloženo žádné opatření, ovšem na počet projednaných přestupků proti majetku jde v tomto ohledu o zanedbatelný vliv.

4.4 Projednávání a odhalování přestupků na území hl. m. Prahy

V hlavním městě Praze jsou v otázkách řízení o přestupcích, ke kterým jsou ze zákona příslušné obecní úřady obcí s rozšířenou působností, v přenesené působnosti věcně příslušné úřady městských částí Praha 1 až Praha 22. K řízení některých přestupků, včetně přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, jsou podle zákona příslušné obecní úřady. Záležitosti týkající se projednávání přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku spáchaných na území hl. m. Prahy, jsou tedy svěřeny do přenesené působnosti úřadů všech městských částí hl. m. Prahy. [40]

Především za účelem zabezpečení místních náležitostí veřejného pořádku, je zastupitelstvem hl. m. Prahy (dále též ZHMP) zřízena Městská policie hl. m. Prahy, jejíž působnost se vymezuje zejména zákonem ČNR č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (viz Obrázek č. 1). Prostřednictvím ředitele řídí primátor či jiný pověřený člen ZHMP Městskou policii hl. m. Prahy. Pro efektivní zabezpečování náležitostí veřejného pořádku na území hl. m. Prahy, je nutná součinnost městské policie nejen s Policií ČR, ale také s orgány jednotlivých městských částí (dále též MČ), rada určité MČ může například ukládat související úkoly místně příslušné služebně městské policie. Městská policie hl. m. Prahy sehrává též nepostradatelnou roli v otázkách dodržování místních náležitostí veřejného pořádku, které mohou být blíže vymezeny obecně závaznými vyhláškami vydanými ZHMP. [41] V rámci samostatné působnosti hl. m. Prahy může ZHMP též stanovit obecně závaznými vyhláškami například povinnosti spojené s pořádáním, průběhem a ukončením veřejně přístupných kulturních či sportovních podniků, popřípadě povinnosti související se zabezpečením udržování čistoty na veřejném prostranství nebo veřejné zeleně. [42, § 44] Jako příklad lze uvést obecně závaznou vyhlášku č. 6/2001 Sb. hl. m. Prahy, o ochraně veřejné zeleně, dále obecně závaznou vyhlášku hl. m. Prahy č. 8/2008 Sb. hl. m. Prahy, o udržování čistoty na ulicích a jiných veřejných prostranstvích, popřípadě obecně závaznou vyhláškou hl. m. Prahy č. 12/2008 Sb. hl. m. Prahy, kterou se zakazuje požívání alkoholických nápojů na veřejných prostranstvích. Městská policie hl. m. Prahy za poslední uplynulá léta odhalila četné množství přestupků spáchaných v těchto oblastech. Nejčastěji jsou dlouhodobě odhalovány přestupky spáchané podle zákona o silničním provozu, tedy přestupky v dopravě, nízké hodnoty však nejsou vykazovány ani u přestupků proti veřejnému pořádku (viz Příloha č. 4). Městská policie hl. m. Prahy dále vykonává i úkoly spojené s jinými

povinnostmi, které vyplývají ze zákona o obecní policii nebo jiného zákona, poskytuje správním orgánům i Policii ČR součinnost například v souvislosti s předvedením obviněné osoby k výslechu nebo musí provést jiná nezbytná šetření pro zjištění souvisejících náležitostí. [43]

Obrázek č. 1 Znak Městské policie hl. m. Prahy

Zdroj: *MP Praha – Úvod*. Převzato ze stránek Městské policie hl. m. Prahy. [online]. [cit. 2017-08-15]. Dostupné na: <http://mppraha.info/>

4.5 Přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku projednané úřadem MČ Praha 13

Městská část Praha 13, ležící jihozápadně od centra Prahy, patří mezi nejosídlenější části metropole (viz Tabulka č. 4). Úřad městské části Praha 13 podle vyhlášky č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, Statut hl. m. Prahy, ve znění pozdějších předpisů, vykonává přenesenou působnost v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, stejně jako zbylé úřady městských částí Praha 1 – Praha 22, v těchto případech je úřadem MČ Praha 13 vykonávána přenesená působnost na svém území i na území MČ Praha – Řeporyje, toto území tvoří společný správní obvod (viz Obrázek č. 2). Oproti některým přestupkům, k řízení o přestupcích proti pořádku v územní samosprávě, proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku jsou příslušné obecní úřady, jedná se tak jen o přestupky spáchané pouze na území MČ Praha 13. [38]

V souladu s organizační strukturou Úřadu MČ Praha 13, je k řízení o přestupcích příslušné Oddělení správního trestání, které organizačně spadá pod Odbor občansko-správní. [45]

Obrázek č. 2 Vymezení správního obvodu Úřadu MČ Praha 13

Zdroj: *O Praze 13*. Převzato ze stránek Úřadu MČ Praha 13. [online]. [cit. 2017-08-27].
Dostupné na: <http://www.praha13.cz/O-Praze-13>

4.5.1 Základní údaje o městské části Praha 13

Tabulka č. 4 Základní údaje o městské části Praha 13

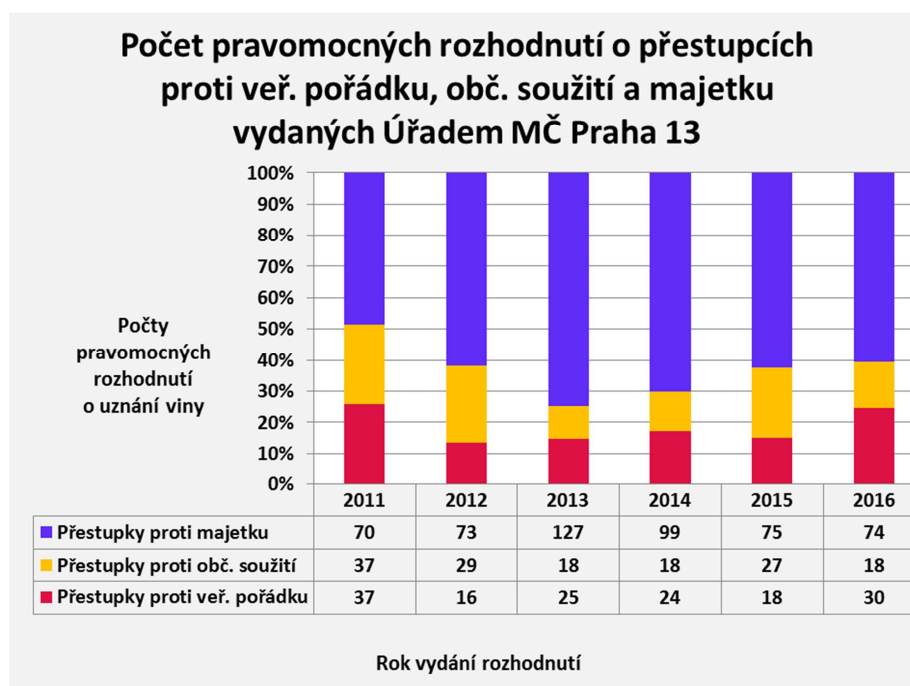
Základní údaje o městské části Praha 13	
Rozloha území MČ Praha 13:	1 323 ha
Rozloha správního obvodu Úřadu MČ Praha 13:	2 310 ha
Nadmořská výška území:	270 – 390 m n. m.
Počet obyvatel:	62 624 obyvatel (k 31. 12. 2016)
Hustota zalidnění:	4703,4845 ob/km ²
Kód městské části:	400378 (Stodůlky)
PSČ:	155 00
IČO (DIČ):	00241687 (CZ 00241687)
Adresa sídla Úřadu MČ:	Sluneční náměstí 2580/13, Praha 5 - Stodůlky
Starosta MČ Praha 13:	Ing. David Vodrážka (ODS)

Zdroj: Vlastní zpracování, dle stránek Úřadu MČ Praha 13. *O Praze 13*. [online]. [cit. 2017-08-27].
Dostupné na: <http://www.praha13.cz/O-Praze-13>

4.5.2 Projednané přestupky za uplynulé roky 2011 - 2016

Celkový počet pravomocných rozhodnutí o přestupcích proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, kterými byl obviněný uznán vinným, za uvedené roky **v průměru přesahuje 135 vydaných rozhodnutí**. Počty projednaných přestupků na území MČ Praha 13 odráží celkový vývoj počtů projednaných přestupků orgány obcí a krajů v celé ČR, zvláště v případě přestupků proti majetku. Níže uvedené údaje se ovšem týkají již projednaných přestupků, ohledně kterých byla v letech 2011 - 2016 vydána pravomocná rozhodnutí o uznání viny pachatele (viz Graf č. 9). Pravomocná rozhodnutí se týkají též přestupků spáchaných v předchozích letech a v mezích běhu zákonné promlčecí doby přecházely do dalších období, kdy bylo jejich projednání ukončeno. Údaje nemohou zahrnovat zastavená řízení ani stále nevyřízené přestupky z minulých období, dále zde nelze zahrnout například údaje spojené se všemi oznámeními o přestupcích došlými správnímu orgánu, odloženými přestupky, popřípadě s předáním věci.

Graf č. 9 Počet pravomocných rozhodnutí o přestupcích proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku vydaných Úřadem MČ Praha 13

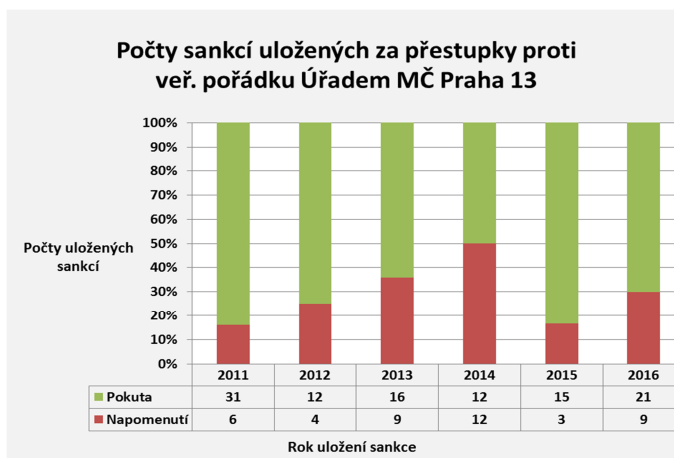
Zdroj: Vlastní zpracování, dle informací poskytnutých Úřadem MČ Praha 13

V nejčastějších případech, kdy správní orgán rozhodl o uznání viny pachatele přestupku proti veř. pořádku, obč. soužití nebo majetku, bylo rozhodnuto o uložení peněžité pokuty jako druhu sankce za spáchaný přestupek, v průměru bylo ve sledovaném

období uloženo přes 96 pokut ročně. Po projednání přestupku správní orgán poměrně často vyvodil závěr, že není nutné pachatele přestupku trestat peněžitou pokutou, vzhledem k jeho protiprávnímu jednání však nebylo přípustné upustit, popřípadě podmíněně upustit, od uložení sankce, tedy že uložení napomenutí bude obnášet potřebný výchovný efekt, tím ovšem nezaniká pachateli povinnost uhradit náklady řízení vyměřenou paušální částkou (viz Graf č. 10). Poměrně ojediněle se správní orgán setká s případy, kdy vzhledem k nízké závažnosti protiprávního jednání pachatele i k jiným okolnostem postačuje pro jeho nápravu již samotné projednání přestupku před správním orgánem, za těchto okolností správní orgán upustil od uložení sankce, konkrétně za přestupek proti občanskému soužití (viz Graf č. 11).

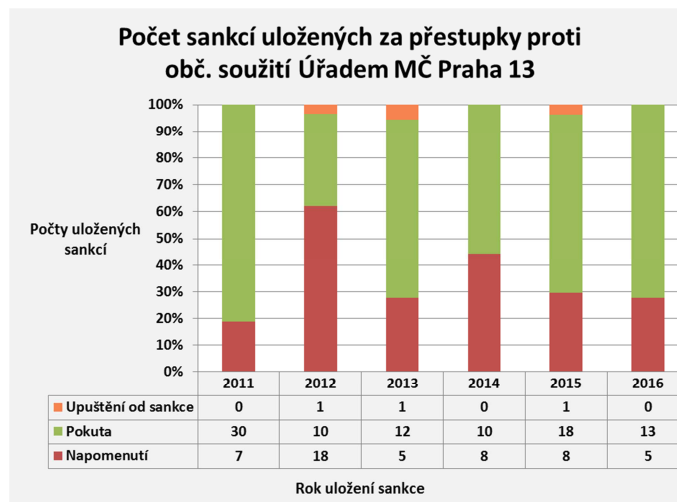
Správní orgán ve sledovaném období rozhodl o uložení sankcí za spáchané přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku takto:

Graf č. 10 Počty sankcí uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti veř. pořádku v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, dle informací poskytnutých Úřadem MČ Praha 13

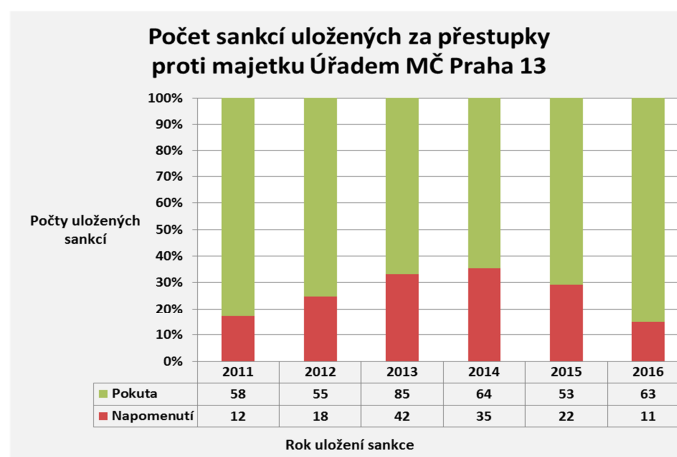
Graf č. 11 Počty sankcí uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti obč. soužití v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, dle informací poskytnutých Úřadem MČ Praha 13

Uložené sankce za přestupky proti majetku se pohybují o vyšších počtech, v porovnání s přestupky proti veřejnému pořádku nebo občanskému soužití, vzhledem k počtu vydaných pravomocných rozhodnutí o přestupku (viz Graf č. 12).

Graf č. 12 Počet sankcí uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti majetku v letech 2014 – 2016

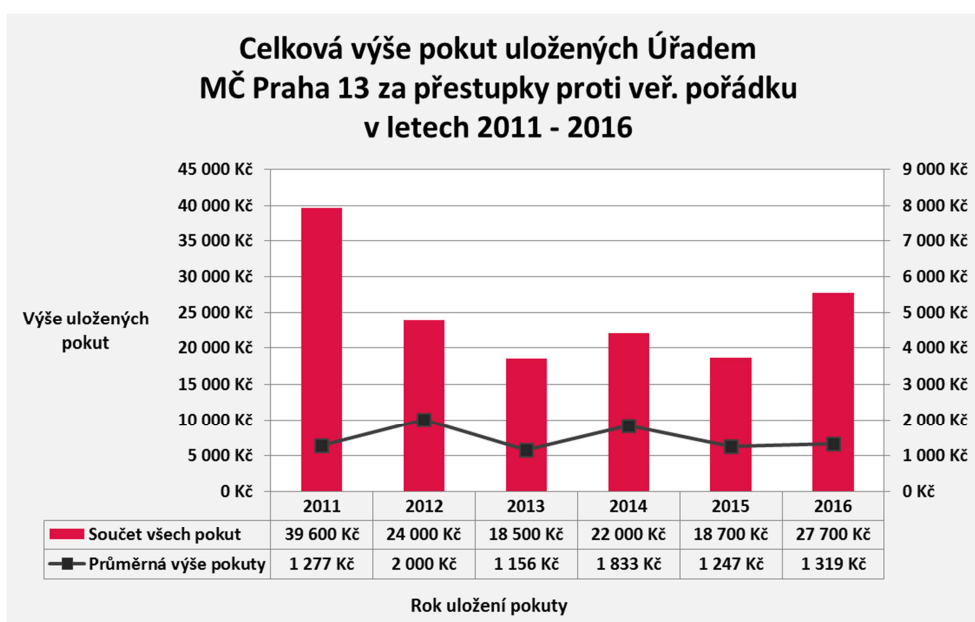
Zdroj: Vlastní zpracování, dle informací poskytnutých Úřadem MČ Praha 13

4.5.3 Pokuty vybrané na přestupcích proti veř. pořádku, občanskému soužití a majetku

V letech 2011 – 2016 byly za spáchané přestupky proti veřejnému pořádku a občanskému soužití na území MČ Praha 13 správním orgánem na pokutách uloženy

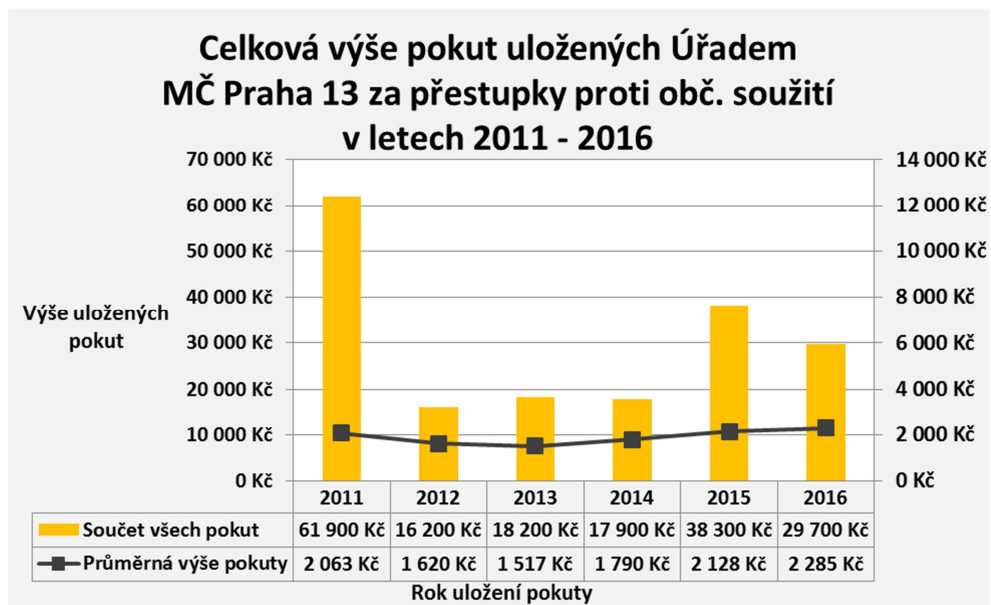
částky pohybující se po jejich celkovém součtu v pěticiferných hodnotách. U přestupků proti veř. pořádku se tyto částky pohybují **od 18.500,- Kč až do 39.600,- Kč** (viz Graf č. 13). Důvody pro kolísání výsledných součtů uložených pokut za jednotlivé roky nelze spatřit zdaleka jen v počtech projednaných přestupků, případně v počtu uložených pokut za daný rok. Značnou roli v této záležitosti hraje postih pachatele za konkrétní spáchané přestupky, jejich povaha a závažnost, forma zavinění, způsob naplnění skutkové podstaty, výčet polehčujících a přitěžujících okolností, popřípadě osoba pachatele, proto též nelze vývoj průměrné výše pokuty uložené za přestupek přímo odůvodnit celkovým součtem uložených pokut v daném roce. Obdobně lze zdůvodnit kolísavost výsledných částek, které správní orgán za jednotlivé roky uložil na pokutách za přestupky proti občanskému soužití (viz Graf č. 14), ty představují viditelně vyšší rozdíly (od 16.200,- Kč až do 61.900,- Kč).

Graf č. 13 Celková výše pokut uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti veř. pořádku v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, dle informací poskytnutých Úřadem MČ Praha 13

Graf č. 14 Celková výše pokut uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti obč. soužití v letech 2011 – 2016

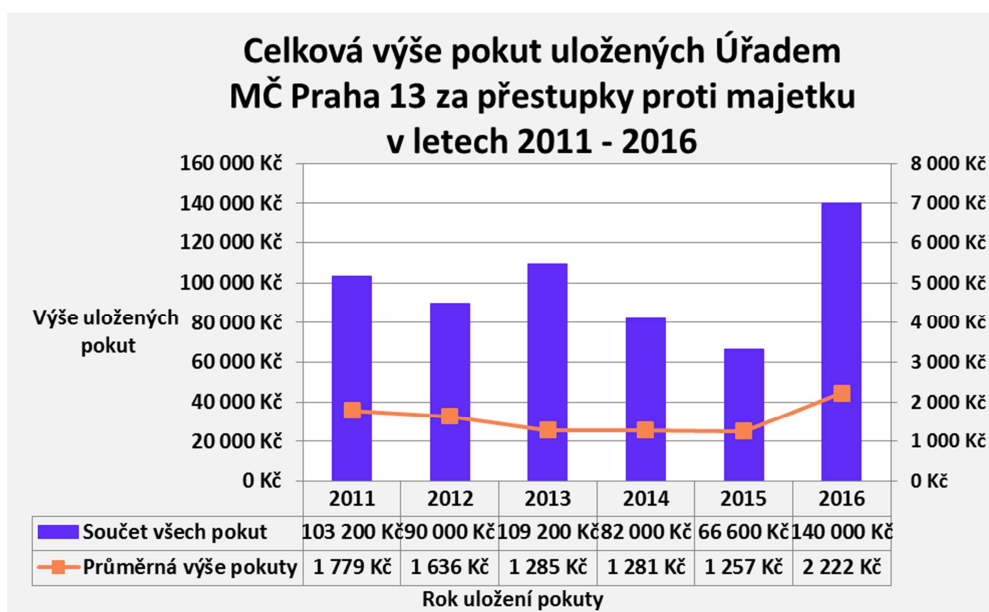

Zdroj: Vlastní zpracování, dle informací poskytnutých Úřadem MČ Praha 13

S obdobnými problémy se správní orgán potýká i v záležitostech týkajících se ukládání pokut za spáchané přestupky proti majetku a vyměřování jejich výše, za přestupek proti majetku však pachatelé hrozí ještě přísnější postih, než za přestupek proti veřejnému pořádku nebo občanskému soužití, vzhledem ke stanoveným horním hraničním sazeb pokut. Ačkoliv pachatelé přestupku při naplnění většiny ze skutkových podstat hrozí peněžitá pokuta o pěticiferné částce, **mnohdy i překračující 50.000,- Kč**, především povaha a závažnost daného přestupku podmiňují uložení mírnější pokuty, z těchto důvodů se průměrná výše uložené pokuty za přestupek proti majetku pohybuje na podobných hodnotách jako u přestupků proti veřejnému pořádku nebo občanskému soužití (**hodnoty většinou nepřesahující částku 2.000,- Kč**). Úřad MČ Praha 13 uložil na pokutách za přestupky proti majetku za jednotlivé roky částky pohybující se v úhrnu **od 66.600,- Kč do 140.000,- Kč** (viz Graf č. 15), a to především z důvodu počtu pravomocných rozhodnutí o uložení viny, kterými byla pachatelé uložena pokuta, horní hranice sazby pokuty představovaly spíše podpůrnou roli. Prokazatelný vliv na celkovou výši uložených pokut má nejen samotné navýšení horní hranice sazeb pokut, ale také zpřísněný postih přestupkové recidivy (postih za opakované spáchání přestupku), podle novely PřesZ s účinností od 1. října 2016, jelikož průměrná výše uložených pokuty uložené za přestupek oproti roku 2015 **vzrostla o 965,- Kč** (v relativních četnostech **až o 76,77 %**), avšak počet

pravomocných rozhodnutí o uznání viny, kterým byla pachateli uložena pokuta, **vzrostl pouze o 10**. Zpřísněný postih recidivy ovlivňuje nezanedbatelným způsobem také celkovou výši pokut uložených za přestupky proti veřejnému pořádku.

Graf č. 15 Celková výše pokut uložených Úřadem MČ Praha 13 za přestupky proti majetku v letech 2011 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování, dle informací poskytnutých Úřadem MČ Praha 13

4.5.4 Ekonomické ukazatele spojené s pokutami uloženými za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku

Ukládání pokut jako jednoho z druhů sankcí za přestupky je pro správní orgán i pachatele provázeno též ekonomickými aspekty, a to především v otázkách příjmů do veřejných rozpočtů. Uloží-li orgán obce pokutu za přestupek, stává se příjmem té obce, jejíž orgán rozhodl v dané věci v prvním stupni. V případě pokut uložených orgánem Úřadu MČ Praha 13, tedy Oddělením správního trestání spadajícího pod Odbor občansko-správní, jde tak o příjmy do územního rozpočtu MČ Praha 13. Tyto nahodilé příjmy vzniklé z činnosti správního orgánu ovšem nejsou jedinými prostředky, ze kterých je možné financovat jeho provoz, jelikož se jedná o výkon přenesené působnosti, městská část ze zákona získává příspěvek ze státního rozpočtu pro plnění úkolů spojených s činností daného orgánu (viz Tabulka č. 5).

Tabulka č. 5 Příjmy do rozpočtu MČ Praha 13 získané z pokut uložených za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku v letech 2011 – 2016

PŘÍJMY DO ROZPOČTU MČ PRAHA 13 ZÍSKANÉ Z POKUT ULOŽENÝCH ZA PŘESTUPKY PROTI VEŘEJNÉMU POŘÁDKU, OBČANSKÉMU SOUŽITÍ A MAJETKU V LETECH 2011 - 2016				
Rok uložení pokuty	Přestupky proti veř. pořádku	Přestupky proti obč. soužití	Přestupky proti majetku	Celkem
2011	39.600,- Kč	61.900,- Kč	103.200,- Kč	204.700,- Kč
2012	24.000,- Kč	16.200,- Kč	90.000,- Kč	130.200,- Kč
2013	18.000,- Kč	18.200,- Kč	109.200,- Kč	145.400,- Kč
2014	22.000,- Kč	17.900,- Kč	82.000,- Kč	121.900,- Kč
2015	18.700,- Kč	38.300,- Kč	66.600,- Kč	123.600,- Kč
2016	27.700,- Kč	29.700,- Kč	140.000,- Kč	197.400,- Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, dle informací poskytnutých Úřadem MČ Praha 13

V roce 2016 Úřad MČ Praha 13 uložil na pokutách za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku **celkem 197.400,- Kč**, což oproti roku 2015 představuje **nárůst o 73.800,- Kč** (v relativních čtenostech **jde téměř o 60 %**), toto navýšení je podmíněno především zpřísněným postihem recidivy, podle novely PřesZ s účinností od 1. října 2016. Zpřísněný postih se v roce 2016 dotkl zejména pachatelů přestupků proti majetku. Lze důvodně očekávat, že vlivem zpřísněného postihu přestupkové recidivy bude za příští období i dále navýšena celková částka, kterou v daném období uloží správní orgán na pokutách a přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, nepřinese-li toto zpřísnění požadované preventivní účinky vůči recidivistům i ostatním pachatelům přestupků. Pokuty uložené za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku tvoří významný podíl příjmů spojených s činností správního orgánu, do těchto příjmů je však nutné zahrnout dále například paušální částku, kterou je pachatel povinen nahradit v rámci nákladů řízení, popřípadě pořádkovou pokutu uloženou účastníku ve správním řízení, všechny tyto pohledávky městská část vybírá, popřípadě následně vymáhá. K těmto příjmům dále patří i pokuty uložené za jiné přestupky (včetně nákladů řízení apod.), které orgán MČ Praha 13 projednává, například přestupky proti pořádku v územní samosprávě.

4.5.5 Problematika vymahatelnosti sankcí za přestupky z hlediska praxe

Na území MČ Praha 13 bylo za sledované období spácháno četné množství přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, o kterých rozhodoval orgán obce při výkonu přenesené působnosti. Vymahatelnost napomenutí jako sankce za spáchaný přestupek v praxi nepředstavuje problémy, jelikož samo o sobě nevyžaduje výkon, nezahrnou-li se v potaz jiné povinnosti (například povinnost uhrazení nákladů řízení nebo pořádková pokuta uložená v SŘ). Problémy spojené s vymahatelností sankce (od 1. července 2017 správního trestu) nebo ochranného opatření pomíjí dále v případě upuštění od uložení sankce (správního trestu), popřípadě podmíněného upuštění. V uvedených případech správní orgán zároveň nepředpokládá, že se pachatel bude nadále dopouštět protiprávního jednání se znaky přestupku, na území MČ Praha 13 se však ve sledovaném období jedná o ojedinělé situace.

Značně problematičtější je vymahatelnost peněžitých pokut jako sankcí (správních trestů) ukládaných za přestupky, případně jiných vykonatelných povinností podle pravomocného rozhodnutí (kromě nákladů řízení může jít například o pořádkovou pokutu uloženou obviněnému během řízení). Úřad MČ Praha 13, obdobně jako jiné městské části nebo obce, v mezích zákona vybírá a vymáhá pokuty uložené svými orgány. Vymáháním těchto pohledávek, včetně provádění exekucí, se podle organizační struktury Úřadu MČ Praha 13 zabývá Odbor ekonomický, Oddělení daní a poplatků. V otázkách vymahatelnosti nejen ukládaných pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, ale i jiných peněžitých povinností se vyskytuje velký problém ve zdoluhavosti exekučního řízení, v mezích procesních lhůt nejen podle DŘ, ale i OSŘ nebo Exekučního řádu, i z důvodu průtahů v exekučním řízení, to však nesmí být protahováno uměle. Exekuční řízení může vzhledem k okolnostem trvat velmi dlouhou dobu, v době trvání exekuce neběží promlčecí doba. Plnění, na která jsou vedena exekuční řízení, jsou mnohdy vymožena až za několik let, za těchto okolností je především z důvodu administrativní náročnosti pro orgán obce vhodné, aby byl vymáháním peněžitých povinností pověřen soudní exekutor, v opačném případě je Úřad MČ zatížen dalšími náklady, které musí být z veřejných rozpočtů vynaloženy na chod příslušného orgánu obce. [45] Z obdobných důvodů Úřad Městysu Jince ve věcech přestupkového řízení uzavřel veřejnoprávní smlouvu s Městským úřadem Města Příbram, v jehož správním obvodu se Městys Jince nachází, jedná se o obecní úřad obce s rozšířenou působností. Druhým, rovněž podstatným,

důvodem pro uzavření veřejnoprávní smlouvy je riziko spojené s podjatostí úřadu, vzhledem k úzkým sociálním vazbám mezi obyvateli neměstské obce, včetně zaměstnanců úřadu obce. [46]

Správní orgány se dále dostávají do problému v otázkách vymahatelnosti uložené pokuty za přešupek o vysoké částce, zvlášť v důsledku předlužení pachatele i jeho domácnosti. Při ukládání peněžité pokuty jako sankce (správního trestu) musí správní orgán přihlédnout k otázkám solventnosti pachatele přešupku. Nebezpečí obtížného vymožení pokuty roste vlivem zvýšení horních hranic sazeb pokut za přešupky, podle vývoje právní úpravy přešupkového práva, především v důsledku změn s účinností od 1. července 2017. Nicméně u osob z nízkopříjmových skupin lze přijít do styku s tímto problémem v i v případě uložení pokuty, která se zvolna blíží pěticiferné částce. Vymáhání pokut je úzce provázáno s ekonomickými a sociálními dopady na takto zadluženou domácnost, z těchto důvodů může být v častých případech pachatel naopak motivován k přešupkové recidivě a v kritických případech i k páchání trestné činnosti, tvrdé represe vycházející z vysokých peněžitých pokut se tak stávají kontraproduktivní. [45]

5 Výsledky a diskuse

Problematika týkající se ukládání sankcí za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, včetně možností jejich vymahatelnosti zejména v praxi, prošla v letech 2016 a 2017 významnými změnami, vzhledem k vývoji legislativy týkající se přestupkového práva v České republice. Zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, zavádí funkci Centrální evidence přestupků a zpřísňuje odpovědnost za přestupky zvýšením pokut, včetně možnosti zpřísněného postihu recidivy při opakovaném spáchání přestupku. K největším změnám však dochází vstupem platnosti zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v právní účinnost, kterým se pozměňuje formální pojetí přestupku a zavádí se odpovědnost podnikajících fyzických osob a právnických osob za přestupky. Nová právní úprava ještě více zpřísňuje postih za spáchaný přestupek, a to především zostřením peněžitých pokut jako správních trestů, které lze uložit za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití nebo majetku. Těmito spíše represivními opatřeními se však stěžuje následná vymahatelnost uložených správních trestů, zejména u fyzických osob jako pachatelů.

5.1 Zjištěné skutečnosti

V uplynulých letech 2011–2016 projednávaly správní orgány obcí a krajů v České republice přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, a to celkem v počtech **63 359 – 77 706 přestupků ročně**. Tyto hodnoty tvoří v průměru **15-20 % všech přestupků** projednaných orgány obcí a krajů ve sledovaném období na území celé ČR (viz Graf č. 3).

5.1.1 Souhrn výsledků zjištěných statistických údajů

Za většinu přestupků projednaných orgány obcí a krajů, u kterých bylo pravomocně rozhodnuto o vině pachatele, byla uložena pokuta jako sankce za přestupek, a to v případech projednání přestupků běžnou formou správního řízení i v příkazním či blokovém řízení (v průměru jde o více než 250 000 projednaných přestupků). Vzhledem k zjištěným údajům o součtech celkových výší uložených pokut za přestupky projednané orgány obcí a krajů, je evidentní, že správní orgány při ukládání sankcí přihlížely především k povaze a závažnosti spáchaného přestupku, v důsledku čehož se průměrné hodnoty uložených pokut pohybovaly v uplynulých letech **pouze v rozmezí od 2.848,-**

do 3.315,- Kč, ačkoliv horní hranice sazeb pokut jsou až několikanásobně vyšší (viz Graf č. 5). U pokut uložených za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku nelze takto blíž hovořit na úrovni celé ČR, jelikož orgány obcí a krajů jsou povinny zpracovávat každoroční statistické přehledy přestupků pro Ministerstvo vnitra ČR pouze v zákonem stanoveném rozsahu. Správní orgány musí v údajích o projednaných přestupcích uvádět počty a druhy uložených sankcí (od 1. července 2017 správních trestů, včetně jejich průměrné výměry), nikoliv však s ohledem na konkrétní druh spáchaného přestupku, tudíž nevzniká povinnost vést bližší statistické přehledy o těchto záležitostech. Podle jednotlivých již pravomocných a vykonatelných rozhodnutí správního orgánu však lze blíže dohledat tyto hodnoty za roky 2011-2016, v případě ÚMČ Praha 13 se uložené pokuty za spáchané přestupky proti veřejnému pořádku pohybují **v rozmezí od 1.156,- do 2.000,- Kč**, proti občanskému soužití **od 1.517,- do 2.285,- Kč** a proti majetku **od 1.257,- do 2.222,- Kč** (viz Graf č. 13 – Graf č. 15).

5.1.2 Zhodnocení vývoje legislativy v oblasti přestupkového práva

K důležitým změnám v legislativě týkající se přestupkového práva dochází až koncem sledovaného období statistických ukazatelů, zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, vstupuje v právní účinnost dne 1. října 2016, jde tedy pouze o poslední čtvrtletí roku 2016, kdy je možné vycházet ze zjištěných statistických údajů a dalších skutečností v praxi. Společně s novelou zákona č. 269/1994 Sb., o rejstříku trestů, zavádí právní úpravu evidence přestupků. Zápisu do evidence přestupků podléhají pravomocná rozhodnutí o přestupku, kterými byla pachateli vyslovena vina a o kterých tak stanoví zákon (u přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku jde o naplnění jakékoliv skutkové podstaty, kromě odstranění či zakrytí turistické značky, podle § 47, odst. 2, PřesZ). Hlavním účelem evidence přestupků, která spadá pod evidenci Rejstříku trestů, je usnadnění a zrychlení projednání přestupků správními orgány. Podle získaného opisu z evidence přestupků správní orgán zjistí údaje o všech pravomocných rozhodnutích, kterými byla vyslovena vina pachatele, týkajících se podezřelého z projednávaného přestupku. Vlivem funkce evidence přestupků je pro správní orgán během řízení snadnější zjistit případnou přestupkovou recidivu obviněného, tedy opakované spáchání přestupku, bude-li následně obviněnému z projednávaného přestupku prokázána vina. Jelikož samotná evidence přestupků neovlivňuje postih pachatele přestupku, nelze hovořit o jejím přímém vlivu

na preventivní či represivní funkce sankcí za přestupky, evidence přestupků pouze zajišťuje dálkový přístup k pravomocným rozhodnutím o přestupcích, jimiž byla obviněnému vyslovena vina, a uceleně je zpřehledňuje. Správní orgán tak posuzuje, zda-li se pachatel dopouští přestupku opakovaně. Zvýšení preventivních i represivních účinků sankcí za přestupky nastává až vlivem zavedení zpřísněného postihu za opakované spáchání přestupků, tedy zvyšuje se motivace osob, včetně usvědčených pachatelů, aby se již nedopouštěli protiprávní činnosti se znaky přestupku, z důvodu navýšení pokut jako sankcí, a to **v relativních četnostech až o 50 %**. Určité účinky navyšování pokut za přestupky, včetně možností zpřísněného postihu recidivy, lze již vyvodit ze zjištěných statistických údajů pro rok 2016, v porovnání s předchozím rokem, konkrétně jde o pokles počtu odhalených či projednaných přestupků a naopak o růst celkového součtu uložených pokut, včetně jejich průměrné výše, zejména u přestupků proti majetku (viz Graf č. 15).

V otázkách postihu za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku sehrála zásadní roli rekodifikace přestupkového práva zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a dále zákonem č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kterými je zavedena odpovědnost podnikajících fyzických osob i právnických osob za přestupky. Změny nastávají též v systému správního trestání, zrušuje se sankce zákazu pobytu, kterou je podle PřesZ možné uložit za některé z přestupků proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku, a rozšiřuje se možnost uložení omezujícího opatření vedle uložení správního trestu. Omezující opatření spočívající v zákazu pachateli zdržovat se na vyhrazených místech plní pro pachatele i celou společnost velmi podobné účinky jako sankce zákaz pobytu, avšak v případě porušení omezujícího opatření hrozí pachateli postih pouze za přestupek proti pořádku ve státní správě, nikoliv za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání. K zpřísnění pokut jako správních trestů dochází u přestupků proti majetku, a to **zvýšením horní hranice až o 30.000,- Kč** (v relativních četnostech až o 150 %, viz Příloha č. 3), a dále u vybraných přestupků proti veř. pořádku (viz Příloha č. 1). K zmírnění dochází naopak u postihu za přestupek proti obč. soužití (viz Příloha č. 2). V důsledku těchto úprav dochází k změně postihu za přestupky při jejich opakovaném spáchání (viz Tabulka č. 1-3).

5.1.3 Zhodnocení vlivu legislativních změn na vymahatelnost sankcí za přestupky v praxi

V důsledku zrušení sankce zákazu pobytu za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, zaniká úloha správních orgánů i Policie ČR a obecní policie tuto sankci vymáhat. Stěžejní záležitostí se tak pro správní orgány stává vymahatelnost pokut jako správních trestů ukládaných za přestupky proti veř. pořádku, obč. soužití, majetku a proti pořádku ve státní správě, v případě porušení omezujícího opatření. Navyšování horních hranic peněžitých pokut za spáchané přestupky, včetně případů přestupkové recidivy, představuje opatření spíše represivního charakteru. Orgány obcí a krajů projednávající přestupky mají ekonomické zájmy na ukládání peněžitých pokut, včetně jejich příslušenství, jelikož se tyto prostředky stávají příjmem do rozpočtu ÚSC a ze zákona jsou vynaloženy na provoz příslušného správního orgánu, v případě Oddělení správního trestání Občansko-správního odboru ÚMČ Praha 13 se v letech 2011-2016 jedná ročně o statisícové položky (viz Tabulka č. 5). Obec však tyto pokuty zároveň vymáhá, správní orgán tedy musí vzít v potaz reálné možnosti vymahatelnosti pokuty s ohledem na solventnost pachatele přestupku. Kromě ekonomických poměrů pachatele, které zároveň mohou přispět k polehčujícím okolnostem, je rovněž rozhodující povaha a závažnost spáchaného přestupku, včetně všech zjištěných polehčujících a přitěžujících okolností. V opačném případě mohou mít tvrdé represe v podobě vysokých peněžitých pokut destruktivní ekonomické i sociální dopady na pachatele, který tak může být motivován k přestupkové recidivě či dokonce majetkové trestné činnosti, přestože správní orgán po delším časovém úseku exekučně vymůže uloženou pokutu, včetně jejího příslušenství. Statistické údaje o přestupcích proti veř. pořádku, obč. soužití a majetku projednaných Úřadem MČ Praha 13 za roky 2011-2016 ovšem prokazují, že správní orgán v praxi přihlíží k povaze a závažnosti spáchaných přestupků i k polehčujícím okolnostem, jelikož v případě uložení pokuty se její průměrná částka pohybuje **od 1.156,- Kč do 2.285,- Kč**. Desítkám obviněných z přestupků ročně, jimž se prokázala vina, bylo správním orgánem z obdobných důvodů uloženo pouze napomenutí. V jednotkách případů spáchání přestupku proti občanskému soužití bylo upuštěno od uložení sankce, jelikož správní orgán důvodně předpokládal, že k nápravě obviněného z přestupku povede jeho samotné projednání a přihlédl k celkové povaze a nízké závažnosti přestupku.

5.2 Návrhy na zlepšení stavu

Následky spojené s vymáháním pokuty za přešupek blížící se její horní hranici sazby představují potenciální nebezpečí nejen pro správní orgán z hlediska obtížné a zdlouhavé vymahatelnosti, ale zejména pro pachatele přešupku. Podle zjištěných statistických údajů za roky 2011-2016, ÚMČ Praha 13 nepřistupoval příliš často k ukládání přísných sankcí, nebylo-li to nezbytně nutné. Navýšení horních hranic pokut zejména za přešupky proti majetku ve znění zákona č. 251/2016 Sb., způsobuje podle autora této práce v otázkách postihu pachatele největší nedostatky právní úpravy přešupkového práva, vzhledem k důvodům uváděným v předchozí podkapitole.

Autor práce navrhuje ponechat právní úpravu přešupkového práva vymezenou zákonem č. 250/2016 Sb., a zákonem č. 251/2016 Sb., ovšem s odlišením postihu podnikajících fyzických osob a právnických osob od fyzických osob. Zmírnění postihu fyzických osob se týká zejména u přešupků proti majetku, návrhem je snížit horní hranici sazby pokuty **z původní výše 50.000,- Kč na 30.000,- Kč** (v relativních četnostech o 20 %) a v případě opakovaného spáchání přešupku **z výše 70.000,- Kč na 45.000,- Kč** (v relativních četnostech o hodnotu přesahující 35 %). U přešupků proti občanskému soužití autor navrhuje ponechat stávající úpravu, avšak s výjimkou postihu právnické osoby za ublížení na cti zesměšněním nebo jiným hrubým uražením, podle § 7, odst. 2, písm. a), zákona č. 251/2016 Sb., a to navýšením horní hranice sazby pokuty **na částku 20.000,- Kč**, a při opakovaném spáchání přešupku **na 30.000,- Kč** (v relativních četnostech nárůst o více než 33 %). Součástí návrhu je též zmírnění postihu fyzické osoby pro spáchání přešupku proti veř. pořádku poškozování či neoprávněným záborem veř. prostranství, podle § 5, odst. 1, písm. g), zákona č. 251/2016 Sb., snížením horní hranice sazby pokuty **z výše 50.000,- Kč na 30.000,- Kč** (v relativních četnostech pokles o 20 %) a při opakovaném spáchání **z 75.000,- Kč na 45.000,- Kč** (v relativních četnostech pokles o 40 %).

Kromě uvedeného pozměnění horních hranic sazeb pokut, navrhuje autor **znovu zavést zákaz pobytu jako správní trest**, který by bylo možné správním orgánem uložit fyzickým osobám jako pachatelům, a to v případě opakovaného spáchání přešupku proti občanskému soužití, s výjimkou ublížení na cti, podle § 7, odst. 2, písm. a), zákona č. 251/2016 Sb., o některých přešupcích.

6 Závěr

Z hlediska legislativy v oblasti přestupkového práva v České republice je zpřísněn postih pachatele přestupků. Avšak vymahatelnost, tedy výkon rozhodnutí vydaných příslušnými správními orgány, dokáže být z hlediska právní praxe pro správní orgány poměrně problematická. S ohledem na uskutečněné změny v právním řádu České republiky nelze předpokládat výrazné zlepšení pro správní orgány i odhalené pachatele přestupku, především v případech naplňování skutkových podstat přestupků proti majetku, právě z důvodu nízké solventnosti pachatelů a jejich domácností. Pachatelé z domácností s nízkými příjmy ovšem zdaleka nepředstavují celkový počet pachatelů přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, jejich podíl je naopak snížen vlivem nové právní úpravy s účinností od 1. července 2017, kdy jsou za přestupky odpovědny též podnikající fyzické osoby a právnické osoby. Zpřísnění postihu za přestupkovou činnost je sice těmito změnami v legislativě odůvodnitelné, přesto je však nutné odlišit přísnější pravidla postihu právnických osob a fyzických osob při výkonu jejich podnikatelské činnosti, oproti fyzickým osobám, pro účely zabránění předlužení pachatelů přestupků a jejich následné motivaci k přestupkové recidivě nebo dokonce trestné činnosti. V budoucích letech je možné očekávat další zákonné úpravy v oblasti postihu pachatele přestupku, a to vzhledem k následujícímu vývoji přestupkové činnosti na území celé České republiky, zahrnout lze i související makroekonomické ukazatele, včetně inflace v případě pozměňování správních trestů peněžité povahy. Případný vývoj legislativy v oblasti přestupkového práva v České republice je ovšem nadále nutné provádět ve veřejném zájmu a maximalizovat tak zejména preventivní účinky vzniklých opatření.

7 Seznam použitých zdrojů

- [1] HENDRYCH, Dušan, a kol. *Správní právo. Obecná část. 9. vydání.* V Praze: C. H. Beck, 2016. 600 s. ISBN: 978-80-7400-624-1
- [2] PIKOLA Pavel, Jana BORSKÁ a Renáta KORCOVÁ. *Správní právo prakticky. 1. vydání.* Česká zemědělská univerzita v Praze. 2014. 111 s. ISBN: 978-80-213-2503-6
- [3] BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury. 1. vydání.* V Praze: C. H. Beck, 2013. 220 s. ISBN: 978-80-7400-413-1
- [4] JANKŮ, Martin. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult. 4., přeprac. a dopl. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2010. 497 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-344-8.
- [5] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- [6] Úmluva o ochraně lidských práv a svobod, Řím, 4. IX. 1950, ve znění Protokolů č. 11 a 14, s Protokoly č. 1, 4, 6, 7, 12 a 13
- [7] Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [8] Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- [9] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [10] Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů
- [11] ÚZ 1147 Správní řád, Soudní řád správní, Přestupky. Praha: Sagit, 2016. 160 s. ISBN: 978-80-7488-178-7
- [12] Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
- [13] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- [14] Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

[15] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

[16] Epravo: „Centrální evidence přestupků“ [online]. [cit. 2017-09-25].

Dostupné z WWW:

<<https://www.epravo.cz/top/clanky/centralni-evidence-prestupku-99548.html>>

[17] Ministerstvo vnitra České republiky. *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. 2016. 67 s. [online]. [cit. 2017-09-02].

Dostupné z WWW:

<<http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinnym-od-1-7-2017.aspx>>

[18] Ministerstvo vnitra České republiky. *Metodická pomůcka k zákonu č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, a některé další zákony*. 2016. 41 s. [online]. [cit. 2017-09-02].

Dostupné z WWW:

<<http://www.mvcr.cz/clanek/metodicke-pomucky-k-zakonu-c-200-1990-sb-o-prestupcich.aspx>>

[19] Ministerstvo vnitra České republiky: „Ministerstvo vnitra pomohlo se spuštěním registru přestupků“ [online]. [cit. 2017-10-25].

Dostupné z WWW:

<<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-pomohlo-se-spustenim-registru-prestupku.aspx>>

[20] Právní prostor: „Ministr Robert Pelikán spouští Centrální evidenci přestupků“ [online]. [cit. 2017-10-25].

Dostupné z WWW:

<<https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/ministr-robert-pelikan-spustil-centralni-evidenci-prestupku>>

[21] Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů

- [22] MATES, Pavel, Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ a Radek WOKOUN. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-086-4.
- [23] Ministerstvo vnitra České republiky. *VEŘEJNÁ SPRÁVA V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2015*. 2016. 72 s. [online]. [cit. 2017-10-04].
Dostupné z WWW:
<www.mvcr.cz/soubor/verejna-sprava-v-cr-v-roce-2015.aspx>
- [24] Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *STRUČNÝ PREHLAD VÝVOJA ÚZEMNÉHO A SPRÁVNEHO ČLENENIA SLOVENSKA*. Bratislava, 2007. [online]. [cit. 2017-10-04]. Dostupné z WWW:
<<http://www.minv.sk/?strucny-prehľad-vyvoja-uzemneho-a-spravneho-clenenia-slovenska&subor=21831>>
- [25] Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- [26] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [27] ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-922-2.
- [28] Vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů
- [29] Vyhláška Ministerstva vnitra č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- [30] Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- [31] Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- [32] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [33] Ministerstvo vnitra České republiky. *Rok 2011, Výkaz Ministerstva vnitra o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů*. 2012.

- [34] Ministerstvo vnitra České republiky. *Rok 2012, Výkaz Ministerstva vnitra o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů*. 2013.
- [35] Ministerstvo vnitra České republiky. *Rok 2013, Výkaz Ministerstva vnitra o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů*. 2014.
- [36] Ministerstvo vnitra České republiky. *Rok 2014, Výkaz Ministerstva vnitra o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů*. 2015.
- [37] Ministerstvo vnitra České republiky. *Rok 2015, Výkaz Ministerstva vnitra o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů*. 2016.
- [38] Ministerstvo vnitra České republiky. *Rok 2016, Výkaz Ministerstva vnitra o přestupcích projednaných orgány obcí a krajů*. 2017.
- [39] Ministerstvo vnitra České republiky. *Metodická pomůcka k přehledu přestupků*. 2016. 9 s. [online]. [cit. 2017-09-02].
Dostupné z WWW:
<www.mvcr.cz/soubor/metodicka-pomucka-k-prehledu-prestupku-pdf.aspx>
- [40] Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, Statut hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů
- [41] Zákon České národní rady č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů
- [42] Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- [43] Městská policie hlavního města Prahy. *ZPRÁVA o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2016*. 2017. [online]. [cit. 2017-08-15].
Dostupné z WWW:
<http://www.mppraha.cz/images/Rocni_zpravy/Zpr%C3%A1va_o_%C4%8Dinnosti_MP_PRAHA_2016.pdf>
- [44] Městská policie hlavního města Prahy. *MP Praha – Úvod*. [online]. [cit. 2017-08-15].
Dostupné z WWW:
<<http://mppraha.info/>>

[45] Praha 13. *Odbor občansko-správní*. [online]. [cit. 2017-08-27].

Dostupné z WWW:

<<http://www.praha13.cz/Odbor-obcansko-spravni>>

[46] Praha 13. *O Praze 13*. [online]. [cit. 2017-08-27].

Dostupné z WWW:

<<http://www.praha13.cz/O-Praze-13>>

[47] BAUMRUKOVÁ, Zuzana, JUDr. Ústní sdělení k projednávání přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku Úřadem Městské části Praha 13.

[48] HÁLA, Josef, RSDr. Ústní sdělení k problematice projednávání přestupků z pohledu Úřadu Městysu Jince.

8 Přílohy

Příloha č. 1	Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut za přestupky proti veř. pořádku.....	95
Příloha č. 2	Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut za přestupky proti obč. soužití	96
Příloha č. 3	Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut za přestupky proti majetku.....	97
Příloha č. 4	Přestupky proti veř. pořádku projednané strážníky MP hl. m. Prahy v roce 2016	98

Příloha č. 1 Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut za přestupky proti veř. pořádku

Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut ukládaných za některé přestupky proti veřejnému pořádku, podle novely zákona o přestupcích, s účinností od 1. 10. 2016, a dále podle znění zákona o některých přestupcích s účinností od 1. 7. 2017 v ČR								
Způsob spáchání přestupku proti veř. pořádku:	Znění PřesZ do 30.9.2016	Znění PřesZ od 1.10.2016	Rozdíl	Možnost uložení zákazu pobytu	Znění PřesZ do 30.6.2017	Znění zákona o některých přestupcích	Rozdíl	Celkový rozdíl
Porušení veř. pořádku při veř. akcích	3 000 Kč	10 000 Kč	+ 7 000 Kč	ANO	10 000 Kč	10 000 Kč	0	+ 7 000 Kč
Neuposlechnutí výzvy úřední osoby	5 000 Kč	10 000 Kč	+ 5 000 Kč	NE	10 000 Kč	10 000 Kč	0	+ 5 000 Kč
Porušení nočního klidu	5 000 Kč	10 000 Kč	+ 5 000 Kč	ANO	10 000 Kč	10 000 Kč	0	+ 5 000 Kč
Vzbuzení veř. pohoršení	5 000 Kč	10 000 Kč	+ 5 000 Kč	ANO	10 000 Kč	10 000 Kč	0	+ 5 000 Kč
Znemožnění či ztížení identifikace osoby	10 000 Kč	10 000 Kč	0	ANO	10 000 Kč	10 000 Kč	0	0
Znečištění veř. prostranství apod.	20 000 Kč	20 000 Kč	0	ANO	20 000 Kč	20 000 Kč	0	0
Neoprávněný zábor veř. prostranství apod.	50 000 Kč	50 000 Kč	0	ANO	50 000 Kč	50 000 Kč	0	0
Neoprávněné založení skládky apod.	50 000 Kč	50 000 Kč	0	NE				0
Poškození, zničení, odstranění turistické značky apod.	3 000 Kč	3 000 Kč	0	NE	3 000 Kč	5 000 Kč	+ 2 000 Kč	+ 2 000 Kč
Maření vykázaní z obydlí		10 000 Kč		NE	10 000 Kč	20 000 Kč	+ 10 000 Kč	+ 10 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, dle zákona ČNR č.200/1990 Sb., o přestupcích, v. z. p. p., a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Příloha č. 2 Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut za přestupky proti obč. soužití

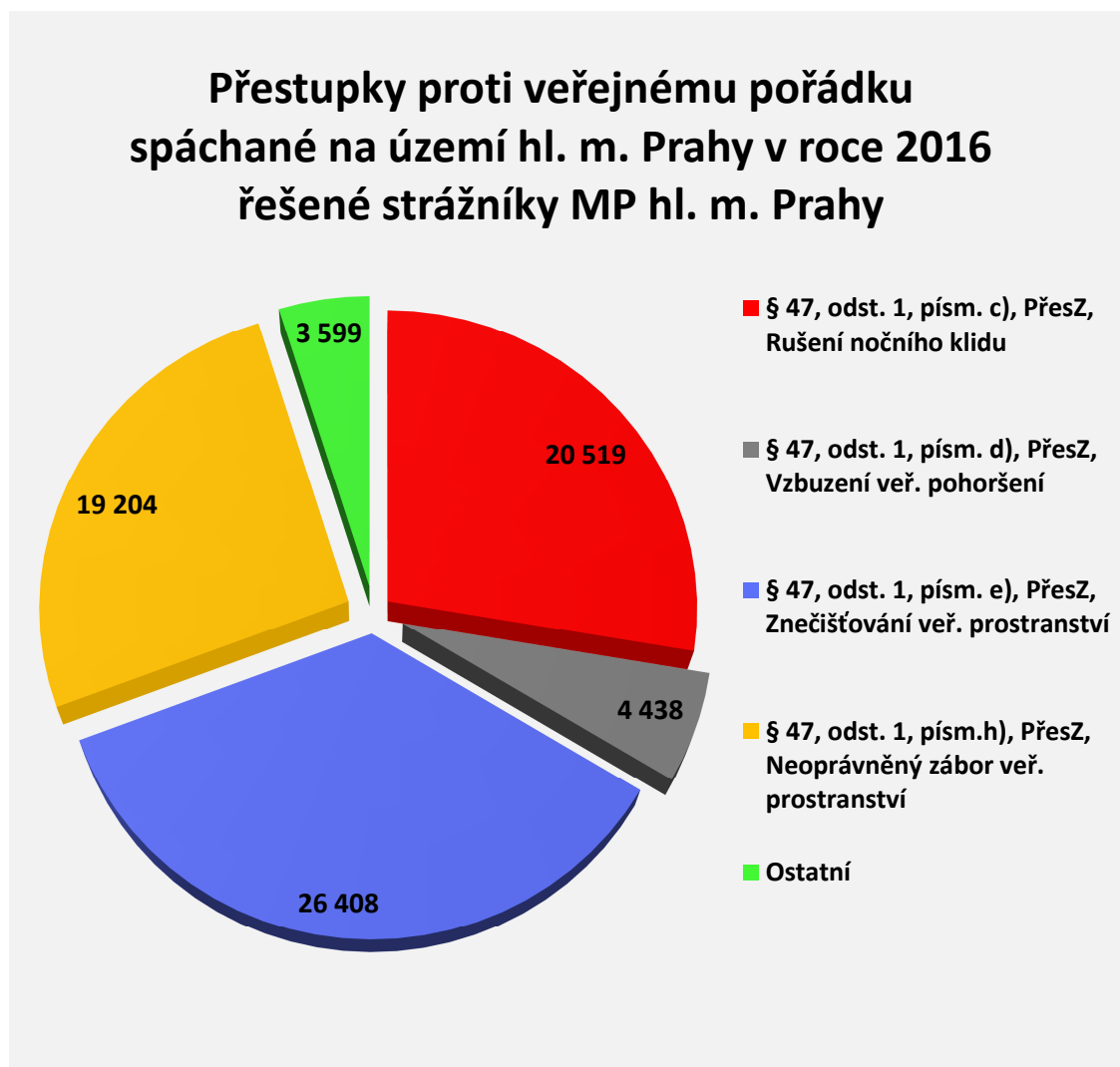
Přehled změn ve výši horních sazeb pokut ukládaných za některé přestupky proti občanskému soužití, podle novely zákona o přestupcích, s účinností od 1. října 2016, a dále podle zákona o některých přestupcích od 1. 7. 2017 v ČR								
Způsob spáchání přestupku proti občanskému soužití:	Znění PřesZ do 30.9.2016	Znění PřesZ od 1.10.2016	Rozdíl	Možnost uložení zákazu pobytu	Znění PřesZ do 30.6.2017	Znění zákona o některých přestupcích	Rozdíl	Celkový rozdíl
Ublížení jinému na cti apod.	5 000 Kč	20 000 Kč	+ 15 000 Kč	NE	20 000 Kč	10 000 Kč	- 10 000 Kč	+ 5 000 Kč
Vyhrožování jinému újmou na zdraví	20 000 Kč		0	ANO		20 000 Kč	0	0
Nepravdivé obvinění jiného z přestupku	20 000 Kč		0	ANO		20 000 Kč	0	0
Dopuštění se schválnosti vůči jinému	20 000 Kč		0	ANO		20 000 Kč	0	0
Jiné hrubé jednání vůči jiné osobě	20 000 Kč		0	ANO		20 000 Kč	0	0
Omezování či znemožnění výkonu práv příslušníka národ. menšiny	20 000 Kč		0	NE		20 000 Kč	0	0
Způsobení jinému újmu pro příslušnost k národ. menšině apod.	20 000 Kč		0	NE		20 000 Kč	0	0
Ostatní	20 000 Kč		0	NE		20 000 Kč	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování, dle zákona ČNR č.200/1990 Sb., o přestupcích, v. z. p. p., a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Příloha č. 3 Přehled změn ve výši horních hranic sazeb pokut za přestupky proti majetku

<p>Přehled změn ve výši horních sazeb pokut ukládaných za přestupky proti majetku, podle novely zákona o přestupcích, s účinností od 1. 10. 2016, a dále podle zákona o některých přestupcích od 1. 7. 2017 v ČR</p>								
Způsob spáchání přestupku proti majetku:	Znění PřesZ do 30.9.2016	Znění PřesZ od 1.10.2016	Rozdíl	Možnost uložení zákazu pobytu	Znění PřesZ do 30.6.2017	Znění zákona o některých přestupcích	Rozdíl	Celkový rozdíl
Krádež	15 000 Kč	20 000 Kč	+ 5 000 Kč	ANO	20 000 Kč	50 000 Kč	+ 30 000 Kč	+ 35 000 Kč
Zpronevěra								
Podvod								
Zničení či poškození majetku								
Neoprávněné užívání cizího majetku								
Přisvojení si cizí věci bez dovolení								
Ukrytí či převod věci získané přestupkem								

Zdroj: Vlastní zpracování, dle zákona ČNR č.200/1990 Sb., o přestupcích, v. z. p. p., a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Zdroj: Vlastní zpracování, dle ZPRÁVY o činnosti Městské policie hl. m. Prahy za rok 2016. [online]. [cit. 2017-08-15]. Dostupné na:

http://www.mppraha.cz/images/Rocni_zpravy/Zpr%C3%A1va_o_%C4%8Dinnosti_MP_PRAHA_2016.pdf